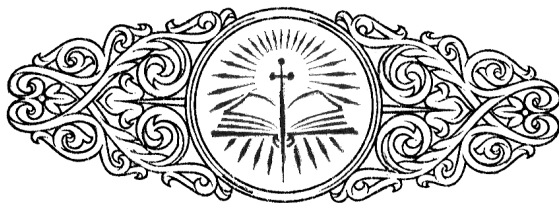

CUPRINS

C R E D I N Ț Ă	2	Veniți la Mine !		C A L E A
	4	Gânduri de Rusalii (unde mai sunt limbile de foc?) Realizarea sfințeniei - o obligație pentru toți creștinii	<i>Arsenie Boca</i> <i>Pr. Prof. Ion Bunea</i>	
	12	Războiul nevăzut. Isihasmul Maica Domnului - patroana Muntelui Athos și ocrotitoarea călugărilor	<i>Dumitru Stăniloae</i>	
S P E R Ă N Ț Ă	14	Istoria religiilor. Ecumenism Iisus Hristos - Calea (Modelul) mileniului trei	<i>Pr. Prof. C. Galeriu</i>	A D E V Ă R U L
	21	Știință și religie. Medicină creștină Așa zisele terapii psihice	<i>Roy Livesey</i>	
I U B I R E	28	Dumnezeu este iubire. Dragostea dintâi Să răspundem iubirii lui Dumnezeu cu iubirea noastră	<i>Pr. Miron Mihăilescu</i>	V I A Ț Ă
	31	Biserica și societatea. Familia creștină Un lucru care trebuie:să trăim în pace (5)	<i>Corneliu C.</i>	
	32	Poezii	<i>Maria S.</i>	
OMEGA Sfârșitul lumii - sfârșitul răului (2) 33 Sfârșitul lumii <i>Pr. Prof. Dionisie Stamatoiu</i> 39 Bebelușul Satanei!? 40 A doua venire a lui Hristos <i>Arhim. Teofil Părăian</i> 42 “Pregătiri” pentru sfârșitul lumii la Ierusalim Actualitatea religioasă 43 Știri din lumea creștină 44 Kossovo: Scrisoare deschisă către Bill Clinton <i>ÎPS Pavlos</i> 45 Ne răspunde părintele <i>Teofil Părăian</i> 46 CARTEA PRIN POȘTĂ 49 Poșta redacției 50 Abonamente. Difuzori <i>Pace tie, cititorule!</i>				

Veniți la Mine !

Realizarea sfînteniei ***O obligație pentru toți creștinii***

Pr. prof. Ion Bunea

Sfîntenia este asemănarea cu Dumnezeu

În mod frecvent, cuvintele sunt făurite în funcție de realitățile comune ale lumii. Spre exemplu, termenii: înțelepciune, putere, iubire ș.a., au analogii cu viața oamenilor. Numai conceptul de sfîntenie nu are referințe în uman; sfîntenia este proprie numai lui Dumnezeu. **“Sfânt este numele Lui”** (Isaia 57,15). Creatura nu are sfîntenie decât prin participare și această stare se câștigă cu mari eforturi și sacrificii, de aceea e considerată ca fiind apanajul unor ființe de dimensiuni spirituale și morale ieșite din comun. Obișnuit, când se vorbește de sfinți și de sfîntenie, lumea se gîndește la ieremiți, stâlpnici, iluminați, “egali îngerilor”. Pentru mulți, sfîntenia pare perimată, inadaptabilă ritmului sincopat al vieții moderne...

Ar fi un nonsens să limităm sfîntenia numai la anumite persoane și la o anumită perioadă de timp. Ea se cere tuturor creștinilor, potrivit comandamentului scripturistic: **“Fiți sfinți, pentru că Eu sunt sfânt”** (I Petru 1,16; Levitic 11,44; 19,2; 20,7; Psalmul 19,10). Participând la viața lui Hristos — Care este sfîntenia prin excelență — credinciosul intră într-un proces de transfigurare a persoanei sale, iar sfîntenia devine, pentru el, un aspect complementar și indispensabil al actului mîntuirii. **“Din El doar sunteți voi în Hristos Iisus, Care pentru noi s-a făcut înțelepciune de la Dumnezeu și dreptate și sfînire și răscumpărare”** (I Corinteni 1,30).

Între trăsăturile esențiale ale spiritualității creștine, se numără — în primul rând — **caracterul ei hristocentric**. Viața spirituală se construiește în jurul unirii cu Hristos. **“Mie a vieții este Hristos și a muri câștig”** (Filipeni 1,21). Acest sens al vieții creștine rezultă din

însăși întruparea Mîntuitorului; actul acesta este definit: **răscum părare, înfiere, refacere a chipului** lui Dumnezeu și realizare a **asemănării** cu Dumnezeu până la îndumnezeire, **în și prin Hristos**. Sfântul Atanasie zice că: **“Dumnezeu s-a făcut om, cu scopul ca omul să poată deveni Dumnezeu după har”**, adică să poată participa la **sfîntenia lui Dumnezeu** (II Petru 1,4).

În miezul spiritualității creștine — îndeosebi ortodoxe — și în indisolubilă legătură cu caracterul ei hristocentric, stă **idealul sfînteniei**. Pentru creștini în general și pentru ortodocși în special, obiectivul pe care trebuie să-l urmărească — cu precădere — este asemănarea cu Dumnezeu, participare la Dumnezeire, la **Cel ce este**, care este veșnic și care ne solicită spre veșnicie. Este scopul pe care creștinii sunt îndatorați să-l urmărească fără întrerupere, sfîntenia fiind o coordonată a mîntuirii. Însăși menirea Bisericii este să sfîntească această lume. O poate face prin propriile ei mijloace care sunt mijloacele harului. Căile care duc la această țintă sunt cele ale credinței, nădejzii și dragostei. Câștigat darul fără egal al sfînteniei, din el decurg toate celelalte, **“căci nu poate fi nefericită, nici nedreaptă, nici nemulțumită lumea transfigurată prin darul sfînteniei”**.

Sfîntenia în Vechiul și Noul Testament

În creștinism, sfîntenia are un conținut incomparabil superior celui pe care i-l dădeau păgânii. Păgânii preamăreau pe cei ce se conduceau în viață după propriile lor precepte și mureau tot potrivit cu acestea. În religiile păgâne, sacralul nu are caracter de persoană. Alta este viziunea biblică despre sfîntenie. Astfel, în *Vechiul Testament*, sfîntenia deplină este atribuită lui Dumnezeu ca persoană, El fiind izvorul sfînteniei.

Cei ce împlinesc “Legea” lui Dumnezeu sunt sfinți. Termenul de “Sfânt” se atribuie prin alegerea și consacrarea lor spre slujirea lui Dumnezeu.

În *Noul Testament*, sfințenia apare într-o formă nouă, spiritualizată. Dumnezeu e numit sfânt (Ioan 17,11; I Petru 1,15,18), adică desăvârșit. Aici sfințenia se descoperă în persoana divino-umană a Mântuitorului Iisus Hristos. Îngerul care vestește pe Maria că va fi Născătoare de Dumnezeu, Îl numește “Sfântul” și “Fiul lui Dumnezeu” (Luca 1,35; Fapte 4,27,30). În *Noul Testament* sfințenia primește o dimensiune nouă, interioară, indicată prin termenul desăvârșire. **“Fiți desăvârșiți, precum tatăl vostru Cel din ceruri desăvârșit este”** (Matei 5,48). Sfințenia s-a întrupat în a doua Persoană a Sfintei Treimi, urmând ca ea să rodească în mii și milioane de sfinți, adică să meargă pe acest drum toți cei ce vor să ajungă desăvârșirea, să guste aroma mântuirii. Posibilitatea desăvârșirii ne este dată numai în încorporarea și rămânerea noastră în Hristos (Ioan 15,5), Care s-a făcut pentru noi îndreptare și sfințenie (I Corinteni 1,30). Fiind încorporați în Hristos – prin Botez – El lucrează, prin Duhul Sfânt, asupra celor ce-L acceptă și-L mărturisesc, *“ridicându-i la starea umanității Sale înviate și îndumnezeite și promovându-i într-o unire tot mai intimă cu Sine și între ei întreolaltă”*. Dobândirea stării harice a sfințeniei se realizează în Biserică, care e trupul lui Hristos; aici e mediul în care lucrează Hristos și se afirmă ca o prezență reală prin Duhul Sfânt, prin cuvântul Său, Sfintele Taine și prin Sfintele Ierurii.

În *Noul Testament*, sfințenia apare ca o înnoire reală a întregii ființe a credinciosului. Aici sfințenia nu rezultă din îndeplinirea anumitor rituri, ci din împlinirea integrală a voinii lui Dumnezeu, din înlăturarea păcatului și săvârșirea permanentă a binelui. Ea are **caracter sacramental** și-și are începutul și temelia în Botez, prin care noi devenim realmente o creatură nouă, suntem sfinți. *Sfințenia sacramentală* aparține tuturor creștinilor, tuturor celor botezați. Cei botezați devin sfinți în Hristos, sfinți prin participare la sfințenia lui Hristos, de aceea creștinii sunt numiți, dintru început, sfinți. Ei sunt consacrați lui Dumnezeu și chemați să se desăvârșească în sfințenie, prin strădanie personală. Acesta-i motivul pentru care Sfântul Apostol Pavel se adresează în epistolele lui: *“Celor sfințiți în Hristos”* sau *“Sfinților”*. Evident,

creștinii din Roma, Corint, Efes, Colose, Filipi, Tesalonic nu erau desăvârșiți din punct de vedere moral, dar erau numiți sfinți, fiindcă fuseseră sfințiți prin Botez și prin celelalte Taine, chemați să se desăvârșească în continuare.

Sfințenia sacramentală este un dat potențial, este o sfințenie în germene, care trebuie să se dezvolte în **sfințenia morală**. Prin Botez, ne-am eliberat de robia păcatului și am dobândit puterea necesară de a fi biruitori, în viitor, asupra lui, de a duce o viață nouă, după voia lui Dumnezeu, o viață sfântă. Germenele sfințeniei, primit la Botez, trebuie să crească și să rodească într-o viață sfântă. Sfințenia morală personală este un ideal de cucerit ce izvorăște în mod firesc din nașterea la o viață nouă pe care o inaugurăm prin Botez. De aceea se spune că dacă suntem ai lui Dumnezeu după har, să fim *“fără prihană și curați, fii ai lui nepătați”*, dacă participăm la sfințenia lui Hristos, să ne și asemănăm Lui întru toate (Filipeni 2,15; Efeseni 4,12; Coloseni 1,10; I Tesaloniceni 2,12; Romani 16,2).

Sfințenia obiectivă și subiectivă.

“Să ne împărtășim din sfințenia Lui”

Între atributele morale ale lui Dumnezeu – prin care se demonstrează desăvârșirea dumnezeiască – este și **sfințenia**. Ea constă în acordul lui Dumnezeu cu ființa Lui, deci este o sfințenie ființială. Sfințenia aparține tuturor Persoanelor Sfintei Treimi. Nouă ni s-a revelat sfințenia prin Fiul. El este sfințenia divină întrupată în chip de om, în cuvânt, faptă și viață omenească. Hristos este Binele absolut întrupat, este sfințenia însăși înomenită. *“Sfințenia Lui nu-i o sfințenie participată, nici o sfințenie dobândită, ci ea îi aparține în chip ființial. El este identic cu sfințenia însăși, plenitudinea sfințeniei”*. Acesta-i **sensul obiectiv al sfințeniei**.

Sfințenia divină însă nu s-a întrupat spre a stârni admirația noastră, ci ca să ne sfințească și pe noi, **“ca să ne împărtășim din sfințenia Lui”** (Evrei 10,10). Dacă noi am fost încorporați în realitatea trupului Mântuitorului, suntem îndatorați să-L întrupăm pe Hristos în noi, să fim într-o comuniune permanentă cu El. E sfânt Dumnezeu, dar sfânt devine și omul care se unește și trăiește în comuniune cu El. Credinciosul își trage seva sfințeniei din Hristos și o realizează în Biserică prin lucrarea Sfântului Duh. E o concentrare

aici a tuturor forțelor subiectului ca sfințenia baptismală să progreseze, prin îngemănarea strădaniei personale cu harul divin. Acesta-i **sensul subiectiv (personal) și dinamic** în același timp, al sfințeniei, adică ea implică un proces interior de curățire a oricăror miasme dăunătoare și o viețuire deplină conform voii celei sfinte a lui Dumnezeu.

Căile de realizare ale sfințeniei subiective (personale)

Căștigarea sfințeniei personale constituie o obligație pentru toți creștinii. Toți au îndatorirea să conlucreze efectiv cu energiile necreate ale harului divin, pentru ca sâmburele sfințeniei baptismale să fie fructificat. Această luptă de cucerire a desăvârșirii morale, a sfințeniei vieții, este asemănată de Sf. Apostol Pavel cu lupta alergătorului în arenă. Acesta nu privește în urmă, ci privește drept înainte spre țintă. Așa procedează și credinciosul conștient de menirea lui, nu privește în urmă ci înainte, aleargă la țintă, *“la răsplata dumnezeieștii chemări de sus, întru Hristos Iisus”* (Filipeni 3,14), adică tinde să obțină darul sfințeniei. Scopul lui este să ajungă *“la starea de bărbat desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos”* (Efeseni 4,13) sau la asemănarea cu Dumnezeu.

Potrivit părerii majorității Sfinților Părinți, pentru a realiza sfințenia personală sau desăvârșirea morală, avem la îndemână trei căi sau trepte pe care să le parcurgem:

- a) pruncia duhovnicească;**
- b) creșterea sau sporirea duhovnicească;**
- c) sfințenia propriu-zisă.**

a) Pruncia duhovnicească. După îndreptarea prin Botez, prima treaptă ce urmează s-o urcăm este *pruncia duhovnicească*. Ea este starea omului renăscut prin baia nașterii celei de a doua — Botezul. Este știut că prin Botez neofitul devine făptură nouă, se îngroapă cu Hristos, ca să învie cu El la viață nouă. Voința lui fiind dezlegată de legăturile păcatului, creștinul poate săvârși acum binele, dar energia lui este încă firavă, neîndestulătoare, asemenea aceleia a unui convalescent după o boală grea. El are credința în Hristos, dar îi lipsește antrenamentul în săvârșirea virtuților. În această stare, creștinul se poticnește ușor, ca atare i se cere efort susținut spre a rămâne totdeauna mort păcatului. E adevărat că a fost

înfrântă stăpânirea păcatului, dar a rămas înclinarea firii spre rău, așa cum se exprimă Sf. Apostol Pavel: *“Trupul pofteste împotriva duhului, iar duhul împotriva trupului, căci acestea se împotrivesc unul altuia, ca să nu faceți ceea ce ați voi”* (Galateni 5,17). Celor ce se găsesc pe treapta prunciei duhovnicești, le adresează Sf. Apostol Pavel îndemnul: *“Așa că celui ce i se pare că stă, să ia seama să nu cadă”* (I Corinteni 10,12).

Sfântul Simion Noul Teolog afirmă că prin Botez ni s-a dat energia divină; ea ne-a fost dată spre a deveni fii ai lui Dumnezeu, de aceea se cere actualizarea ei, fructificarea ei. Aici intervine puterea voinței de a asculta chemările duhului sau apetiturile senzoriale ale trupului. *“Prin Botez ne-a scos cu putere din robie, desfințând păcatul prin cruce și ne-a dat poruncile libertății, dar a urma sau a nu urma poruncile, a lăsat în voia noastră liberă”* (Marcu Ascetul – Despre botez).

Prin Botez, chipul lui Dumnezeu s-a curățit și luminat asemenea chipurilor sfinților de pe pereții bisericilor, care apar cu încetul de sub stratul de funingine, când sunt spălate. După Botez, creștinul e numai la poalele muntelui Taborului, de unde începe urcușul anevoios spre înălțimile desăvârșirii, care începe aici în imanentă, dar de sfârșit sfârșește în cer. E un drum lung până la piscul asemănării cu Dumnezeu.

b) Creșterea sau sporirea duhovnicească constă în străduința creștinului de a săvârși în chip tot mai regulat virtuțile, cerute de credință și ajutate de har. Sporirea duhovnicească este similară cu creșterea florilor. Florile au nevoie de aer, soare, lumină și umezeală, altfel se ofilesc, tânjesc și nu ajung la maturizare, spre a-și da rodul. Așa este și cu dezvoltarea spirituală și morală a credinciosului, se cere să fie neînterupt supravegheată, energia din el călăuzită spre împărăția binelui, spre practicarea virtuții. Tânărului din Sf. Evanghelie — care voia să știe ce trebuie să facă spre a atinge desăvârșirea — Mântuitorul îi spune că stă în vrerea lui să atingă această culme, păzind poruncile (Matei, 19,16–17). Aceasta-i faza zidirii duhovnicești a credinciosului; acesta se întărește în săvârșirea faptelor bune în așa fel încât nu mai e ușor să fie clătinat de ispite, chiar dacă acestea sunt puternice. Lucrează în cel botezat harul divin, dar și

străduința credinciosului, știind că de el depinde desăvârșirea și mântuirea sa. “... *Lucrați cu frică și cu cutremur la mântuirea voastră*”, zice Sf. Apostol Pavel (Filipeni 2,12).

Cu toate acestea creștinul – și în această stare – poate cădea în păcat, ținând seama de faptul că virtutea lui nu e atât de desăvârșită încât să-l poată feri cu totul de păcat. El poate cădea în păcat, fiindcă voința lui încă nu-i așa de puternică ca să se poată împotrivi ispitelor. Sf. Diadoh al Foticeii explică această stare a creștinului astfel: “*Când cineva stă în vreme de iarnă într-un loc oarecare, sub cerul liber, privind la începutul zilei cu fața spre răsărit, partea dinaintea sa se încălzește de soare, dar cea din spate rămâne nepărtașă la căldură, deoarece soarele nu se află deasupra creștetului său. Tot așa și cei ce sunt la începutul lucrării duhovnicești, își încălzesc în parte inima, prin harul sfânt, din care pricină și inima începe să rodească cugetării duhovnicești, dar părțile din afară ale ei rămân de cugetă după trup, deoarece încă nu sunt luminate de Sfânta Lumină, printr-o simțire adâncă, toate mădularele inimii*”.

Când se întâmplă o descumpănire în viața credinciosului – în timpul pășirii lui pe treapta sporirii duhovnicești – există o modalitate de redresare a vieții lui morale. Este **convertirea**, actul de renaștere spirituală, înfrângerea “*omului vechi*” (Efeseni 4,22), cu firea lui prihănită și zămislirea “*omului nou*” (Efeseni 2,15; 4,24; Coloseni 3,9), îndreptat spre sfințenie. Sfinții Părinți comentează cu mare plăcere și cu deosebit interes “parabola fiului risipitor”, care scoate în relief actul ce pune lucrarea umană înăuntru lucrării divine. De o parte, căința fiului risipitor și hotărârea lui de a se întoarce la tatăl său (“*venindu-și în sine*”, “*s-a sculat și a mers la tatăl său*”), de altă parte iertarea și bucuria tatălui (“*i s-a făcut milă*”, “*a căzut pe gâtul lui și l-a sărutat*”).

Într-adevăr când păcatul pune stavilă creșterii în viața duhovnicească, calea redresării este lepădarea de urăciunea lui și asimilarea unui duh nou de viață. Aici trebuie să căutăm motivul pentru care Mântuitorul se îndreaptă spre toți păcătoșii, cerându-le să deteste murdăria păcatului, să facă un act de abjurare a lui prin pocăință și să-și schimbe cu desăvârșire concepția despre lume și viață în sens creștin. Este știut că lacrima de căință nu dă greș niciodată; ea este foc curățitor,

e diamantul țâșnit din involburarea lăuntrică a ființei umane cu roade nedesmințite în ogorul sfințirii – a mântuirii. Prin lacrimile de căință e chemat harul izbăvitor al lui Dumnezeu ce nu întârzie să se reverse cu îmbelșugare peste orice făptură omenească mistuită de dorul mântuirii. Pe drept cuvânt spune Sf. Apostol Pavel: “*Tristețea în fața lui Dumnezeu este căință pentru mântuire*” (II Corinteni 7,16).

Desprinderea din cătușele păcatului schimbă starea de depresiune – pricinuită de urgia păcatului – în bucurie și liniște. Sub apăsarea păcatului, subiectul era dominat de sentimentul unei dezagregări; liber de povara păcatului, este dominat de sentimentul unei învieri, “*semn că este făptură nouă ce se orientează spre porțile deschise ale unei lumi noi*”. La lumina acestei noi realități “*totul se ordonează ca într-o poezie genială. Este primăvara religioasă a unei tonalități vesele. Ca mugurii plini de sevă, ființa umană se simte dilatată de o bucurie uimitoare, de o simpatie spontană pentru toți și pentru fiecare... Trăiește într-o sărbătoare, iluminată de mii de lumini, care îi înlesnesc să vadă fața surzătoare a Tatălui ce iese în întâmpinarea fiului său*” (Paul Evdokimov, *Vârstele vieții spirituale*).

c) Sfințenia propriu-zisă. “*Dezbrăcându-se de omul cel vechi dimpreună cu faptele lui*” (Coloseni 3,9), credinciosul poate păși pe o nouă treaptă a desăvârșirii morale. Este treapta “**bărbatul desăvârșit**”, **a sfințeniei, a asemănării cu Dumnezeu**.

Pe ultima treaptă a desăvârșirii morale aici pe pământ, sufletul creștinului – scaldat în dragostea lui Hristos – pune stăpânire deplină pe apetiturile trupului, iar virtutea atinge cota maximă. Starea aceasta de desăvârșire trebuie să fie idealul fiecărui creștin, fiindcă potrivit cuvintelor Sf. Apostol Pavel, în vederea realizării acestei perfecțiuni, Dumnezeu a așezat “*pe unii apostoli, pe alții prooroci, pe alții evangheliști, iar pe alții păstori spre desăvârșirea sfinților, pentru lucrul slujirii, pentru zidirea trupului lui Hristos, până vom ajunge la starea (statura) de bărbat desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos*” (Efeseni 4,11–15).

Starea aceasta de desăvârșire duhovnicească, deci de sfințenie, are anumite

caracteristici. Ea asigură creștinului o deplină liniște și armonie interioară, când sufletul nu mai este tulburat de ispite, nici măcar în cugetul lui, a ajuns la vechea lui frumusețe, în starea lui adamică. Ajuns la **virtutea nepătimirii** sau **apathia**, sufletul se lasă inundat de o înaltă iubire față de Dumnezeu și față de aproapele, harul copleșind cu efluviile lui ființa perfecțiunii, s-a ridicat de la chipul lui Dumnezeu (restabilit în el prin Sf. Botez) la **asemănarea** cu Dumnezeu.

În starea de nepătimire, creștinul a realizat idealul suprem, **asemănarea cu Dumnezeu**, a devenit Dumnezeu după har, fiul lui Dumnezeu prin adopțiune. Harul face din sufletul credinciosului vatra lucrării harice, îl face **teofor**, îl îndumnezeiește, îl face *“părtaș dumnezeieștii firi”* (II Petru 1,14). Aceasta-i ceea ce spiritualitatea ortodoxă numește **theosis**, îndumnezeire, transfigurare, “transpunerea lumii în împărăția de har a sfințeniei, în bucuria și nădejdea învierii”.

Îndumnezeirea – idealul prin excelență al creștinului ortodox – constă în pătrunderea întregii noastre ființe de energiile îndumnezeitoare ale Duhului Sfânt. Omul rămâne creatură, chiar devenind “creatură nouă”, prin îndumnezeire. Deplina îndumnezeire e opera zilei a opta, pe care sfinții o manifestă prin anticipație. Un sfânt nu este supraom, ci pur și simplu *“acela care a realizat asemănarea cu Dumnezeu prin credința și iubirea sa și care nu încetează a fi o rugăciune întrupată, o doxologie a Dumnezeului său”* (Paul Evdokimov).

Îndumnezeirea începe în prezent; ea este oferită tuturor prin mijlocirea Sfințelor Taine, îndeosebi prin Sfânta Euharistie. *“Îndumnezeirea e trecerea omului de la lucrările create la cele necreate, la nivelul energiilor divine. De aceasta se împărtășește omul, nu de ființa dumnezeiască. Așa se înțelege cum omul asimilează tot mai mult din energiile divine, fără ca această asimilare să se termine vreodată, întrucât niciodată nu-și va asimila însuși izvorul lor, adică ființa divină, ca să devină Dumnezeu după ființă sau un alt Hristos. Pe măsură ce omul sporește în capacitatea de a se face subiect al unor energii divine tot mai îmbelșugate, i se descoperă aceste energii din ființa divină într-o amploare și mai mare”* (D. Stăniloae). Desăvârșirea morală a creștinului nu e încheiată niciodată în viața pământească; în

viața viitoare ajunge la desăvârșirea deplină. În viața viitoare va înceta desăvârșirea prin lucrarea noastră, dar nu va înceta desăvârșirea prin har. Ne-o spune Sf. Maxim Mărturisitorul: *“După această viață vom înceta de a mai lucra virtuțile, dar nu vom înceta de a simți în noi bucurându-se îndumnezeirea după har, ca o răsplată pentru ele. Căci lucrarea dumnezeiască în noi, fiind mai presus de fire, e fără hotar”*.

Chipul sfințeniei. Caracteristici

Un inspirat teolog a definit sfințenia ca o coborâre a puterii divine în subiectul uman și de înălțare a subiectului uman până la unirea cu subiectul divin. Acest proces lăuntric de unire cu dumnezeirea se petrece în Biserică, în primul rând, în Biserica temporală, care este *“Biserica devenirii în sfințenie, a ostanelilor și nevoinelor pentru această sfințenie, a călătoriei fierbinți spre împărăție. Ea este Biserica păcătoșilor și sfinților laolaltă, în care credincioșii fac eforturi spre a-și asuma chipul dumnezeiesc al lui Hristos”* (N. Buzescu).

Creatura nu-și are sfințenia prin propria sa natură, ci prin participare. Unicul Sfânt prin natura Sa este Hristos; membrele Sale nu sunt sfinte decât prin participarea la această unică sfințenie. Energia sfințeniei divine este foc curățător care arde orice necurăție; ea purifică, îl face pe om sfânt, asemenea sfințeniei lui Dumnezeu. Această acțiune de purificare aparține Tainelor și ierurgiilor, grație cărora firea omenească este înălțată la o treaptă mai presus de fire, depășind starea de creatură. Această caracteristică este exprimată bogat în imnologia Mineiilor. Astfel, într-un loc din “Mineiul pe ianuarie”, această idee este exprimată astfel: *“Rupând legăturile firii, cu viețuirea ta cea mai presus de fire și curată, de Dumnezeu purtătorul, ai câștigat lucrarea celor mai presus de fire”*. Puritatea pe care o aduce sfințenia și virtuțile ce sunt legate de ea, încă nu definesc esența sfințeniei. Sfințenia este, întâi de toate, o strălucire mai presus de fire a lui Dumnezeu prin cei ce se străduiesc în aceste virtuți; sfințenia este o transparență a luminii dumnezeiești. *“Sfinții poartă chipul lui Hristos Cel ce ne comunică prin umanitatea Sa sfințenia și strălucirea Sfintei Treimi sau iubirea desăvârșită în sânul ei”* (D. Stăniloae).

În cărțile de cult sfântul se numește heruvim, pentru că heruvimii se găsesc în unitate directă cu Hristos. Ei și-au concentrat eforturile pe planul biruinței interioare: ei au biruit patimile egoiste din ei (lăcomia de avere, de mâncare, voluptatea, pornirea spre dușmănie etc.). **Viața sfinților poartă următoarele trăsături caracteristice:**

a. Mântuirea personală o consideră dependentă de mântuirea aproapelui. Orice dar personal poate fi fructificat în relație cu ceilalți creștini. În viața lor, totul este subordonat iertării păcatelor și mântuirii, de aceea aproape toate troparele se termină cu formula: *“Părinte, sau Sfinte, roagă pe Hristos să mântuiască sufletele noastre”*.

b. Credința mucenicească prezidează viața lor. Ea are rădăcini în credința Apostolilor, având darul de a produce o nouă orientare în planul existenței, adică îndreptarea spre orizontul divin, *“Suirea privirii la cele înalte”*. Sfântul apare ca un iluminat, care învață *“cuvântul adevărului”* din Evanghelie, așa cum l-a formulat Biserica ecumenică. El trăiește în Duh. Fiecare zi a sfântului este o biruință asupra propriei sale firi și fiecare biruință îl apropie de Dumnezeu. orice suferință a sfântului se prefăce în ofrandă de bucurie; el e un erou al tuturor clipelor.

c. Lupta cu adversitățile este una din virtuțile prin excelență ale sfântului. În limbajul cultului, lupta este exprimată prin termenii *“nevoințe”* și *“osteneli”*. Nu-i o luptă dusă cu puteri proprii, ci îngemănată cu puterea lui Dumnezeu, e izvorâtă din iubirea lui Hristos. Smerenia este dreptarul vieții sfântului și nevoința lui de autodepășire; deși are asociată puterea lui Dumnezeu, consideră că a făcut mai puțin decât toți și mai puțin decât era dator să facă.

d. Sfinții sunt mărturisitorii drepte credințe, se integrează cu totul în ortodoxie. Ei sunt îndreptătorii credinței, învățători ai dreptei cinstiri a lui Dumnezeu, luminători ai lumii cu lumina învățaturii dumnezeiești.

e. Sufletul este valoarea supremă pentru viața sfinților. Este valoarea supraordonată oricărei valori existențiale, exprimată în tropare astfel: *“...Și lucrând ai învățat să nu se uite la trup, că este trecător; ci să poarte grijă de suflet, de lucrul cel nemuritor”* (Tropar la Cuvioasa Maica Paraschiva, 14 octombrie).

f. Sfinții sunt veșnic vii; ei au dobândit încă

pe pământ viața veșnică, pentru că au pe Hristos cel veșnic în ei. Ca atare, sfințenia lor are și un caracter profetic, eshatologic, deoarece în Duhul Sfânt ei au gustat bunătățile viitoare. *“Și au gustat cuvântul cel bun al lui Dumnezeu și puterile veacului viitor”* (Evrei 6,5).

Răstălmăciri ale “sfințeniei”

Sectarii fac mult caz de viața lor neprihănită, conformă cu principiile evanghelice. În predicile lor vorbesc frecvent de *“pomul care se cunoaște după roadele lui”*, criticând Biserica strămoșească, precum și alte culte, ai căror credincioși nu respectă nici parțial legile morale, zic ei. Ei declară că au părăsit Biserica moșilor și strămoșilor, s-au despărțit de ea, urmând porunca Mântuitorului, și au format o comunitate a *“sfinților”*, în care toți membrii dețin în exclusivitate atributele sfințeniei. Ei numesc Biserica noastră *“Babilonul cel mare”*, de aceea trebuie părăsită, căci se spune la II Corinteni 6,17: *“Ieșiți din mijlocul lor și vă osebiți, zice Domnul, și de ce este necurat să nu vă atingeți...”*.

A susține că deții sfințenia în exclusivitate, înseamnă a nu fi pătruns în miezul învățaturii revelate și a nu-i fi înțeles sensul autentic. Sfințenia Bisericii provine din echivalența ei cu trupul lui Hristos, în care sălășluiește Duhul Său. Caracterul ei de **sfântă și sfințitoare** nu este afectat de nedeșăvârșirea membrilor ei. Menirea Bisericii tocmai aceasta este, de a lucra pentru mântuirea păcătoșilor. Susținerea eterodocșilor că din Biserică nu pot face parte decât cei sfinți, adică *“cei născuți din Dumnezeu”* (I Ioan 3,9), este neîntemeiată. *“Cei născuți din Dumnezeu”*, care într-un anumit înțeles sunt *“sfinți”*, sunt cei botezați. Aceștia sunt sfinți în înțelesul că au primit în ei pe Duhul Sfânt prin Botez și că au menirea de a duce o viață sfântă (I Corinteni 1,2). Deși se spune că cei *“născuți din Dumnezeu”* nu pot păcătui, *“asta nu înseamnă că voința lor n-ar mai putea fi liberă de a-i duce la păcat, ca și cum ar fi mânați cu de-a sila la mântuire, ci numai că ei nu trebuie să păcătuiască în mod conștient și voit”* (Petre Deheleanu).

Nu poate fi identificată viața singuraticilor credincioși cu sfințenia sau neprihana Bisericii. Biserica rămâne pururi sfântă, independent de abaterea credincioșilor de la postulatele Legii evanghelice, fiindcă fără de păcat nu e nimeni.

“Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi” (I Corinteni 1,8). Păcatul este universal, așa că nimeni nu poate spune că e lipsit de păcat (Facerea 8,21; Pilde 20,9; Iov 14,4-5). Însuși Sf. Apostol Pavel, care era “vas al alegerii” (Fapte 9, 15-16), zice despre sine că este cel dintâi păcătos între păcătoși (I Timotei 1,15), Ce să mai spunem despre Mântuitorul, Care a venit să cheme pe cei păcătoși la pocăință, căci *“nu au trebuință cei sănătoși de doctor, ci cei bolnavi”* (Matei 9,12). De altfel, Mântuitorul, în parabolele Sale, a asemănat Biserica cu țarina care cuprinde grâu și neghină (Matei 13, 24-30, 36), cu năvodul care cuprinde pești buni și pești răi (Matei 13, 47-50). Sf. Apostol Pavel ilustrează adevărul simultaneității celor dreți și păcătoși în Biserică, prin asemănarea Bisericii cu o casă în care se găsesc *“vase de aur și de argint, de lemn și de lut; unele spre cinste, iar altele spre necinste”* (II Timotei 2,20). Cazul de excludere al incestuosului din Corint este unic. Este un caz de imoralitate excepțional de grav, de aceea s-a impus excluderea lui, dar au rămas neexcluși ceilalți păcătoși (I Corinteni 5, 11-13). A exclude pe cineva din Biserică înseamnă a-l da satanei, ceea ce este împotriva voii lui Dumnezeu, Care *“nu vrea moartea păcătosului, ci îndreptarea lui”* (I Timotei 2,4). Îndreptarea se poate face în Biserică, sub stăpânirea lui Hristos. Dacă am îndepărta păcătoșii din Biserică, ar urma desființarea ei, fiindcă *“...cine este cel născut din femeie, ca să se creadă neprihănit?”* (Iov 15,14).

Adevărații Sfinți nu s-au socotit niciodată ca atare. Au făcut-o impostorii, care urmăresc cu intenție înșelarea bunei credințe a celorlalți. Cel dintâi semn al adevăratei sfințenii este smerita cugetare, nu mândria și judecarea celor păcătoși. În dosul declamatei sfințenii se ascund - de cele mai multe ori - păcate grele (fariseismul, fanatismul, ranchiuna ș.a.). Nu este îngăduit să ne numim sfinți “înainte de vreme”, potrivit cuvintelor Sf. Apostol Pavel: *“Nu judecați ceva înainte de vreme, până ce nu va veni Domnul, care va lumina cele ascunse ale întunericului și va vădi sfaturile inimilor. Și atunci fiecare va avea de la Dumnezeu lauda”* (I Corinteni 4,5).

Sfințenia – azi

În Noul Testament, îndemnul spre sfințenie se repetă mereu: **“Căutați sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu”** (Evrei 12,14). Realizarea ei nu este o imposibilitate. Au realizat-o mulți, unii păcătoși notorii, ca Maria Magdalena, în sufletul căreia sub ruinele viciului a odrăslit noblețea morală a curăției.

S-a încetățenit părerea că sfințenia aparține numai unor ființe deosebite de noi, unor supraomeni. Pentru mulți, sfințenia aparține celor trecuți în sinaxare, zugrăviți în icoane sau viețuitori în pustietăți... Așa a fost în vremurile de izbeliște ale Bisericii, când creștinii, din cauza dezmățului și persecuțiilor, spre a spori în desăvârșire, se retrăgeau din vârtoarea vieții zgomotoase, unde ispitele îi pândeau la fiecare pas.

Sfințenia însă rămâne un obiectiv de realizat pentru creștini, oriunde și oricând ar trăi. Ei cer în “Rugăciunea Domnească”: **“Sfințească-se numele Tău”**. Numele lui Dumnezeu este sfânt din fire. Ceea ce se cere aici, este ca sfințenia lui Dumnezeu să trăiască și să lucreze în noi... Ar fi un nonsens ca sfințenia personală s-o câștige numai unii sau să fie legată numai de o anumită perioadă istorică. Asta ar contrazice învățătura creștină despre prezența permanentă a lucrării Duhului Sfânt în Biserică, prin care se asigură sfințenia creștinilor, bineînțeles cu voita lor adeziune.

În condițiile vieții actuale, creștinul poate deveni un sfânt, indiferent de profesia sau de condiția socială în care se află. I se cere să îndeplinească ceea ce spune Sf. Ap. Pavel: **“Fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui său la ce este bine, spre zidire”** (Rom.15,2). Pentru a fi pe drumul sfințeniei, se cere să urmărim tot îndemnul Sf. Apostol Pavel: **“...Faceți-vă următorii mei și uitați-vă la aceia care umblă astfel precum aveți pildă de la noi”** (Fil. 3,17). Cu alte cuvinte, imitând pe sfinți, imităm pe Hristos. Pe drumul sfințeniei se găsesc cei ce dau expresie mărturisirii credinței, în primul rând prin fapte. Creștinul este omul faptelor. Părinții care dau povețe înțelepte, dar mai ales pildă de conduită ireproșabilă, de omenie, caracter, cinste, hărnicie copiilor lor, sunt pe drumul sfințeniei.

Tot pe drumul sfințeniei sunt cei ce cultivă prietenii sincere, relațiile de bună vecinătate cu semenii, își pleacă urechea la sărăcia sau

necazul aproapelui, au vie conștiința datoriei, seceră biruință asupra loruși și asupra pornirilor din ei spre gâlceavă sau spre răzbunare, pun peste tot stavilă păcatului. De dorit este ca fiecare creștin să facă din faptele sale o rugăciune. Poate fi și un laic; i se cere să fie omul rugăciunii, o ființă liturgică, care să murmure cu evlavie: *“Cânta-voi Domnului în viața mea, cânta-voi Dumnezeului meu cât voi trăi”* (Ps.103,34). În felul acesta, sfințenia lor va fi un factor de înnoire și muncă creatoare, va fi în slujba progresului moral și social. Izvorând din trăirea efectivă a iubirii față de Dumnezeu și față de aproapele, sfințenia este cheazășia bunei răsplătiri la *“Judecata obștească”*. Creștinul este îndeosebi pe drumul sfințeniei când se roagă și lucrează pentru unitatea lumii creștine. Invocând Duhul Sfânt sau pronunțând **epicleza ecumenică**, sfințenia vieții creștinului trage mult în cumpănă la răspunsul Părintelui ceresc în realizarea minunii posibile a unității.

Concluzii

În creștinism, măsura sfântului este copilul. Nu este o afirmație paradoxală. Copilul născut în această lume și renăscut prin baia misterioasă a Botezului, reprezintă puritatea morală, frăgezimea naturii lui neatinse de arșița patimilor din lume. Evident, această nevinovăție inițială nu se va păstra de la sine, de-a lungul anilor vieții. Înclinările spre patimi se vor ivi o dată cu creșterea și cu dezvoltarea instinctelor din natura umană.

Sfântul e un creștin desăvârșit, pentru că aderența lui la divinitate el o trăiește integral ca supremă stare de conștiință. Candoarea sufletului copilului e urmarea purificării în apa Botezului, în vreme ce candoarea sfântului e o stare cucerită prin nevoințele și caznele deosebit de grele ale unei vieți întregi. Gradul de purificare a copilăriei scade pe parcursul vieții, dacă omul se lasă pradă pornirilor rele. Lupta sfântului urmărește menținerea nivelului inițial de candoare, asemenea copiilor, de aceea zice Mântuitorul: *“Adevărat zic vouă: Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un prunc nu va intra în ea”* (Lc. 18,17).

Pruncu cufundat în valul baptismal e un Adam creat din nou și restabilit în raiul spiritual al armoniei cu Dumnezeu. În dezvoltarea vieții, această sublimă stare paradisiacă nu se menține de la sine, fiindcă omul e liber să aleagă o alternativă sau alta, raiul sau iadul; harul

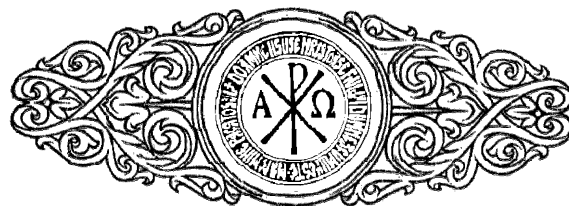
împărtășit prin Botez nu-i stânjenește libertatea. Se impune o continuă stăruință în realizarea și consolidarea stării de sfințenie. I se cere creștinului ca după ce a dobândit desăvârșirea, să aibă grijă a nu o pierde. S-a spus – și pe drept cuvânt – că nu există om mai primejdut în echilibrul lui sufletesc decât sfântul însuși. Este amenințat de păcatul orgoliului care înseamnă iubirea necondiționată de sine însuși, încrederea în propriile sale forțe. Când orgoliul a încolțit în sufletul creștinului – ajuns chiar pe treptele superioare ale sfințeniei – el este pe punctul de a-și deveni el însuși sieși Dumnezeu. Orbit de trufie, el se caracterizează printr-o hipertrofiere a eului propriu, care îl face să nu mai asculte de nimeni și să condiționeze mântuirea celorlalți credincioși de credința în el, ca și când Hristos ar fi numai cu el și nu cu Biserica. Când un credincios a ajuns la o astfel de optică, nu e numai la începutul sfârșitului, ci la sfârșitul sfârșitului.

Se vorbește de “sfinți” sau “drepti mândri”. Ei nu sunt numai în literatură. Toți cei care au ajuns să fie mulțumiți cu evlavia, credincioșia și sfințenia lor, asemenea fariseului din Evanghelie, repede degenerază în mândrie, care îi face să-și atribuie puteri deosebite și să dispună de ele. Cei ce au rămas în smerenie, au putut să se bucure de daruri dumnezeiești, au putut să le păstreze și au putut folosi și pe alții cu ele. *“Pe aceștia îi impune Duhul Adevărului, care lucrează printr-înșii, Duh care respiră nevăzut, dar real, prin toată lucrarea lor și sentimentele pe care le angajează în credincioși nu cad sub cenzura îndoielii. Prin cine respiră duhul mândriei, dimpotrivă, nu se poate să nu dea naștere la suspiciuni”* (Antonie Plămădeală).

Pentru creștini, năzuința spre sfințenie e firească, evident ne referim la sfințenia morală personală. În viața aceasta, creștinul trebuie să alerge neconținut spre țința sfințeniei, dar niciodată să nu considere că a ajuns la țință, că este sfânt. Creștinul să nu uite că sfințenia nu constă nici în asceză severă, nici în vedenii, nici în minuni, ci exclusiv *“în întruparea purității, iubirii și smereniei lui Hristos, în propria ta viață și în împrejurările în care trăiești; că sfințenia se naște, crește și se dezvoltă în Biserică și stă în slujba Bisericii, aducând un spor de viață în sânul ei și între credincioși”* (N. Mladin). (Observație: în original titlul articolului este *“Ce este sfințenia?”*)

Războiul nevăzut. Isihasmul

Maica Domnului – patroana Muntelui Athos si ocrotitoarea călugărilor D. Stăniloae

Care ar fi regulile unui grup isihast în mediul laic, poate pornind de la mediul unei familii?

Bine ar fi să se obișnuiască omul, chiar dacă nu poate spune rugăciunea lui Iisus întreagă și continuu, să zică „Doamne Iisuse miluiește-mă” sau „Doamne Iisuse, iartă-mă”, iar gândul la Iisus să fie cât mai des și în comportarea sa față de altul să fie influențat de aceasta: că îl are pe Iisus sau gândul e mereu la Iisus. Atunci, aceasta nu-i va permite să vorbească răstit cu altul, să-l critice, să nu-și arate iubire unul față de altul. Atunci, reciproc, ei *pot să fie mult mai iubitori, mai prețuitori unul față de altul, pot să vadă taina celuilalt, să fie în comuniune cu celălalt*. O persoană este o taină continuă: cu cât ți se comunică mai mult cu atât vezi că e mai plină de taină. *Dacă se poate să te și rogi împreună din când în când. E mare lucru să te rogi împreună la biserică, la liturghie*. Dar și când nu poți să te rogi, că fiecare e ocupat cu ceva, tu totuși chiar în ocupația aceasta să te gândești mereu la Iisus. De fiecare dată te gândești la Iisus altfel, la altă calitate a lui, la altă putere a lui, te întărești în situația respectivă. E bine să înveți pe cât mai mulți oameni să se gândească cât mai mult la Iisus, să spună cât mai des măcar “Doamne Iisuse” și care ajung de sunt mai liberi de cine știe ce sarcini sociale să practice rugăciunea aceasta. Ați citit Pelerinul rus? Ați văzut că nu de la început a făcut rugăciunea aceasta neîncetat: la început de 100 de ori, apoi de 200 de ori și pe urmă cât mai des, să se obișnuiască oamenii, că de la o vreme nu poți să nu pomenești numele lui Iisus, nu se mai poate, te scoli noaptea, primul lucru în loc să te gândești la altele te gândești la Iisus și spui “Doamne Iisuse” și sunt atâtea prilejuri și situații în care n-ai ce face, în loc să te plictisești că trece greu timpul, mai bine te gândești la Iisus și spui “rugăciunea lui Iisus”. Să vă ajute Dumnezeu.

chiar dacă nu veți scoate revista regulat, măcar câte un număr din când în când.

Spuneți-ne ceva despre Maica Domnului ca ocrotitoare a isihastului.

Ea este patroana muntelui Athos pentru că e fecioară, iar ei vor să rămână în feciorie. E mare lucru să te poți înfrâna de la cea mai violentă dintre pasiuni, cea mai ispititoare dintre pasiuni, e mare lucru; și dacă nu ajungi la o anumită curăție de pasiuni nu ești străveziu pentru Dumnezeu, nu auzi vocea lui Dumnezeu. Chiar așa spune și sfântul Chiril. Trebuie să ajungi la o anumită curățire de pasiuni ca să te faci transparent pentru Dumnezeu, să te cureți ca pe o oglindă, până ți se vede chipul în oglindă. Atunci auzi vocea lui Dumnezeu, vocea lui Hristos, când ești mai curat de pasiuni. Când ești în pasiuni trăiești închis în pasiunea respectivă, uiți de Dumnezeu, nu mai știi decât de senzația aceea trupească sau de pasiune (lăcomie sau altele), te acaparează cu totul, te închid cu totul. Am văzut societatea aceasta tehnicizată din Occident: omul este tot timpul în mașină, tot timpul aleargă, tot timpul în mișcare, nu mai are vreme să mediteze, să gândească la ceea ce depășește momentul, e pierdut în clipă. Așa ești pierdut în orice pasiune, ești pierdut în clipă.

Maica Domnului a fost modelul curăției, culmea curăției. Numai așa a putut veni Hristos - Fiul lui Dumnezeu să se nască din ea. Numai în cel curat de pasiuni, numai pe măsură ce te cureți de pasiuni, poți să simți prezența lui Hristos. Și ea a putut să aibă pe Hristos mai mult decât toți, ba chiar să-și dea chiar trupul ei, care era cu totul curat. Dacă nu ar fi avut ea trupul curat de orice păcat, atunci ar fi fost și El ca oricare om, ar fi murit ca noi, din necesitate iar crucea nu ar fi însemnat nimic. Pentru sectari crucea nu

pentru că ei nu cred în Maica Domnului. Deci dacă Iisus nu s-a născut din fecioară, atunci a murit pentru sine. Sectarii evită să spună Hristos, ca și evreii care contestau să spună Hristos, ci Iisus, fiindcă purtau și alți evrei numele Iisus. Ei nu-l recunosc ca Hristos și de aceea ei susțin nașterea Lui dintr-o femeie ca oricare alta. Ei leagă strâns:

- faptul că Iisus nu este Hristos;
- că crucea nu are valoare;
- că Maica Domnului e o femeie ca oricare alta.

Dacă crezi că El este Hristosul, Unsul, Mesia, atunci Cel ce a venit să mântuiască lumea, Cel ce e mai presus de toți proorocii, Cel ce a murit pentru noi din dragoste, nesilit:

- s-a născut din fecioară, din curățenie;
- nu s-a născut ca un om (ce nu exista înainte) ci s-a născut Fiul lui Dumnezeu (care exista înainte);
- a primit moartea de bunăvoie, a fost mai tare decât moartea și numai așa ne-a mântuit.

Dacă nu s-a născut din fecioară atunci nu ne-a mântuit. Sunt foarte legate aceste lucruri între ele. Pentru sectarii aceste lucruri sunt ușuratic, americanii sunt simpliști în aceste lucruri. Ori în învățătura creștină acestea sunt lucruri de mare adâncime și de mare taină. Este foarte importantă învățătura despre Maica Domnului pentru mântuirea noastră. Cel ce s-a născut din ea este Fiul lui Dumnezeu Cel ce și-a luat trup omenesc din ea; a trebuit să fie foarte curată și nu numai în gândurile ei ci și în trupul ei, ca să nu ia El nimic necurat în Sine. Maica Sa fără prihană, neprihănită; așa a fost și El.

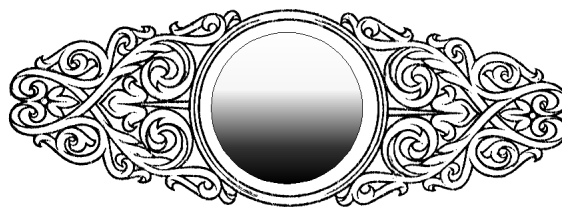
De aceea călugării și călugărițele și-o iau pe Maica Domnului ca patroană. Preproblema aceasta ar trebui adâncită de călugări, să fie mereu atenți la toate mișcările din ei, să oprească orice mișcare care nu e curată, orice mișcare pasionată, de lăcomie, de plăcere trupească, să fie întotdeauna curați în gânduri, în sensibilitate. E mare lucru acesta, încât Maica Domnului este o pildă pentru noi pentru că noi nu putem să ajungem ca Iisus, dar putem să ne apropiem să fim ca Maica Domnului. Cu ajutorul ei ne apropiem de Domnul. Numai așa poate veni Hristos în noi, dacă ne facem și noi curați ca Maica Domnului. Și ea ne poate ajuta să ne facem curați ca ea, căci ea e cea mai apropiată de Hristos.

Să ne iubim unii pe alții. Dacă iubești pe Hristos îi iubești și pe ceilalți care sunt făcuți frați ai lui Hristos. Trebuie să te simți frați cu ei cu adevărat pentru că El e frate cu noi, cu toți, El vrea să fie frate cu noi, cu toți, deci și noi trebuie să fim frați între noi; din iubirea față de Hristos trebuie să urmeze și iubirea dintre noi. Acestea sunt foarte frumos spuse în Evanghelia lui Ioan. Trebuie și noi să ne silim să trăim cu Hristos, să-l avem pe Hristos în noi, să avem pe Duhul lui Hristos în noi, trebuie să ne silim și noi. Nu e numai pentru călugări, este și pentru noi, sigur, cât putem și noi. Ei sunt culmea, noi suntem treptele mai de jos ale scării, ei sunt pe treptele mai înalte. (București, 20 iunie 1990)

Reporter George Căbaș

Istoria religiilor Ecumenism.

Iisus Hristos –

Calea (modelul) mileniului trei

Umanism - Ateism – Ecumenism - ... - Creștinism

Pr. prof. Constantin Galeriu

Astăzi – la răscruce de milenii

Îngăduiți înainte de toate să fac o mărturisire. Termenul acesta modern, montaj, nu este atât de poetic, dar realitatea de adineauri, prezența pe scenă, m-a părțuns până la lacrimi. Văzând aceste chipuri de copii și tineri, parcă îmi venea acel cuvânt și acel îndemn: “Să ai de-a pururi, omule, inimă de copil neprihănit și minte de bărtân desăvârșit”. Simțeam la acești copii o floare din acest cuvânt înțelept; erau atât de frumoși și luminoși pe dinafară, dar un vulcan, o furtună lăuntrică ne dezvăluiau sufletele lor. Când vorbeau de viață, când de moarte, când de întuneric, când de o sclipire de lumină. Un cuvânt mi-a rămas la un moment dat: “*nu suntem stăpâni decât prin azi*” și deodată am înțeles acest cuvânt “*azi*”. Toți vă aduceți aminte când ne împărtășim, cum zicem “Cinei Tale celei de taină, *astăzi*, Fiule al lui Dumnezeu, părtaș mă primește “... *Astăzi* e numele eternității. Numele timpului nostru este ieri, azi, mâine. Numele timpului lui Dumnezeu, al eternității, este *astăzi*.”

La un filosof apare un gând ca acesta: un sărman păcătos se trezește în iad și-l întreabă pe Lucifer ce oră este și Lucifer îi răspunde: eternitatea. Te înspăimântă acest “*astăzi*” al lui Lucifer, *astăzi* de întuneric. Este, dar “să nu fie”. Pentru Dumnezeu lumina este eternă.

“*Astăzi* al întâlnirii cu Hristos”... Doamne, pe cât de departe sunt de Tine, tot pe atât de aproape. Pentru că Tu Doamne ești deolaltă și distanță infinită dar și prezență tot atât de infinită. Așa simțim și toată furtuna acestor copii. Mă rugam în clipa aceea: “Doamne dă-ne putere nouă păstorilor ... să nu dormim Doamne, să împărtășim

lumina acestor tineri și acestui veac. Fă-ne Doamne purtătorii sfeșnicului luminii neînserate. Dacă soarele împărtășește lumina și căldura lui în chip firesc, muntele puritatea lui, pădurea (brazii) ozonul ei, ajută-ne ca grădina aceasta, paradisul pentru care și pe care noi am fost rânduiți să o lucrăm, să o păzim, să nu o mai întinăm, să n-o mai prihănim, ajută-ne să împărtășim lumina, căldura, bucuria și mireasma Ta și frumusețea Ta.

Iertați-mă că am făcut acest mic excurs, dar e o mărturisire, simt nevoia de mărturisiri. În istoria Bisericii este și o categorie de mărturisitori, mari mărturisitori, cu jertfă până la sacrificiul suprem. Noi să fim niște smerite mărturisiri ale secolului, ale acestei răspântii, răspântii nu numai de veacuri, căci suntem la o răspântie de milenii. În puțină vreme vom pași într-un alt mileniu, al treilea, iar pentru noi numărul trei are o semnificație sacră. Îngăduiți să reproduc și eu cuvântul atât de auzit al lui Andre Malraux, dar să vi-l reproduc mai autentic și anume prin mijlocirea celui care l-a auzit cel dântâi. E vorba de un convertit al timpului nostru, Andre Frossard, membru al Academiei Franceze și care într-o convorbire cu Jean Ghideon, alt membru al Academiei Franceze, publicată în Paris Match, mărturisește că era în biroul lui Andre Malraux, când spontan, inspirat, a rostit acest cuvânt, această sintagmă: “*Secolul XXI va fi mistic* [noi zicem “religios” adesea] *sau nu va fi deloc*”. Va fi mistic în sensul unei iluminări de bine, unei explozii a luminii divine în inimile oamenilor. Cu această lumină și speranță noi suntem chemați să răspundem la această răscruce, repet, de milenii, a mileniilor.

Răul are rădăcini adânci în istorie

Doamne! Într-o seară eram chinuit de gândul: cum e cu puțință să fie atei și oameni răi pe lume, care-i cauza?! Și înțelegeam atunci un fapt: oare nu spunem toți că orgoliul, egoismul, egocentrismul, iubirea luciferică, adorarea luciferică de sine, a produs tot răul în lume? Și atunci care-i salvarea? Oare acest orgoliu, această adorare de sine, e doar o caracteristică a veacului nostru? Oare nu cumva veacul nostru e o culme care a crescut din adâncul altor veacuri? Dacă noi nu vom afla cauza bolii înspăimântătoare care a însângerat mai mult ca toate secole, secolul nostru, oare vom găsi vindecarea? Vă rog ca împreună să gândim și să adâncim această analiză [diagnostic], acum, când noi situăm față în față Sfânta Ortodoxie cu celelalte mărturii creștine, religioase, filosofice și chiar ideologice, pentru a găsi adevărul și iubirea, adică ceea ce ne unește. M-a întrebat cineva: *“Ei, ce crezi dumneata ca ortodox, adică să vină toți să intre în staulul Ortodoxiei!?”*. Oriunde te afli, să crești în dreapta credință, să crești în Ortodoxie, în albia ta, să crești în adevărul și iubirea divină a lui Hristos, în Biserica lui dreptmăritoare. Aceasta e calea unității.

Dar să revenim la analiza aceasta a timpurilor din urmă, a secolului XX, care a culminat în totalitarism, în ateism, în materialism și atâtea forme tragice, o culme a tragediei umanității. Nu este singur acest secol de vină, rădăcinile sunt mai adânci. Simt uneori că noi trăim acum ceva asemănător cu timpul Renașterii, acel moment istoric din veacurile XIV-XVI, acel moment în care intelectualitatea, omenii de cultură, au simțit că libertatea lor a fost frustrată, libertatea de gândire, afirmarea omului, a fost înăbușită. Mircea Eliade deplora faptul că Răsăritul, Ortodoxia, nu s-a învrednicit de o Renaștere. Noi zicem slavă Domnului că n-am avut Renaștere și veți vedea de ce. Berdiaev, vorbește de un nou Ev Mediu și găsește în Renaștere, zice el, explozia capacității creatoare a omului. Da, în secolul XV și XVI arta italiană te uluiește. M-am aflat și eu prin anii '81-'82 la Roma și am mers la Capela Sixtină. Geniul lui Michelangelo te pătrunde, te înfloară. Așa cum eram îmbrăcat (și atunci ca aproape de o jumătate de veac) în straiile mele preoțești, s-au adunat în jurul meu și mă întrebau ceilalți, pelerini sau turiști, ce părere am? Și am spus: Da, Michelangelo e un geniu, e un uriaș, dar sursa lui de inspirație, nu

este tot atât de genială, nu e sacră. Prea mult apare această lume de aici, ca o îngrășătorie de sfinți. Erau atât de grași toți, m-au uluit. Eu, fiind venit din Răsărit, cu icoana sfântului ortodox, simțeam exact ceea ce-a spus Iisus înainte de jertfa Lui: *“grăuntele de grâu, căzând pe pământ, dacă nu moare, rămâne singur, dar dacă moare multă roadă aduce”*.

Vă întrebați cum moare bobul de grâu? Mormânt e brazda. Dar vedeți, aici mormântul nu e brazda, ci mai degrabă noaptea de Paști a bobului de grâu, pentru că bobul de grâu nu moare ci se jertfește, se jertfește “carnea” lui, dă hrană spicului de grâu. De aceea, Sf. Ap. Pavel vorbește de trecerea noastră prin moarte ca de o trecere pascală (cuvântul Paști înseamnă trecere) și zice: *“se seamănă trup firesc și iasă trup duhovnicesc, se seamănă în necinste și înviază în cinste, se seamănă stricăciune și urmează nestricăciune, se seamănă slăbiciune și înviază în putere, se seamănă moarte și se scoală în înviere”*. Nu spune Pavel că se îngroapă ci că se seamănă căci, e ceva în noi care nu moare în veci. De aceea e greșit să spunem despre cineva că “a trecut în neființă” – Doamne păzește! La întrebarea lui Jean Ghideon “Andre, ție ți-e frică de moarte?” el a răspuns “Nu, nicidecum”. Da, simt parcă întocmai ca un poet al nostru: ce bine e să știu că moartea mă dezbracă, însă mă lasă viu. Ori Andre spunea, (ce adânc!): *“mă dezbracă de haina asta care, sărmana, s-a învechit și parcă n-am reușit, ca un sfânt, să o fac să devină moaște nestricăcioase, dar spiritul meu viu a găsit deplina cale de a se întâlni cu Cel ce Duh este. Cei ce se închină Lui, cu duhul și cu adevărul să I se închine”*. Dar vedeți, Andre avusese o revelație.

Aceasta e icoana sfântului ortodox. În el, corpul din afară se trece iar cel dinăuntru se înnoiește. Vă veți întreba, bine dar Răsăritul n-a avut și el o viziune umanistă? Un mare bizantin, Paul Lumiere, zicea: *“Întreaga gândire a Răsăritului a transmutat conștiința umană către Hristos ... în înălțarea Lui dincolo de această lume [aș zice eu “a aparențelor”] ... întreg Răsăritul s-a străduit să vadă lumea dinăuntru spre afară pe câtă vreme noi apusenii am văzut lumea din afară spre înlăuntru”*. Și mai zice: *“Răsăritul a însemnat mult pentru istoria filosofiei, dar ce-a devenit filosofia antică?”*

Gândiți-vă la Socrate, Platon, Aristotel, stoicii, ce-au devenit ei în creștinismul bizantin, răsăritean, ortodox? Adevărații filozofi au devenit asceții, călugării, monahii, sfinții. Sfinții, ei au devenit filozofi”.

Fără Dumnezeu omul nu este om!

Sunt trei factori fundamentali angajați în Sorice gândire omenească: Dumnezeu, lumea, omul ... Ce spune dumnezeiasca Scriptură la cartea Facerii 2, 7: ”Și a luat Dumnezeu țărână din pământ și l-a făcut pe om” (Adam înseamnă “din pământ”). Dar mai spune ceva scriptura: ”...și a suflat în fața omului suflare de viață și s-a făcut Adam suflet viu”. Vă rog, când veți căuta acest verset și veți găsi acolo scris “ființă vie” în loc de “suflet viu”, să nu citiți acolo ființă vie. E tot o influență a Apusului, e o traducere după apusenii. Ființa e vie, toți o știm asta. Numai sufletul poate să fie viu sau mort. De aceea vorbea Gogol de suflete moarte. Și Scriptura o spune: “Îți merge numele că trăiești dar ești mort”. Sufletul viu e suflet purtător de har. De ce în ziua Învierii, Iisus, intrând la ucenici prin ușile încuiate, cel dintâi lucru care l-a făcut, după ce a spus “Pace vouă”, a fost că a suflat asupra lor suflare și a zis: ”Luați Duh Sfânt, căroră veți ierta păcatele se vor ierta lor, căroră veți ține vor fi ținute”? Păcatul ne-a despărțit de Dumnezeu [iar plata lui este moartea]. Fiul lui Dumnezeu spune atunci: Ucenicii Mei, păcatul ne-a despărțit, acum luați Duh Sfânt și veți ierta altora păcatele și Duhul Sfânt va înfăptui din nou unirea și comunicarea între Mine și voi.

Vă rog, cutremurat vă spun, să vă rămână în inimă acest fapt, atât din ziua cea dintâi a primirii Duhului Sfânt de către Adam cât și din ziua celui de-al doilea Adam, când au primit ucenicii Duh Sfânt, pentru că acesta e statutul omului, statutul fundamental. O spun înfiorat și cu conștiința că aceasta e problema capitală a omului, a condiției umane. Omul nu este om fără Dumnezeu. Fără suflarea Duhului Sfânt în el, omul e mutilat, deșărădăcinat. Dacă-ți iți tai rădăcinile, ai murit.

Dumnezeu ”l-a făcut pe Adam din pământ” dar a suflat Divinul în el, harul divin, și atunci Adam s-a făcut suflet viu, s-a făcut deodată *ceresc și pământesc*. De aceea spune Sf. Vasile cel Mare: ”Omule, caută la rudenia ta cea de sus”, iar un medic, om duhovnicesc, Angelus Silesius: ”Omule, tu devii ceea ce iubești: iubești pământul devii

pământ, iubești pe Dumnezeu, cerul, devii *ceresc, dumnezeiesc*”.

Apusul = Să atingem cerul desăvârșind pământul

Omul Evului Mediu a dorit pământ mai mult. Nu trebuie să tăgăduim civilizația terestră a Apusului căci este uimitoare. De aceea mulți din cei din Răsărit o pizmuiesc și aleargă după ea. Nu judecăm. Vă rog, nu luați cuvântul nostru ca un fel de osândire. Ce spune Avraam: ”vierme sunt și nu om”. Ar putea un vierme ca mine să osândească o civilizație terestră atât de strălucitoare?! Și acolo sunt minți și spirite care refuză sau care văd calea pe care să meargă. Thailard de Chardin spunea: ”să atingem cerul desăvârșind pământul”, deci strălumina în el dorul de ceresc pentru că simțea că acest pământesc, această autonomie a rațiunii, acest orgoliu al omului care a mutat centrul în el, este al omului descentrat din Dumnezeu. Priviți falsul cel mai tragic al condiției umane: ca prin orgoliu să faci din tine un centru. Ce înseamnă egocentrismul? Nu numai eul meu proclamat ca centru, ci atunci când fiecare vrea să fie un centru, pentru că prin despărțirea de Dumnezeu fiecare e un eu, un centru. Dar dacă eu sunt centru, ceilalți semeni ai mei sunt pe post de sateliți. Și cine se dorește sau consimte să rămână pe post de satelit?! Și atunci, de aici coliziunile.

Când a fost vorba de unirea celor două firi în Hristos (la Calcedon, în 451), atunci s-a formulat teologic că unirea între dumnezeiesc și omenesc în persoana lui Hristos, Dumnezeu-Cuvântul, s-a făcut în chip *neschimbat neamestecat, neîmpărțit și nedespărțit*, adică n-a fost absorbită firea umană în firea dumnezeiască, dar n-a fost nici doar unire morală ci o comuniune, o întrepătrundere între dumnezeiesc și pământesc dar fără să-și piardă identitatea vreuna din ele. Dacă de-a lungul Evului Mediu s-ar fi păstrat identitatea și a firii umane, dacă n-ar fi fost înăbușită într-un anumit fel, atunci nu s-ar fi produs reacția Renașterii (în Răsărit s-a păstrat această identitate a firii umane și astfel s-a putut afirma teologic). După acest strigăt chinuitor al Renașterii, acest strigăt de afirmare al eului, al rațiunii mele, care a fost înăbușită, nu s-a putut ca ea, în capacitatea ei creatoare, să-și dea toate forțele ei. Erau chinuiți; despre Boticelli, de pildă, se

spune că madonele lui, care aveau și chipul maicilor, părăsesc cerul, iar femeile lui părăsesc pământul. Era deci această luptă între ceresc și pământesc. A urmat apoi filosofia, unită într-un fel cu teologia, cu religia: teismul. Nu mai pomenesc de Reformă, care a pus accentul tot pe individualism, pe afirmarea rațiunii individuale; deși Luther o numește “doamna rațiune”, în adânc era individualismul care vroia să se lupte împotriva oricărui absolutism; și așa s-a născut această proliferare de grupulețe creștine, o fărâmițare. Pe lângă aceasta un alt curent a apărut, teismul, un curent teologic filosofic care nu putea refuza pe Dumnezeu. Voltaire, Diderot, Rousseau erau teiști, vroiau o religie naturală, o religie filosofică în care mărturiseau că Dumnezeu există ca un Creator, că a imprimat legile Lui creației și apoi creația se dezvoltă liberă așa cum un tată își lasă liber copiii.

Crescând afirmarea autonomiei rațiunii, după *individualismul* care a fărâmițat unitatea (chiar și pe cea religioasă) în anumite părți ale lumii, după *teismul* sec. XVII-XVIII, după *raționalismul* secolului XVIII, urmează *pozitivismul* secolului XIX ... care dă naștere *colectivismului ateu* ... și ajungem în al XX-lea secol de creștinism, cu *totalitarismul*, *comunismul*, *ateismul*. De la *umanismul* Renașterii am ajuns la cel mai inuman secol din întreaga istorie a umanității, cel mai însângerat secol, deoarece această lume s-a dezrădăcinat de Dumnezeu.

Copiii noștri au învățat în ultimele decenii despre natură, în locul lui Dumnezeu le-a fost impusă natura, dar nu natura în frumusețea ei, în diafonia ei divină, așa cum o vedea psalmistul David când spunea “*cerurile spun slava lui Dumnezeu*”, ci natura în conul de umbră al egoismului uman, care a prihănit-o, a poluat-o. Dau cuvântul lui Einstein, marele om de știință, care spunea: “*O! Dacă am vedea lumea aceasta cu ochii lui David*” (sau cu ochii lui Kepler, care era credincios). Dar cu ce ochi să vezi lumea? Mi-aduc aminte de un cuvânt al lui Gustave de Bonn: “*Lucrurile din lume pentru noi sunt sau oglinzi sau ferestre*”. Sau ferestre prin care privim spre Creator și spre natură (Creație) sau oglinzi prin care te contempli pe tine și te guști tot pe tine. Martin Buber făcea distincție între iubire și poftă. E radicală deosebirea între iubire și poftă. În poftă te guști pe tine, în iubire te gândești la celălalt, la binele lui, la bucuria lui. Când vezi

natura prin pofta ta egoistă, atunci ea nu mai e nici Dumnezeu, nici opera ta, ci locul tău de profanare, de poluare și de distrugere prin care și tu te distrugi.

Deci în locul lui Dumnezeu au pus natura, în locul spiritului la baza existenței au pus materia, în locul revelației dumnezeiești am pus ideologia (dar câte ideologii!), în locul creației, al actului creator, au pus evoluția, libertatea fapturii. (Dar libertatea de a face rău nu mai e libertate ci robie față de rău. Spusese Mântuitorul care e conținutul libertății: “*Adevărul vă va face liberi*”. În Ioan: 8, 32 se spune “*Fiul omului vă va face pe voi liberi*”. Firea umană are libertatea ei dar în acord cu conținutul, cu Duhul, căci unde e Duhul Domnului acolo este libertate). Spiritul (și gândirea) ar fi deci produsul naturii, al materiei superior dezvoltate, al evoluției creierului. Dar, orice s-ar spune, fenomenul interior al conștiinței, deci și al spiritului, nu e produsul creierului ci cauza creierului. Știința chiar, ne spune că, în ultima instanță, nu mai întâlnim nici materie, nici energie, ci un câmp informațional. Iar Kant spunea că noi vedem fenomenul dar nu vedem “lucrurile în sine”. Lucrurile în sine sunt semințele divine ale acestui câmp informațional. Iată cum oamenii de știință ajung acum în pridvorul Împărăției lui Dumnezeu, în pridvorul Sfintei Sfințelor.

Altă eroare înspăimântătoare: în locul persoanei a fost pusă masa [de oameni], masa care strivește persoana creatoare de valori, iar în locul iubirii dumnezeiești a apărut lupta pentru existență și ura. Prin anii '50, cei de vârsta mea vă aduceți aminte, apărea prin ziare “sfânta ură”. Doamne, sfânta ură, dacă în ură poate fi sfințenie. Și în sfârșit în locul lui *Dumnezeu omul* s-a instituit *omul Dumnezeu*, *omul fără Dumnezeu*, *dictatorul*, ultima expresie tragică, pentru că între ateism și dictatură e o legătură de nedesfăcut. De ce? Cum să unifici individualitățile, când fiecare vrea să fie un eu orgolios, cum să le unifici? S-a pulverizat lumea, s-a fărâmițat, iar în acest tip de fărâmițare nu e cu putință unirea și atunci se instituie dictatorul, care-și impune el opinia lui (sărmana lui opinie luciferică) în această fărâmițare, pentru că omul nu poate trăi fără unitate. Un savant al veacului spune într-o carte apărută în 1990: “*e o exigență a spiritului uman de a avea o reprezentare a lumii care să fie unificată și coerentă. În lipsa acesteia apar anxietatea*

și schizofrenia” (ruptura în bucăți). Lumea apare ca o oglindă spartă în bucăți așa cum și pentru schizofren –sărmanul- lumea nu mai are unitate interioară; ideile, gândurile, cuvintele lui sunt haotice.

Iată ce spunea un filosof: “*omul arhaic vorbea cu cosmosul, omul Evului Mediu vorbea cu Dumnezeu, omul timpurilor moderne vorbește cu el însuși*”. Sărmanul om! În trecut, în Răsărit era o unitate desăvârșită între cult și cultură, între ortodoxie și lumea intelectuală. Mai mult, atunci când în Apus oamenii strigau împotriva bisericii, a credinței, a revelației, a lui Hristos, un Constantin Brâncoveanu, cu toată familia lui, moare ca martir pentru Hristos, pentru ortodoxie. Acesta este un fapt uluitor, un fapt care pentru Apus ca și pentru Răsărit trebuie să fie văzut ca un semn anume, că și noi avem ceva de dăruit Apusului, spiritualitatea, dreapta noastră credință, sfânta noastră credință. S-a petrecut mai pe urmă și la noi o ruptură datorită tot influențelor din Apus. Intelectualii s-au mai despărțit nițel de credință, a venit lupta cu fanariotismul, apoi secolul XIX, etc. Între cele două războaie mondiale însă, după scepticismul intelectualității, m-am bucurat nespun că a apărut un scriitor, un gânditor, un poet - Nichifor Crainic- care a preluat revista apărută în Transilvania (la Cluj), *Gândirea* (care era sub conducerea lui Cezar Petrescu), și a făcut din ea un locaș sacru; acolo colaboratorii Gândirii, au servit cu condeiele cele mai bune ale neamului și și-au mărturisit credința. Eu sunt un smerit martor al acelor vremuri. Eram student. Pe Crainic l-am avut profesor și mi-am făcut cu el teza de licență, despre îndumnezeirea omului. Mi-a oferit, prin mijlocirea lui, și o bursă la Academia din Berlin, dar nu am putut-o fructifica; eram în timpul războiului și nu am putut obține viză și a trebuit să merg la armată, în acele momente tragice cunoscute de toți. Când am văzut acum reapărând *Gândirea*, am socotit-o ca un semn al timpului nostru. Să o susținem. Noi am iubit toți *Gândirea*, acolo unde scriau I. Petrovici, Blaga și Motru, chiar și Călinescu și T. Vianu, pentru care am o venerație ca filosof al culturii. Acest suș din adâncuri către religie, între cele două războaie mondiale, a produs o revenire tainică la matcă: vezi Nae Ionescu, Mircea Vulcănescu, Petre Țuțea (al cărui suflet se înalță acum din lumină în lumină), Eliade, Noica și toți ceilalți.

Natura omului este divin-umană

Când un hinduist a trecut la credința creștină și cei din jur l-au osândit (de ce ai făcut aceasta?) el a spus “*De-a lungul miilor de ani tot suspinul nostru a fost de jos în sus, să ne suim noi spre Dumnezeu. Dar în Hristos, a coborât Dumnezeu la noi, a coborât El la noi și ne-a descoperit acest fapt*”. Rogu-vă, să simțim și să trăim acest fapt anume: divin-umanul e definiția noastră, *divino-umanitatea e natura noastră*, condiția existenței noastre, iar nu simplu umanitatea. Încă de la început omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu și în vederea unei nesfârșite asemănări cu El. În cap. IV al cărții *Facerea se tânguie Dumnezeu*, l-a părut rău lui Dumnezeu că l-a făcut pe om și a zis: “*nu va odihni Duhul meu în oamenii aceștia pentru că sunt numai trup*”. Au căzut în această stare de a nu mai vedea decât trup și cu ochii trupești de a nu vedea decât numai huma, pământul și a pierde legătura cu spiritul, cu adâncul existenței. Aceasta e tragedia secolelor. Atunci de ce a venit Hristos în lume? Tocmai ca să restaureze, prin unirea Fiului lui Dumnezeu cu omenescul. Dumnezeu S-a făcut deci și om.

Maica Domnului a oferit lui Dumnezeu natura umană, rețineți: numai natura umană, pentru că n-a fost implicat păcatul. Și de aceea Hristos e *Fiul* lui Dumnezeu. În Hristos, nu e nici păcatul lui Adam, nici al lui Cain. Noi în simbolul credinței spuneam că Hristos e *Dumnezeu adevărat și om adevărat*. De unde este *om adevărat*? Din sânul Maicii Domnului. Asta spune extraordinar de mult, spune că în Maica Domnului, deci în feminin, e întreaga natură umană, pentru că Hristos a fost întreaga natură umană.

Isus Hristos–Icoana umanității adevărate și calea (modelul) mileniului trei

Trăim la o răscruce de milenii. Ce e de făcut? Renascentiștii au ales umanismul păgân ca model și care ne-a dus la cel mai inuman secol din istoria lumii, al XX - lea, cel mai însângerat. Două întrebări fundamentale se pun. Prima: *Ce fel de umanism alegem noi astăzi?* Dacă vorbești de umanism trebuie să oferim un model de umanitate, ori pe umaniștii necredincioși, atei, care mai apar și azi în Apus, îi întrebăm: ce model de umanitate oferiți lumii? Arătați-ne în toată istoria lumii un

singur om fără pată, fără conștiința pătată, fără sânge. Atunci unde va duce umanismul vostru păgân? La o nouă și poate și mai epocală distrugere a lumii.

Eminescu în ajunul Paștilor 1881 a scris în Timpul “Și iarăși clopotelor bat” și spune el acolo: “*De 2000 de ani Evanghelia blândului nazarinean este școala după care învață umanitatea*”. Au mai fost și alții care au revendicat înțelepciunea: Buddha, Socrate, stoicii. Dar elementul esențial pe care-l sublinează El este jertfa din iubire pentru alți, și atunci el ne descoperă icoana supremă a umanității. Zice Eminescu: “*ne va ajuta știința să ne ușurăm brațele, dar pentru a deveni mai buni nimeni nu ne va ajuta decât Hristos*”. Sunt fericit că un român a putut spune această mărturie, care poate sta alături (căci este cel puțin egală) cu a lui Dostoevski, care spune că “*fără Dumnezeu e permis orice*” - și așa ajuns omenirea să devină propriul ei asasin.

Acum, norma umanității, s-o spunem cu tărie, e divino-umanitatea noastră, atât prin *obârșia noastră*, prin actul creator, că ne-a zidit Dumnezeu după chipul Lui și în vederea unei nesfârșite asemănări cu El, cât și prin *restaurarea noastră în Hristos*, în care s-a unit cerescul cu pământescul, divinul cu umanul, în persoana lui Dumnezeu Cuvântul. Aceasta e legea noastră, norma noastră, acesta e umanismul adevărat. Modelul nostru nu e simplu uman ci divin-uman, nu e simplu omul ci Dumnezeu-omul, este Hristos. Fără Dumnezeu noi nu mai suntem oameni.

Și în istoria religiilor, Eliade (tot un român avem mângâierea s-o spunem) a arătat neîndoielnic că sacrul, divinul, nu e o achiziție istorică în descoperirea omului ci, în sacrul din el, omul se descoperă pe sine. Sacrul e constitutiv condiției umane, divin reconstitutiv condiției umane. Chipul lui Dumnezeu în om (și Dumnezeu) ni se descoperă ca adevăr, ca iubire mai ales și ca frumusețe. Spune Sf. Apostol și Evanghelist Ioan în epistola 1-a la cap. 5: “*Dumnezeu e lumină și nici un întuneric nu e în El*” iar la cap.4, 8: “*Dumnezeu este iubire*”. Dumnezeu este lumină, lumina adevărului și iubire. Chipul lui Dumnezeu în mine este constituit din adevăr și din iubire.

Adevărul și iubirea reprezintă chipul lui Dumnezeu, *chipul meu*,

Adevărul și iubirea reprezintă *originea mea*,
Adevărul și iubirea reprezintă *firea mea*,

Adevărul și iubirea reprezintă *definiția mea*,

Adevărul și iubirea reprezintă *sănătatea mea*.

A cădea din adevăr și iubire reprezintă o cădere din sănătatea mea, din firea, din definiția mea.

Cum au zis părinții: iubește pe păcătos, urăște păcatele lui, nu te lăsa contaminat de răul, de vrășmășia lui, ci tu trebuie să-l contaminezi cu lumina iubirii din tine; să fii încredințat și să lupți pentru ca nu răul să fie contagios în lume ci binele să-l fac contagios în lume și să-l fac împărtășindu-mă din bine, din iubirea divină.

De ce sunt oamenii necredincioși?

Mi-am pus întrebarea chinuitoare, a doua: *De ce sunt unii din oameni necredincioși?* – căci necredința este tragedia ateismului, tragedia tragediilor. Cum e cu puțință să se meargă până acolo încât să se spună că un credincios e înapoiat, e retrograd, e irațional și că ei, necredincioșii, sunt raționali? Evanghelia lui Ioan spune: “*La început era logosul [rațiunea] și toate prin logos [rațiune] s-au făcut*”. Noi așa am spus-o de 2000 de ani și mai înainte dar dumneavoastră, filosofii atești, spuneți că lumea e întemeiată pe forța oarbă și hazard (fără logos, fără rațiune divină). Adică în locul lui Dumnezeu ați pus hazardul. Puneți într-o uzină hazardul și vedeți ce haos o să iasă acolo.

Orbul Bartimeu pe care l-a vindecat Mântuitorul, era orb trupește însă adâncul din el nu era orb, el știa că Iisus e Fiul lui David, el vedea launtric. Dar ceilalți erau orbi, în ceilalți era mai gravă *atrofierea sacrului, a divinului*, ei nu-l “vedeau” pe Fiul lui David.

Îngăduiți să vă dau mărturia unui savant; e vorba de Darwin. Darwin la bătrânețe primește o scrisoare de la o doamnă, care scrie: “*Domnule Darwin, ne-ai vorbit dumneata despre multe din lumea asta, dar spune-mi ceva: despre credință ce poți să-mi spui?*”. Darwin i-a răspuns: “În copilăria mea, în adolescența mea, mergeam și eu la biserică cu bunica mea și mă rugam și eu dar furat de cercetarea științifică a lumii am fost răpit în ea și s-a atrofiat în mine *simțul divinului*”. Aici e tragedia, omul e ființă spirituală. Să nu uităm: omul de la început a primit suflare divină de viață dar ascultând cuvântul șarpelui s-a despărțit de Dumnezeu și *a devenit trupesc, a căzut în superficial*. De aceea spune Scriptura “*I s-a făcut lui Adam haină de piele*”, adică a rămas doar la nivelul pielii, la nivelul cojii,

de aceea un teolog răsăritean (Florenski) spune că "în iad oamenii devin niște coji". Vă aduceți aminte ce îi spune Mefisto lui Faust: "Tu nu te mulțumești cu suprafețele, tu cauți esențele". Omul modern care vorbește cu el însuși a devenit o coajă, săracul.

Adam a primit Duh Sfânt, apostolul a primit Duh Sfânt, sfinții în Duh Sfânt l-au întâlnit pe Dumnezeu. Pe lângă simțurile trupești (ale condiției umane și specificului uman) au simțuri duhovnicești. În sărmanul ateu s-a stins sensibilitatea spirituală, simțirea duhovnicească. Asta e tragedia. Pe Dumnezeu și pe aproapele nu-l mai simte sărmanul, doar în adânc mai izbucnește câte un strigăt. S-a stins. Un filosof al sec. XVII spunea: "*Nimic n-am în mine decât ce-am privit*", adică ce a intrat în el din afară prin simțuri, prin ferestrele trupului. Dar șoapta Duhului n-o mai auzea săracul. Ești între două lumi, dar lumea din afară îți vorbește, te asaltează cu zgomotul ei. De aceea unei sfinte a grăit Dumnezeu și a spus: "*Lumea Mea face atâta zgomot la urechile tale încât glasul Meu nu-l mai auzi*". Omul modern vorbește cu el însuși și nu mai aude glasul lui Dumnezeu, s-au atrofiat în el simțurile duhovnicești, ochii gândului. Dar nu în toți. Reproduc aici adâncă poezie a unui poet englez, Eliot:

Până ochiul nu ia foc / Dumnezeu nu poate fi văzut,
Până urechea nu ia foc / glasul lui Dumnezeu nu

poate fi auzit

Până mintea nu ia foc / Dumnezeu nu poate fi cunoscut

Până inima nu ia foc / Dumnezeu nu poate fi iubit

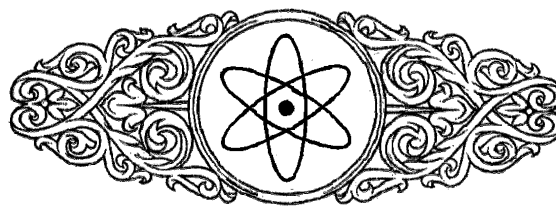
Până limba nu ia foc / Dumnezeu nu poate fi mărturisit

Doamne ce foc ne-a adus Iisus: "*Foc am venit să arunc pe pământ și nu doresc decât ca el să ardă*". E focul Duhului Sfânt. Duhul Sfânt care crește în noi e sensibilitatea spirituală, simțirea duhovnicească. În Duh Sfânt s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu și în Duh Sfânt (de la Cincizecime) ia chip Dumnezeu în noi. Se întrupească chipul lui Dumnezeu în noi și așa îl simțim, îl auzim pe Dumnezeu. Pe sărmanii frații noștri atei să îi plângem, să îi compătimim. S-au atrofiat. O misiune a Bisericii, a Sfintei Ortodoxii, este ca în Duhul Sfânt să mărturisim oamenilor de astăzi prezența lui Dumnezeu în lume, să deschidem inimile copiilor noștri, să îl facem cunoscut pe Hristos - lumina cunoștinței și soarele dreptății, pe Hristos - Dumnezeul nostru, *Dumnezeu și om, icoana umanității noastre adevărate*.

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, luminează-ne și fă-ne să simțim în Tine lumina nestinsă a adevărului și a iubirii, care să salveze lumea și să întâmpinăm al treilea mileniu în fața Ta Doamne, a luminii și iubirii tale, noi neamul românesc și toate neamurile pământului, reumanizate și reîncreștinate. Amin. (Sibiu)

Stiință și religie. Medicină creștină

Asa zisele Terapii psihice *Roy Livesey*

Hipnoterapia

În domeniul acestor terapii cea mai cunoscută este HIPNOTERAPIA. Ea folosește HIPNOZA, o tehnică acceptată într-o măsură tot mai mare de corpul medical. Pe de altă parte, creștinii sunt aproape cu toții de acord între ei că hipnoza deschide porțile pentru duhurile rele. Emile Kremer consideră chiar că ar fi cea mai “eficientă” cale în acest sens. În cartea sa “Eyes Opened to Satan’s Subtlety” (Ochi deschiși la vicleniile lui Satan), carte tipărită deja în șapte limbi, Kremer are de spus următoarele despre hipnoză:

“Multă și mare pagubă se face sufletului în felul acesta, pe lângă faptul în sine că spiritul pacientului ajunge într-o legătură directă cu puterile oculte, spiritiste și hipnotice care îl stăpânesc. Această străveche artă orientală a sugestiei și hipnotismului, care este de origine demonică și a fost folosită în magie și divinațiune (ghicitoare și oracole) de cele mai multe popoare din antichitate, a reapărut sub aparent inofensivul clopot al “științei moderne” și pavează drumul pentru metode moderne similare de “tămăduire” și înșelătorie. Prin completa eliminare a voinței (personale) și a controlului conștient asupra simțurilor, hipnoza este cea mai eficientă metodă de a deschide porțile tuturor categoriilor de duhuri rele.”

Cu reclamă asigurată în multe locuri și expuse spre vânzare în unele magazine de hrană favorabilă întreținerii sănătății (Health Food Stores), găsim CASETE AUDIO pentru AUTO-HIPNOZĂ (self-hypnosis tapes). Mult apreciate de cei care nu au avut curajul să dea ochii cu un hipnotizator, ele se dovedesc a fi extrem de primejdioase.

Să ținem ochii deschiși la subtilitățile lui Satan! Putem constata și în acest caz introducerea unor formule sonore SUBLIMINALE care ar promova ceea ce negustorii descriu drept “un nou și strălucit concept de auto-perfecționare și auto-tratament”. Freud considera că subconștientul controlează cea mai mare parte a vieții omului. Cei care își cumpără casete cu auto-hipnoză doresc să constate anumite schimbări în viața lor, iar benzile cu înregistrări subliminale care au impact direct asupra subconștientului par să ofere o rezolvare facilă a acestei dorințe. La nivelul conștient, tot ceea ce înregistrăm în auz este vuietul, oceanul sau cîrripit de păsărele!

“Tâlharul nu vine decât ca să fure și să ucidă și să strice... Eu am venit ca lumea viață să aibă și mai multă să aibă... (In. 10,10).” Satan urmărește ca noi să ajungem într-o stare de **pasivitate**, indiferent de “tehnica” pe care o adaptăm: yoga, hipnoză, meditație transcendentală, etc. Când ne auto-abandonăm în acest fel, îi dăm o șansă deosebită diavolului – Satan este un fanatic al “legalismului” și demonii lui consideră în aceste cazuri că au dreptul să ne stăpânească. Metoda sau tehnica în sine e mai puțin importantă pentru ei – fundamentală e acceptarea principiului implicat în ele.

Meditația

Altă metodă: MEDITAȚIA. Cui îi reușește, nu-i mai trebuie nimic altceva ca să întoarcă comutatorul și “să stingă lumina”. Atenție! Este vorba de o contrafacere a “meditației” din creștinism, care este ceva cu totul diferit. Meditația a fost făcută cunoscută publicului larg de membrii formației Beatles. Ei au asigurat publicitatea pentru MEDITAȚIA TRANSCENDENTALĂ, care a ajuns acum o afacere foarte rentabilă, de multe milioane de dolari. Efectul meditației este fie golirea minții, fie concentrarea ei totală asupra a ceva. Dar care este orice altceva decât gândul la Dumnezeu. Minte se deschide și este luată în stăpânire de diavoli. Meditația merge dincolo de mintea cugetătoare, de mentalul raționând. Îl transcede. Ni se oferă acum un “service” complet (texte explicative și instructori) pentru toate tipurile de tehnici – de la mantră până la aparatură de monitorizare a procesului – toate pentru a ușura și accelera drumul practicanților spre stările de conștiință respective.

În ceea ce privește experiența noastră personală, voi aminti că am folosit un foarte sofisticat encefalograf (EEG) ca sprijin în antrenamentul obținerii undelor cerebrale alfa și a stărilor de meditație superioare. Meditația transcendentală (MT) este deosebit de periculoasă. Nu a fost ea pentru Beatles primul pas după experiența drogurilor? Putem constata o situație paralelă în practica medicală din prezent. Cunoaștem, de pildă, un caz din luna mai a anului 1984, când doctorii dintr-un spital au convins pacienții că seninătatea minții obișnuită prin MT este o cură mai bună decât cea prin droguri. Se susține că oficializarea tratamentului în

MT de către Serviciul Sănătății Publice și prescrierea ei în rețete, ar economisi fonduri bănești însemnate, cheltuite altfel pe medicamente. Cât o să mai dureze până în momentul în care politicienii vor exploata aspectele economice ale unor astfel de propuneri?...

Se pare că cca 130.000 de oameni practică în prezent MT în Marea Britanie. Un număr crescând de medici o aplică ei înșiși și o recomandă pacienților lor. Mai multe sute de cadre medicale s-au asociat pentru oficializarea MT sub egida Serviciului Sănătății Publice. Pentru astfel de motive este potrivit să consultăm chestionarul-test, citat anterior din cartea dr. Keith Sanders și bazat pe lucrările lui Christian Szurisa și publicat într-un articol despre MT din "Pacemaker" paspusul la cele 6 întrebări constituie un studiu plin de învățăminte. Le reproducem în continuare în întregime, împreună cu concluziile dictonului:

1. Rezultatele ce se pretind a fi obținute corespund realității?

Deși s-a afirmat mult timp că MT nu poate fi supusă unor testări obiective, totuși există date publicate în reviste de mare seriozitate ca The Lancet și BMJ, de medici ca de ex., dr. Patel care atestă că MT a produs schimbări psihice benefice la un nivel măsurabil în condiții de acurateță științifică acceptabilă în ceea ce privește:

- reducerea ritmului cardiac
- reducerea ritmului respirator
- scăderea consumului de oxigen
- scăderea tensiunii arteriale
- schimbări în rezistența electrică a pielii sugerând o stare de relaxare
- schimbări în encefalogramă (pentru ritmul alfa)
- reducerea nivelului lactozei în sânge

Din punct de vedere strict clinic, MT ar putea să ajute în ceea ce privește stressul și hipertensiunea.

2. Există o bază științifică rațională pentru terapie?

Faptele prezentate mai sus vorbesc de la sine. Mentalul controlează multe din funcțiile corpului – relaxați mintea și corpul va beneficia. E greu de presupus că un om de știință creștin ar putea avea ceva de obiectat.

3. Care este elementul eficace: metode (tehnica) sau principiul (teoria)?

La acest punct începem să avem suspiciuni față de MT. Dacă ne-am referi numai la modificările psihice constatate, MT nu este, printre terapiile de relaxare, unica tehnică ce determină astfel de efecte. Strategiile de "auto-reglaj", ca, de ex., biofeedback-ul sau relaxarea musculară progresivă, sunt în mod cert tot atât de eficiente. Din punct de vedere medical, MT nu înseamnă nimic special. Dr. Herbert Benson, profesor asociat la Harvard Medical School, care a avut o contribuție majoră la primele cercetări medicale asupra MT, propune, de altfel, o metodă extrem de simplă (să te

relaxezi și să repeți în gând mereu cuvântul "unu"), care metodă dă exact aceleași rezultate, poate fi învățată într-un minut fără plata nici unui "onorariu", fără nici o ÎNȚIERE în Mediația Transcendentală (MT)". Dealtfel, poate că a sta întins pe sofă cu o carte bună sau a te ocupa în liniște de grădinița din spatele casei sunt tot atât de eficiente pentru obținerea unei stări de relaxare!

Deci, metoda, tehnica în sine, este motorul, elementul care asigură succesul și nu principiul.

4. Ce concepție asupra lumii implică asumarea terapiei?

Maharishi Mahesh Yogi s-a născut prin 1918 în centrul Indiei și aparține castei militarilor (kshatriya). Se cunosc foarte puține date despre prima parte a vieții sale, până în 1940 când a absolvit cursurile facultății de fizică la Allahabad University (Bachelor's degree in physics). Până în 1983 a sorbit din plin iluminare spirituală de la un guru, Swami Brahmenanda Saraswati ("Guru Dev" – "Învățător divin", mai pe scurt). A învățat de la el esența tehnicilor yoga pe care, ulterior, le-a simplificat și le-a oferit lumii sub denumirea de Meditație Transcendentală. După ce a murit Guru Dev, monahul Mahesh a petrecut doi ani prin peșterile din Himalaya, meditănd și intrând în comunicare cu "Realitatea Ultimă", înainte de a coborî de sub piscurile înzăpezite ca auto-proclamat "maestru" cu titlul de "Maharishi" (Mare Înțelept) "Mahesh" (numele de familie) "Yogi" (adică unul care a realizat deplina unire cu Zeul).

Dar India este plină până la refuz de Maeștri Spirituali. Cu multă perspicacitate Mahesh a găsit o soluție: a plecat în Occident, unde "oamenii obișnuiesc să accepte lucrurile repede", pentru a-l cita chiar pe el. California anilor '60 și grupul Beatles i-au asigurat faima în acea lume occidentală.

Meditația Transcedentală este un camuflaj pentru religia hindusă. Spațiul nu ne permite să prezentăm problema în toate detaliile ei, ci doar câteva elemente orientative:

Înainte de începe orice învățătură despre MT discipolul trebuie să aducă o ofrandă formată din fructe, flori și o batistă albă, curată. Cu darurile în mâini, desculț, pășește până în fața unei fotografii sau statuete reprezentându-l pe Guru Dev (Divinul Învățător) și este invitat să facă o plecăciune adâncă în fața ei. Apoi, în prezența discipolului instructorul "uns" personal de Maharishi (fiecare instructor de MT este numit de Maharishi personal) intonează într-o atmosferă de solemnă venerație un imn de laudă în limba sanscrită. Traducerea imnului într-o limbă cunoscută învățăceilor nu se face niciodată în cadrul ceremoniei. Iată ce rostește instructorul lui Maharashi:

*"Guru (=Învățătorule) aflat în splendoarea lui Brahma,
Guru (=Învățătorule) aflat în splendoarea lui Vishnu,
Guru (=Învățătorule) aflat în splendoarea lui"*

*deplinătății transcendente a lui Brahman,
Ție,
Ție, lui Shri Guru Dev împodobit cu toată slava,
Ție mă închin!”*

Deci este vorba în mod clar de un act de venerare a zeilor tradiției hinduse și este deosebit de important să fim conștienți de faptul că instructorul de MT consideră pe Guru Dev și, foarte probabil pe Maharishi, drept divinități!

MT a negat public în mod constant că ar fi o filozofie sau o religie, iar cu privire la creștinism Maharishi nu a spus decât că un “creștin practicant al Meditației Transcendentale va fi un mai bun creștin”. În ciuda acestor afirmații, comentariile cu titlu privat ale unor persoane implicate în MT, nu ne mai lasă nici o îndoială: MT este o religie. De altfel, instanțele juridice din SUA și Comitetul de Etică Medicală din Danemarca au definit în mod oficial Meditația Transcendentală ca religie și nu ca terapie medicală.

Pentru a se încadra bine în orientarea filozofică generală, MT este gata să-și schimbe culoarea ca unameleon – așa se face că a fost “vândută” ca mișcare politică pentru pace în lume, sau ca mijloc sigur de a dobândi o stare de calm personal (și impusă ca atare drept practică obligatorie pentru angajații lor de către unele companii) sau ca o tehnică a “medicinii alternative” (pentru starea de sănătate a devenit în prezent obsesia occidentului)

5. Terapia implică ocultismul, adică practici interzise în mod direct de textul Sfintei Scripturi?

Așa ne-a poruncit Domnul Dumnezeu nostru (Exod 20,1): “*Eu sunt Domnul Dumnezeul tău... Să nu ai alți dumnezei în afară de Mine. Să nu-ți faci vreun chip cioplit al lor... Să nu te închini lor și să nu le slujești...*”

Este deci neîndoielnic: practica Meditației Transcendentale impunea încălcarea acestor porunci. De asemenea, este foarte posibil ca în urma realizării vidului mental și a repetării mantrei (un cuvânt secret din tradiția sanscrită a cărui rostire asiduă constituie un act de devoțiune față de zeitățile hinduse), forțele celui rău să pătrundă înăuntrul practicantului respectiv. Autorul studiului a citit mărturiile depuse de persoane care suferiseră o stare de presiune, demonică ca rezultat direct al Meditației Transcendentale.

6. Terapia a rezistat probei timpului?

MT este nouă, dar fundalul ei religios și filozofic este bine încheșat de multe sute de ani. Dar acest fapt nu-i conferă credibilitate. Satan e la lucru de mii de ani! **CONCLUZIE:** MT produce efecte fiziologice pozitive, dar ele sunt consecințele relaxării. Și alte metode de relaxare non-religioase duc la rezultate clinice similare.

MT este o religie incompatibilă cu creștinismul și ne cere să ieșim din ascultarea față de Dumnezeu și să nu deschidem viețile pentru forțele spirituale

demonice.

În mod sigur, credincioșii creștini trebuie să respingă în totalitate Meditația Transcendentală.

*

Creștinii pot fi aduși în situația de a uita că “diavolul se poate travesti în înger de lumină numai dacă nu-L pun în centrul vieții lor pe Iisus Hristos”, dacă nu poartă în inimă cuvintele lui Dumnezeu, așa cum le citim în Scriptură și dacă nu primesc înțelesul lor așa cum este păstrat de Tradiția Sfinților Părinți. Purtarea de grijă și planul lui Dumnezeu lucrează în fiecare din noi în mod negreșit de îndată ce “îi dăm o șansă”. Dar Satan este foarte viclean (subtil, cu un termen mai des folosit de moderni). Diavolul poate începe cu orice adevăr. El poate șopti și “Focalizează-te pe Iisus!”...

Pentru a înțelege bine realitatea afirmației de mai sus mă voi referi la o experiență personală: *a trebuit să învăț că Iisus nu este una din mantre!* Cu o lună imediat înainte de revenirea mea la credința creștină și ca urmare directă a înspăimântătoarei morți suferită de tovarășul meu de “cântări”, eu mi-am intensificat “căutările”. Dar cercetările mele își schimbaseră acum orientarea și rezultatele: îmi evidențiau pericolele ocultismului și ale metodelor de tratament ocultiste în care fusesem implicat și eu. În cursul acelei luni, sensibilizat de un text citit din publicația Bisericii Anglicane de care aparțin, am participat la o reuniune de sfârșit de săptămână pentru RUGĂCIUNE CONTEMPLATIVĂ. Toate acestea nu constituiau de fapt decât o parte a practicii rugăciunii în creștinism, dar eu încă nu-L cunoșteam de fapt pe Iisus Hristos (și rugăciunea creștină). Din această cauză, cele câteva cuvinte și gânduri repetate mereu (în timpul petrecut în capela anglicană) nu au fost pentru mine decât niște mantre. Și nici nu se putea altfel.

Deci, care este pericolul specific legat de acest tip de meditație (necreștină)? *Pasivitatea mentală* oferă o poartă larg deschisă vrăjmașului; liberul arbitru, controlul voluntar conștient, poate diminua chiar până aproape de totala suspendare prin repetarea neîncetată, mecanică, a oricărei formule.

Autosugestia

AUTOSUGESTIA este o altă terapie. Aplicarea ei nu impunea ajutorul unei alte persoane. COVEISMUL propune repetarea unei formule verbale de tipul: “Zi de zi și pe orice cale, mă simt tot mai bine și mai bine”. TERAPIA PRIN VIZUALIZARE este o variantă de autosugestie foarte uzitată în prezent mai ales în cazul bolnavilor de cancer. Pacientului i se indică să se relaxeze, să-și concentreze atenția asupra respirației și să vizualizeze în imaginația sa cum este atacată tumoarea canceroasă și este distrusă. Dar atragem atenția că o astfel de lucrare a imaginației înseamnă o contrafacere, o falsificare a credinței în Dumnezeu.

Pornind de la meditație și autosugestie s-au confecționat și alte terapii. O metodă este

CONTROLUL MENTAL (Mind Control) – ea pune accentul pe o hipertrofiere a intuiției și percepției “extrasenzoriale” (ESP). Pare să fie un tip de meditație dinamică. Dar este doar o parodie a efortului de a urma căile Domnului. ESP este deosebit de primejdioasă. Percepția extra-senzorială este o putere de care orice creștin trebuie să se lepede, la care trebuie să renunțe imediat (în cazul că are o astfel de putere) și să facă act de pocăință. Pentru că oriunde și oricând este implicat ocultismul, automat i se acordă dreptul la liber acces și rezidență lui Satan.

Din SUA, doctorul în medicină Jane D. Gumprecht ne-a adus la cunoștință că ultima armă în domeniul controlului minții lansată în școli este “Q.R” (Quieting Reflex – Reflexul de calmare). Scopul declarat al tehnicii este tratarea stressului, dar în felul acesta copiii sunt supuși stadiilor inițiale de auto-hipnoză. Copiilor li se spune că stressul se produce atunci când “se amestecă părinții” și că e preferabil ca toți copiii să caute sfat la “înțeleptul” care sălășluiește în propriile lor corpuri decât pe la părinți sau la Dumnezeu! În virtutea acestui concept ocultist despre “spiritul ghid”, de fapt un demon numit în acest caz “înțeleptul”, copiii sunt invitați să respire în ritm lent parcurgând caverne imaginare aflate la picioarele lor.

Respirația este un indicator foarte important fiind considerată un ajutor pentru meditație. Tehnicile de meditație presupun o focalizare a atenției. Scopul este acela de a ajunge într-o stare de PASIVITATE, concepție de bază în hinduism și în budism, din care își trag seva și aceste tehnici New Age. Elementul de concentrare a atenției poate fi respirația, o lumânare aprinsă, o mandala (un desen geometric), jarul din sobă sau orice altceva considerat potrivit scopului urmărit.

Pasivitatea se instalează prin vidul mental obținut, făcând dintr-o situație oarecare sau un obiect CENTRUL atenției noastre; de aici și termenul nou folosit pentru a ne referi la meditație și care este mai bine cunoscut în America: CENTRARE.

Reflexul de Calmare (Q.R) este o tehnică destinată înlăturării de stress. Această idee a și constituit forța motrice care a promovat tehnicile de “centrare”. După cum ne arată dr. Gumprecht în analiza critică a tentației și înșelăciunii legate de îngrijirea sănătății pe principii HOLISTICE, “stress și ardere” sunt niște cuvinte care au pătruns foarte rapid în limbajul comun. În analiza sa, făcută din punct de vedere medical și biblic, dr. Gumprecht constată că mișcarea sănătății holistice își menține locul fruntaș din valul modei actuale, atrăgând pe credincioșii creștini neinformați tocmai prin vehicularea intensă a noțiunii de stress. Lista poate fi mai lungă, dar dr. Gumprecht menționează în mod deosebit hipnoza, tehnicile de respirație profundă, vizualizarea, yoga, meditația transcendențială, reflexologia, “transferul” de energie prin tușeu

terapeutic (“punerea mâinilor”, REIKI), masajul profund și scenariile imaginare cu ghid. Toate acestea sunt folosite curent pentru “înlăturarea” stressului.

Dr. Gumprecht zdruncină din temelii și teoria, devenită într-un fel clasică, despre cauzele psihogene ale ulcerului stomacal, teorie care a fost intens mediatizată spre a convinge publicul că emoțiile și starea mentală determină în mod direct schimbări fizice și organice în corp. Sesizând cu mare finețe strategia lui Satan acționând în mișcarea New Age prin credințele hinduse, dr. Gumprecht scrie că înlăturarea barierelor dintre minte și trup (prin conceptul trup-minte) este un element esențial în această strategie a diavolului urmărind controlul minților. Această concepție infiltrează ideea contopirii minții omeneste cu cea divină (la nivel ontologic (la nivel ontologic - n.tr.) “*Mentalul divin este zeul New Age-ului, adică o forță impersonală și nu Dumnezeu Personal revelat în Sfânta Scriptură*” (cf. “Holistic Health” Ranson Press). Trup-minte imită perfect învățătura hindusă, extrem-orientală, despre psiho-soma și doctorița Gumprecht atrage atenția în continuare asupra următoarelor: “*că mentalul, psihicul, generează bolile este ceva fundamental în concepția medicinei holistice, dar medicina academică nu acceptă ideea. Nu există studii care să îndeplinească într-adevăr condițiile rigorii științifice și care să prezinte dovezi în sprijinul teoriei că activitatea minții poate cauza anumite boli. Ceea ce se poate afirma cu un grad suficient de ridicat de siguranță este că emoțiile pot influența tabloul simptomatic al stării pacientului sau modul în care o persoană resimte aceste simptome*” (“Holistic Health” Ranson Press)

Una din tehnicile de meditație, centrare și înlăturare a stressului în care metoda este înrudită îndeaproape cu cea a invocării “înțeleptului” din “Reflexul de Calmare” propus copiilor, este scenariul imaginativ cu ghid (GUIDED IMAGINERY) – GI. GI înseamnă o extindere a stării meditative spre confecționarea unui tablou mental specific, în vederea diagnozei și tratamentului. Carl Simonton este numele unui susținător al acestei tehnici de imaginație. În cartea sa Getting Well Again (Să te simți bine – Bantón Books, 666 Fifth Avenue, New York, NY 10103), el își încurajează cititorii să identifice “ghidul interior”. Ar trebui mai întâi să-i cerem [ghidului] să-și decline numele și apoi să-l rugăm să ne ajute în problemele noastre!

Este, fără îndoială, perfect adevărat că fiecare din noi ne bucurăm de prezența înăuntrul nostru a unor mecanisme de vindecare naturală, dar ne îndreptăm direct spre o prăpastie periculoasă dacă începem să ne privim subconștientul ca pe o fântână de înțelepciune infailibilă sau, așa cum au început să stea lucrurile în ultimul timp, să considerăm psihologia ceva mai mult decât o simplă disciplină științifică care se ocupă de

studiul psihicului (suflet și minte) făcând abstracție de relația lui cu Dumnezeu.

Cromoterapia

CROMOTERAPIA pornește de la ideea că fiecare culoare are o lungime de undă (“vibrația”) proprie, diferită de a oricărei alte culori. Este o practică veche de mii de ani și există o “școală” (=tradiție) a “vindecătorilor” prin culori și muzică.

Biofeedback

BIOFEEDBACK (reacția de răspuns biologică) utilizează măsurarea anumitor modificări în parametrii fizici ai corpului, cu aparate moderne (e vorba de schimbări pe care în mod normal noi nu le putem sesiza conștient prin receptorii fiziologici). În mâinile unui medic de meserie operația este perfect legitimă și encefalograma rămâne cel mai bun exemplu ilustrativ. Dar aplicațiile “noi” apar în “medicina alternativă”. Variante miniaturizate ale encefalului, relativ ieftine, deci destul de accesibile, oferă posibilitatea observării variației parametrilor pe un ecran chiar de către utilizator. Practicanții meditației sunt încurajați să atingă pe această cale așa numitele stări superioare ale conștiinței și de transă, accesibile până acum doar unor guru și swami din Orient (oameni “sfînți”, maeștri hinduși yoghini)

Obişnuiam și eu să stau legat prin cabluri de echipamentul de biofeedback, atât în cursul ședințelor conduse de guru-ul meu, cât și peste zi, la birou – Dave Hunt este un expert recunoscut pe plan internațional în domeniul acestui nou cult; vastele sale studii l-au purtat prin vreo 40 de țări și textul pe care-l reproducem consideră el că are biofeedback-ul în contextul a ceea ce el numește tehnologia ocultă New Age:

“Tehnologia occidentală a inventat, proiectat, fabricat și pus în vânzare la prețuri accesibile, aparate cu ajutorul cărora se pot produce în mod automat așa numitele “stări înalte ale conștiinței, care deschid poarta către experiențele ocultiste și puterile psihice. Ce rost mai are să iei o doză mare de LSD sau să te opui luni de zile la exerciții de yoga, să faci meditație și să practici vegetarianismul, când totul poate fi realizat acum în doar câteva minute cu noua aparatură care, de altfel, se diversifică și înmulțește într-un ritm amețitor. Biofeedback-ul a fost unul din primele mecanisme de acest fel. Cei care l-au conceput au fost conștienți de ceea ce făceau – o dovedește faptul că el este denumit “yoga electronică”. Clinica Menninger din Topeka, Kansas, oferă un film-reclamă de promovare a produsului intitulat “Biofeedback-Yoga Occidentului”. Cu alte cuvinte biofeedback-ul ne pune în aceleași stări de conștiință, ne dezvoltă același tip de control asupra funcțiilor corpului care în mod normal sunt supuse voinței noastre și ne dă acces la aceleași experiențe ocultiste și puteri psihice care sunt depozitate în tradiția marilor Yoghini încă

din Grădina Edenului”

Cu știința alături de practicanții meditației, nu mai este necesar să-ți petreci jumătate din viață într-o poziție yoga cu ochii țintă la foc în vreo peșteră a Himalayei! Drumul spre “iluminare”, pe calea deplinei asumări a tuturor credințelor este foarte accelerat în zilele noastre.

Placebo

Căile tradiționale din hinduism penetrează întreaga “medicină alternativă” – cred că acest fapt a devenit clar prin cele de mai sus. Această situație poate fi studiată în semnificațiile ei și din punctul de vedere al științei medicale. Dar un asemenea studiu nu intră în cadrul lucrării de față. Totuși, în acest context, este necesar să menționăm aici o anumită terapie: PLACEBO.

Studiile arată că un mare număr de pacienți se simt mai bine atunci când li se administrează tablete considerate de ei medicamente, chiar dacă în realitate ele sunt cu o compoziție lipsită de efect terapeutic, neutră – tablete “placebo”. Această credință este o investiție rentabilă? Se pare că da. *Crezi și... are efect!* Iată baza pentru o întreagă serie de stimulenți psihologici (care explică unele succese terapeutice din “medicina alternativă”). Adevărat, multe din aceste tehnici terapeutice, cum este și simplul placebo, nu sunt atât de primejdioase ca MT sau hipnoza. Totuși, credinciosul creștin atent nu poate să nu le considere drept niște biete încercări omenеști de a-L exclude pe Dumnezeu din procesul îngrijirii medicale și în consecință, realizarea scopurilor propuse devine incertă.

Antrenamentul autogen

O altă terapie psihologică din cadrul medicinei alternative este ANTRENAMENTUL AUTOGEN – adică niște exerciții mentale relativ simple care “să te comuteze de pe sistemul stress pe starea de odihnă, relaxare și recreere”.

Psihanaliza

Terapiile menționate până aici sunt tehnici centrate pe “sine” (“self”). Auto-realizarea (self-realisation) stării superioare de conștiință, conform modelului oriental, este similară credinței psihologice în astfel de “tehnici de auto-ajutor” (self-help-techniques) cuprinse în categoria PSIHOTERAPII. În cartea sa “Psihologia ca religie”, profesorul de psihologie Paul Vitz prezintă în mod clar psihologia drept “cultul auto-adorăției” – cultul venerării propriului sine. Freud ne-a oferit o PSIHANALIZA – o metodă de a examina sufletul! Ea presupune o sondare profundă a subconștientului, a universului de gânduri, imaginație și reverii sexuale murdare. Totul în ideea descoperirii printr-o maladivă metodă de introspecție și cercetare, a cauzelor care au generat dezordini psihice și morale. Ignorând și negând legătura lor cu păcatul și necurăția, psihanaliza ÎMPIEDICĂ SAU DISTRUGE CREDINȚA SĂNĂTOASĂ, ECHILIBRATĂ, TRADIȚIONAL-

SCRIPTURISTICĂ ÎN IISUS HRISTOS. Eroare fundamentală a psihanalizei este credința că răul poate fi îndreptat prin simpla descoperire a unor cauze care l-ar fi produs. După Freud, Jung și-a dedica activitatea “auto-înțelegerii” și “auto-realizării” (self-understanding and self-realisation). Cu toată erudiția lui psihologică, examinând comportamentul ființei omenești independent de cunoașterea lui Iisus Hristos și relația ei cu Mântuitorul, acest faimos cercetător a eșuat în mare măsură în atingerea scopurilor sale.

Terapia prin vis

Psihanaliza se găsește la rădăcina unor tehnici de tipul TERAPIEI PRIN VIS (dream-therapy). E vorba de o terapie de grup, unde, membri grupului, unul câte unul, comentează visul unuia din camarazi, iar cel care și-a propus visul grupului decide care din interpretări este corespunzătoare.

Terapia de aversiune

O altă categorie de terapii psihice, poate ceva mai acceptabilă, o constituie terapiile comportamentale ca de ex, TERAPIA DE AVERSIUNE: în cazul unui alcoolic, de pildă, se administrează acestuia un medicament care să-i provoace o stare generală foarte proastă atunci când consumă alcool.

Tehnica metamorfică

Dar dacă intrăm în sfera terapiilor bazate pe psihologia umanistă găsim un adevărat câmp minat cu pericole. TEHNICA METAMORFICĂ se întemeiază pe reflexologie și lucrează pe punctele de pe laba piciorului și de pe alte părți ale corpului, puncte care s-ar putea afla în relație cu perioada de formare prenatală a pruncului. O altă terapie este PRIMAL THERAPY (terapia vârstei primare) sau RENAȘTEREA. Ea caută să descopere problemele apărute în răstimpul petrecut în pântecul mamei, uzând de regresia hipnotică în timp, droguri psihedelice (de ex. LSD), simulare a experienței nașterii și tehnicii respiratorii.

Tămăduirea lăuntrică

Tămăduirea lăuntrică (INNER HEALING), deși practică și de unii creștini, se afundă în acest domeniu satanic. Ea este constituită, în general, din practicarea unor exerciții de auto-descoperire și terapii de sorginte ocultistă, foarte înrudite cu Mișcarea Potențialului Omului (Human Potential Movement).

Terapia lui Roger

TERAPIA LUI ROGER se pretinde a fi o cale spre “auto-actualizare-realizare”, o “creștere interioară” a practicantului.

Terapia întâlnirii

Iar TERAPIA ÎNTÂLNIRII (Encounter therapy), și ea de evitat cu grijă, ar fi o dezvoltare, o exocerbare a expresiei ei fizice. GESTANT THERAPY (terapia formării) ține tot de domeniul “auto-descoperirii” și “auto-eliberării”. Suspendarea inhibițiilor – aceasta

este PSIHODRAMA, în cadrul căreia toate pot fi enunțate și exprimate, toate problemele individului; iar ANALIZA TRANZACȚIONALĂ ar scoate la lumină adevăratele noastre simțăminte.

Consilierea

O altă terapie este CONSILIEREA, în care pacienții se sfătuiesc unul pe altul. TEOLOGIA CLINICĂ este o abordare promovată de Clinical Theology Association. Se face o pregătire, o educație a oamenilor pentru CONSILIERE reciprocă, pentru o aprofundare a vieții creștinești, o maturizare personală și pentru stabilitate (psihică). Între obiectivele Asociației se numără și cercetările în vederea “adaptării psihologice și a psihoterapiei la credința creștină”. Datorită faptului că Asociația este o fundație girată de mișcarea ecumenică, ea acționează nu numai în spiritul respectării tuturor oamenilor, indiferent de convingerile lor religioase (ceea ce este într-un total concordant cu Sfânta Scriptură), dar acordă credit și convingerilor personale și moștenirilor religioase diferite de a noastră – creștină -, care ar reflecta, chipurile, “libertatea dăruită de Dumnezeu bărbaților și femeilor”. Asociația Teologiei Clinice consideră că unul din cele mai importante principii ale CONSILIERII trebuie să fie acela că eforturile și căutările reunite ale celui ce ajută și ale celui ce este ajutat, să se facă ÎN CADRUL ȘI ÎN LIMITELE STRICTE ALE CREDINȚELOR RELIGIOASE ALE PERSOANEI CONSILATE, spre consolidarea și aprofundarea acestor resurse de gândire.

*

Definiția formulată în Oxford Dictionary pentru termenul “ocult” este una din cele mai folositoare din câte am găsit: “*Ținut secret, ezoteric; obscur, misterios, dincolo de hotarul cunoașterii obișnuite; implicând supranaturalul, magic*”. Ca întotdeauna, e greu de tras linia de hotar, dar oricum am privi lucrurile cred că suntem perfect îndreptățiți să afirmăm că instrumentele de lucru furnizate (cu generozitate) de Analiza Tranzacțională și de Teologia Clinică scad sub incidența definiției Oxford. Ele încorporează terapii “alternative” la prescripțiile de tratament ale doctorului sau psihiatrului de formație clasică academică. Deasemenea, din cauza lor, credinciosul creștin va renunța câteodată la medicamente și medicație, în favoarea nu numai a remediilor așa zise “naturale”, dar și a celor “psihologice”.

Teologia Clinică, creată în 1960 de un psihiatru, s-a bucurat întotdeauna de o bună reputație între clerici. Tot un psihiatru a inventat și Analiza Tranzacțională; în 1980 Biserica Scoției a publicat un fel de manual, cu titlul “O unealtă pentru creștini”, care să ne ajute la practicarea ei. Cartea își descrie subiectul astfel: “*Analiza Tranzacțională nu e “creștină”. Este o teorie seculară despre comportamentul observabil și personalitatea omului. Dar, întâmplător, ea este o teorie care poate*

fi folosită în cadrul specific creștin pentru că ea pune într-o lumină favorabilă multe din cele ce ne învață Noul Testament despre relațiile dintre oameni. Nu este o teologie – nu prezintă o învățătură despre Dumnezeu; dar multe din pozițiile ei pot fi valoroase pentru creștinul din epoca modernă care să pună în practică porunca de a-l iubi pe aproapele său ca pe sine însuși”.

Se prea poate ca unii să fie ajutați pe drumul unei vieți creștinești de Analiza Tranzacțională, de Teologia Clinică sau de cine știe ce alte terapii hrănindu-se din psihologie. Dar să nu uităm: noi trebuie să avem grijă să mergem pe Drumul Domnului Dumnezeu, nu pe cărările omeneshti. Psihologia ne ține lipiți de modul omenesc, dar Biblia ne poartă pe calea lui Dumnezeu.

Psihologia transpersonală

Orientul își dă mâna cu Occidentul în ultima categorie de terapii psihologice de care ne ocupăm, PSIHOLOGIA TRANSPERSONALĂ. Aceasta este psihologia “experienței transcendente”, iar terapeuții care practică PSIHOSINTEZA afirmă că încearcă armonizarea dintre așa zisa “personalitate sănătoasă de stil occidental” creată de ei și accentuata hipertrofie a “stărilor înalte de conștiință” din orient.

Emile Krémer ne arată că aceste GROUP DYNAMICS (“grupuri dinamice” sau “terapie de grup” sau “antrenamentul sensibilității”) s-au răspândit rapid de-a lungul a mai multor ani, nu numai în centre de antrenament cu profil politic, științific, economic și social, dar chiar și în biserici și alte cercuri creștine! Există tot felul de grupe, sub cele mai variate titulaturi, ca de ex. “grup de psihoterapie și relații interpersonale” în paralel cu grupurile de terapie întâlnirii sau de analiză tranzacțională menționate mai sus. Totul a devenit o foarte reală formă de “spălare a creierului” și se află într-o evidentă opoziție cu adevăratele comunități creștine unde unitatea se realizează întru Hristos Iisus și spre El se îndreaptă toate privirile.

Gândirea pozitivă

Născută din ideile generate de psihologism, auzim tot mai mult despre GÂNDIREA POZITIVĂ și presupusa ei relație cu sănătatea. Creștinii au o atitudine pozitivă față de această tehnică NU PENTRU CĂ AR CREDE ÎN PUTEREA EI CA ATARE, ci pentru că ei cred și au nădejde în DUMNEZEU! Dar, pe de altă parte, gândirea promovată de “Mișcarea potențialului omului”, la care aderă destul de multă lume, poate fi clar identificată în cadrul Asociației Psihologice Umaniste. Această Asociație este o rețea internațională inițiată în 1962 în scopul dezvoltării așa numitelor științe umane (=ale omului și despre om) în vederea determinării și recunoașterii “calităților (=puterilor)” noastre omeneshti, și care ar intra în acțiune prin deplina folosire a capacităților noastre “înnăscute”. Asociația explorează potențialul uman pornind de la concepția fermă că el este infinit?

Mulți conducători ai unor grupuri creștine au început să se prezinte în public cu un mesaj având rădăcinile în psihologia umanistă și religiile păgâne ale Orientului. Este un drum al unei foarte subtile primejdii, un drum care înseamnă îndepărtarea de credința în Dumnezeu. Pe acest drum se află CONFESIUNEA POZITIVĂ, o mișcare creștină, și ideile ATITUDINII MENTALE POZITIVE, precum și GÂNDIREA POZITIVĂ amintită.

Cu DUMNEZEU, totul este posibil. Mișcarea potențialului omului, care îmbrățișează multe dintre terapiile prezentate în acest capitol, susține ideea că nu avem nevoie de Dumnezeu și că Dumnezeu nici nu există. Membrii mișcării cred că, dimpotrivă, cu OMUL totul este posibil! Adevărat, omul este înzestrat cu multă putere și de aceea, indiferent de obiectul credinței lui, poate face să se întâmple multe lucruri ca urmare a credinței sale. DAR DRUMUL CREȘTIN ESTE CU TOTUL ALTUL!

*

Daily Telegraph din 26 noiembrie 1984 ne anunță că profesoara de mers pe jăritic a sosit și în Marea Britanie: “Acum câteva seri, în apropiere de Los Angeles, ea a condus un grup de peste 40 de persoane care au mers cu tălpile goale pe un strat de cărbuni aprinși de 8 degete grosime, având o temperatură de 1300 grade Fahrenheit. Nimeni nu a avut de suferit nici o arsură – nici măcar o bășicuță!”. Este satanic! Mulți din cei ce participă la astfel de încercări se aleg cu arsuri grave, dar prețul plătit în câmpul spiritual este că încă și mai usturător. Acestea sunt efectele mișcării pentru potențialul omului. “Lumea” se miră și admiră, dar noi să-I mulțumim lui Dumnezeu că ne-a dăruit, nouă creștinilor, harul duhurilor.

Evident, sunt foarte puține “cercetări științifice” asupra mersului pe jăritic! Astfel că articolul din Daily Telegraph să termine cu următoarea apreciere: “... există o teorie care susține că pelicula de umezeală existentă pe talpa picioarelor se vaporizează în contact cu jăriticul, formând o pernă protectoare suficientă pentru foarte scurtul răstimp al plimbării pe covorul încins”.

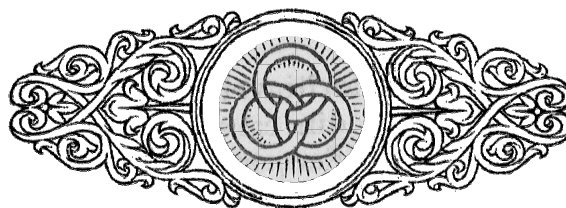
Ca și vocea rubedeniei decedate sau ca “manifestare citoplasmatică” a corpului ei de la ședințele de spiritism, și acest “potențial al omului” este, într-un anumit sens, “suficient” de real! Dar credinciosul creștin are datoria morală să-l recunoască și să-l identifice: este o înșelăciune, o realitate contrafăcută.

Noi, oamenii, nu avem un potențial consistent, demn de luat în seamă, când ne situăm în afara legăturii cu Iisus Hristos. De fapt, fără de EL noi avem mai curând disponibilitatea înclinării spre Satan – sursa mirajului și aparatelor din “mișcarea potențialului omului”. Răspunsul îl vom găsi dacă ne gândim la deosebirea dintre harul de la Dumnezeu și vicleșugurile lui Satan.

(traducător Valentin Moga)

**Dumnezeu este iubire.
Dragostea dintâi**

Să răspundem iubirii lui Dumnezeu cu iubirea noastră

Pr. Miron Mihăilescu

Ocna Sibiului – Duminică, 10 oct. 1996

În Evanghelia de azi, am auzit cum l-a întrebat Iacela pe Mântuitorul despre cel mai important lucru de care este omul interesat să-l cunoască: “*Ce voi face să moștenesc viața veșnică?*”. Întrebarea este pusă într-un fel pe care-l și menționează Evanghelistul Luca, spunând: “*L-a ispitit*” (pe Mântuitorul), întrebarea nu a fost pusă sincer doritoare să aibă un răspuns. Mântuitorul îi dă un răspuns, în fața căruia, cu dreptate vă spun, m-am simțit cutremurat: “*În Lege ce-i scris, cum citești?*”. Nu-i răspunde direct la întrebare, de la început. E vizibil că i-a simțit nesinceritatea. La nimic nu ne ajută dacă nu suntem profund interesați și sinceri. L-am simțit cutremurător, acest fel de a răspunde al Mântuitorului, cu care, de fapt, ne atinge și pe noi: să avem grijă cu inima, să avem grijă cum ne apropiem de cuvântul Lui, cum ne apropiem de El, fiindcă El vine cu toată dragostea și iubirea lui Dumnezeu. Și noi trebuie să-I răspundem cu “toată dragostea noastră”. Dacă nu avem toată dragostea Lui, nu vom putea avea nici răspunsul adevărat la ceea ce ne interesează.

În jurul, deci a acestei teme, au fost Evangheliile pe care le-a rânduit Sfânta Biserică în săptămâna aceasta. Să încercăm să desprindem sensul (logica) pentru care au fost rânduite aceste Evangheliile, în toate zilele săptămânii, puse anume, ca una după alta să ne aducă la posibilitatea de-a înțelege perfect Evanghelia Duminicii de azi.

În Evanghelia de **Luni**: “*Învățătorule, zi fratelui meu să împartă cu mine moștenirea...*”. Nu știa cui I se adresează, punându-I o atât de minoră problemă tocmai Lui, care a venit să ne pună problema principală, majoră a vieții. De aici rezultă cât sunt de neatenți oamenii față de

misiunea Mântuitorului, pe care a arătat și dovedit c-a avut-o. Cu ce durere răspunde Mântuitorul: “*Omule, cine m-a pus pe Mine judecător peste voi?*”. E necesar să-I ghicim, să-I intuim durerea și eu asta am desprins și asta vreau să o și accentuez: “Îmi pui o problemă așa mărunță, Mie, care viu cu problema cea mare?”. Suspinul aceasta e cutremurător! Totuși, în răspunde dumnezeiește deși I s-a pus așa o întrebare teribil de nelalocul ei: “*Feriți-vă de lăcomie! Căci tu care pui întrebarea aceasta se poate întâmpla să fii ca și fratele tău de lacom. Asta se întâmplă între voi din cauza nelalocului ei a inimii voastre, care ar trebui să aibă dragostea (unul față de altul) pe care Eu am venit să v-o arăt*”. Mântuitorul, așa dar îi răspunde cu toată seriozitatea. Înțelegeți cum vrea Evanghelia direct să ne pună la inimă acest suspin: “*Omule!*”. Zice (mai încolo): “*Puțin credincioșilor!*”. Cât l-a durut neîncrederea oamenilor în El și în scopul pentru care a venit, cu dragostea Lui de la Tatăl! Ce îndurerat cuvânt: “*Omule ... Omule cât poți fi de puțin credincios față de dragostea lui Dumnezeu, care te caută pe tine, omule, omule!*”. Cum i-a spus lui Petru (și lui Toma): “*Puțin credinciosule*”. Unde e credința voastră, unde e răspunsul vostru la chemarea ce v-o face Tatăl Meu prin Mine (care pentru asta sunt trimis pentru a vă face cunoscută dragostea Lui)? Deci căutați Împărăția lui Dumnezeu... Asta să căutăm! Pentru asta și suntem în lume.

“*Ce să fac să moștenesc viața veșnică?*” Întrebarea aceasta ridică ea însăși o altă întrebare: Așa de fără bun simț oare să fie omul, după ce că are în mână chiar cartea dinainte dată lui, de unde ar fi putut să știe acest lucru și n-a fost atent asupra ei?

A doua Evanghelie (**Marti**):
“Cine este iconomul credincios și înțelept pe care stăpânul îl va pune peste slugile sale, ca să le dea la vreme, măsura lor de grâu? Fericită este sluga aceea pe care, venind stăpânul său, o va găsi făcând așa. Adevărat vă spun că o va pune peste toate avuțiile sale. Iar de va zice sluga aceea în inima sa: “Stăpânul meu întârzie să vină” și va începe să bată pe slugi și pe slujnice și să mănânce și să bea și să se îmbete, veni-va stăpânul slugii aceleia în ziua în care ea nu gândește și în ceasul în care ea nu știe și o va tăia în două iar partea ei va pune-o cu cei necredincioși. Iar sluga aceea care a știut voia stăpânului și nu a pregătit nimic, nici n-a făcut după voia lui va fi bătută mult. Și cea care n-a știut, dar a făcut lucruri vrednice de bătaie va fi bătută puțin. Și oricui i s-a dat mult, mult i se va cere de la el și cui i s-a încredințat mult, mai mult i se va cere”.

Ce e acest “mult”? Acest mult care ni s-a dat nouă este tocmai El, care a venit cu toată dragostea lui Dumnezeu la noi și ne-a dat posibilitatea de-a iubi dumnezeiește... Cum anume? Făcându-ne nouă chiar El, inimă care să iubească dumnezeiește, când a cerut să ne împărtășim cu El pentru a fi împreună cu El ... Acest “mult” pe care-l primim de la Dumnezeu în inima noastră cere un răspuns pe potrivă. Ni s-a dat totul (El însuși) și noi îi răspundem dând tot ce avem de dat, răspundem total (cu toată ființa noastră). Cum a spus acolo legiuitorul: “Din toată inima ta din tot sufletul tău să iubești pe Dumnezeul tău”. Dacă primim “tot” de la Dumnezeu se așteaptă și de la noi că putem răspunde cu tot ce e de răspuns. Omul poate răspunde la nivelul la care e așteptat de Dumnezeu. Și are cu ce răspunde fiindcă “Mă aveți pe Mine”. Cu Mine puteți răspunde. Putem și noi ca toată viața noastră să I-o dăm Lui așa cum ne-a dat-o El pe-a Lui nouă. Ce fac Eu pentru voi puteți face și voi pentru Mine.. acel tot al Meu îl puteți și voi da ca și Mine.

Miercuri între altele citim: “Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș vrea să fie acum aprins!”. Cele rostite aici se leagă de ceea ce-am spus mai înainte de acest “tot” pe care ni l-a pus în inima noastră și pe care aici în Evanghelia citită îl numește foc... “Foc am

venit să arunc pe pământ” zice Mântuitorul. Focul acesta e clar nu-i altceva decât dragostea lui Dumnezeu, focul dragostei Sale pe care Mântuitorul ne-o aduce-n inimă... Dragostea Lui e de natură a face ordine în inima noastră încât din această ordine dumnezeiască adusă și făcută de El, cu care ne împărtășim noi, să putem răspunde la fel. Cu dragoste suntem tratați cu aceeași dragoste se așteaptă să și răspundem. DRAGOSTEA, o numește Mântuitorul FOC. Mai desprindem și altceva: Dumnezeu are interesul ca peste tot pământul, peste toți oamenii să vină acest foc al dragostei Sale, tuturor le dăruiește, nu alege pe unii sau pe alți. Dumnezeu dăruiește fără să aleagă. Iată sunt idei ce ne dau de gândit. Zice apoi Mântuitorul: “Eu am a mă boteza” adică Eu sunt Cel care m-am aprins la focul pe care Tatăl m-a trimis pe Mine să-l arunc pe pământ. Eu m-am aprins mai întâi de focul acesta al dragostei Lui. Vedeți așa cum M-am aprins eu și voi puteți să vă aprindeți la atingerea acestui foc. Știți că atunci când cei doi apostoli (Iacob și Ioan) au cerut să fie puși de-a dreapta și de-a stânga în Împărăția lui Dumnezeu, Mântuitorul a spus: “Nu știți ce cereți. Puteți să vă Botezați cu Botezul Meu? Paharul pe care-l beau Eu puteți și voi să-l beți?” Și răspund: “Putem”. Ei vor să fie la loc de cinste, dar nu-și pun problema că pentru a fi de-a dreapta și de-a stânga trebuie să fie cu dragoste ca a lui Dumnezeu. Cum au cutezat ei să afirme: Iubim și noi ca Tine!?

In Evanghelia de **joi** e vorba de smochinul pe care un stăpân al viei îl are-n mijlocul viei. În grădina lui Dumnezeu este un smochin ce nu a dat rod trei ani, motiv pentru care se pune problema să fie tăiat de către grădinar. “Îl vom mai săpa, îl vom îngriji, poate că va face rod, iar dacă nici după îngrijirile noastre nu va da rod atunci îl scoatem ca să nu mai facă umbră de pomană pământului”. Biserica e via lui Dumnezeu. Toți laolaltă, în bloc, răspundem așa cum se cuvine, însă se așteaptă ca fiecare din noi să dea un răspuns individual exemplar. Smochinul acesta este răspunsul individual. Fiecare e așteptat să fie ca un smochin dulce.

De la fiecare din noi care facem parte din biserică, din pomii grădinii, se așteaptă dulceața adevărată a unui rod cu care-I răspundem lui Dumnezeu, dulceața ce trebuie să fie aceeași cu

cea cu care El ni se dăruiește. Dumnezeu așteaptă de la noi, de la fiecare în parte, individual, să tratăm totul cu aceeași dulceață ca a Lui. Deci dulceața pe care ai primit-o să o și dăruiești ființă poți răspunde (cu răspunsul suprem) și dacă nu răspunzi dumnezeiește nu are rost să fii, nu are sens de-a mai fi. Ce dureros: “să nu mai facă umbră de pomană pământului” dacă nu are dulceață, dacă nu răspunde dumnezeiește.

Pe urmă în altă Evanghelie (**vineri**), zice: “*Ierusalime, Ierusalime, care omori pe poroci. Eu am venit să vă adun cum adună cloșca puii sub aripi, dar voi n-ați vrut*”. Voi n-ați vrut! Se pune aici problema: la chemarea lui Dumnezeu, la bucuria Lui, cu care se prezintă, că ne are și vine la noi, se așteaptă și din partea noastră aceeași bucurie. S-o avem, răspunzându-I la chemarea ce ne-o face. Trebuie să se întâlnească dorința lui Dumnezeu cu dorința noastră, dorința ce o are El de-a ne vedea ascultându-L să se asemene cu dorința noastră de a-I răspunde. Dorința Lui și dorința noastră să se încrucișeze. Așteaptă de la noi să ne bucurăm de El așa cum se bucură El de noi. Suntem puși iarăși în fața aceluiași nivel înalt de așteptare: Tot ce faci să faci ca Dumnezeu! Cum se bucură Dumnezeu de noi așa să ne bucurăm și noi de El. Ca-n cazul vaselor comunicante. Tot la aceeași înălțime ne provoacă să fim cu duhul ca și El.

Evangelia de **Sâmbătă**: “*M-am rugat de învățăceii Tăi să scoată demonul din acest om - zice tatăl unui copil bolnav către Iisus - dar n-au putut*”. Iar Mântuitorul răspunzând a zis: “*O, neam necredincios și îndărătnic...*”. Același accent indirect se presupune: Până când o să vă tot socotiți și când veți avea încredere dintr-odată în Mine? Ce vă tot târguiți? Se cutremură de această ezitare a noastră.

*

Iată cum concurează toate. Am vrut să vedeți ce legătură minunată găsește Biserica între ceea ce ea propune având în vedere Duminica de azi cu Evanghelia aceasta, cu ispititorul despre care am vorbit și cu: “*Fă și tu așa!*”. Uite ce Evanghelii pune în ajutorul acestei idei. Asta am ținut să vă atrag atenția, că în decursul săptămâni noi suntem în situația de-a urmări problema ce ne așteaptă

Duminica, de prăznuire a Învierii la care negreșit luăm cu toții parte și ne împărtășim din viața, din Învieria Lui. Ne împărtășim din darul Învierii Lui și cu viața care pentru noi o are înviind El și de care trebuie să ținem cont că ne-a făgăduit-o. Viața aceasta ne-o dă în toate zilele, o avem la îndemână căci îl avem pe El (chiar pe El) la îndemână. Promisiunea aceasta, făcută atunci, se realizează și astăzi. Și astăzi El a dovedit că ne-a învrednicit să ajungem a-L primi pe El în noi, să primim viața de la Dumnezeu (prin Sf. Împărtășanie). Să fim deci în clar cu împlinirea cuvântului promis. Promisiunile lui Dumnezeu sunt realități în fața cărora e necesar să ne pregătim bine să le recepționăm, pentru a nu fi ca unii care vedem și nu vedem, care auzim și nu auzim sau ne facem că nu auzim. E de reținut pretenția Mântuitorului față de noi. Această pretenția a Lui față de inima noastră (ca ea să fie atentă la promisiunea lui Dumnezeu cu fiecă bătaie ritmică a veții ei biologice) este cel mai cutremurător lucru pentru că ea (pretenția) denotă că suntem înzestrați, suntem capabili a răspunde iubirii lui Dumnezeu cu iubirea noastră totală.

Dă-mi

Gligor Moțiu Bulduș

O Doamne, iartă-mă Părinte
Că-ntruna vin mereu să-Ți cer,
Atâtea-n gând și prin cuvinte
Dar eu anume, ce-Ți ofer?!

Te rog de viață, sănătate,
Să mă ferești de ceasul greu
Și câte altele, de toate,
Nu-Ți cer eu astfel, tot mereu?

Eu, cel ce-am îmbrăcat țărâna
În care-ai pus Tu licăr sfânt,
Din Duhul Tău ca-ntotdeauna,
Să-L port cât trăiesc pe pământ.

Păzește-mă de câte-s rele
Și dă-mi ce trebuie să am,
Ca zilele vieții mele,
Să știu de creștinesc hram.

Și acum când vin, în încheiere,
Smerit cu sufletu-aplecat
Dă-mi Doamne, rara mângâiere
Și mântuiește-mă de păcat.

Biserica și societatea. Familia creștină

Meditație

Lucrul care trebuie (5)

Un lucru care trebuie: să trăim în pace

Corneliu C.

*“Trăiți în pace cu toți oamenii” (Rom. 12:18)
“Dumnezeu ne-a chemat spre pace” (1Cor. 7:15)*

Împăcați-vă cu Dumnezeu

Pentru că *“Împărăția lui Dumnezeu este ... dreptate, pace și bucurie în Duhul Sfânt”* (Rom. 14:17), *“căutați pacea cu toți și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul”* (Ev. 12:14). Pacea este bunul de care toți avem nevoie. Ura, vrăjmășia, războiul seamănă moartea. Pacea face posibilă viața.

Fără pace nu putem locui pe pământ și nu putem vedea nici fața lui Dumnezeu. Aceasta o putem înțelege dacă ținem cont de faptul că Împărăția lui Dumnezeu este o împărăție a păcii. Dumnezeu poate fi văzut numai în Împărăția Lui, de cei ce trăiesc acolo. În Împărăția lui Dumnezeu este pace.

Unde nu e pace, nu e Dumnezeu. El nu este prezent acolo, El nu poate fi văzut acolo. Numai cei ce trăiesc în pace pot avea parte de Împărăția lui Dumnezeu, se pot bucura de prezența Lui, de părtășie cu El și deci îi pot vedea fața.

“Împacă-te cu Dumnezeu și vei avea pace” (Iov 22:21). *“Avem pace cu Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos”*, prin credință în El (Rom. 5:1). Hristos este un Domn al păcii și Domn al celor ce cred în El. Cei ce îl au ca Domn pe Hristos, Domnul Păcii, au pace interioară. El revarsă pacea Sa în inimile lor. Pacea lui Dumnezeu care întrece orice pricepere va păzi inimile și gândurile de orice îngrijorare a celor ce rămân în Hristos, prin credință (Fil. 4:7).

Între oamenii lui Dumnezeu (cei ce cred în Hristos) este pace. Ei au același Stăpân, pe Domnul păcii, și sunt în aceeași împărăție, Împărăția lui Dumnezeu, care este o împărăție a păcii. Între oamenii lui Dumnezeu nu există ură, nu există conflicte. Ei au aceleași gânduri ca ale lui Hristos, Domnul lor, gânduri de dragoste și pace.

Urmăriți pacea

Pacea este drumul raiului și al fericirii, căci fără pace și sfințire nimeni nu va vedea pe Dumnezeu. De aceea avem îndemnul Scripturii: *“Urmăriți pacea”*. A urmări pacea înseamnă a fi într-o acțiune continuă pentru a întrona un climat de pace. Unde trebuie să urmărim pacea? Peste tot.

Să urmărim pacea cu Dumnezeu, având pe

Hristos ca Mântuitor și Domn, prin credință.

Să urmărim pacea noastră, personală (pacea interioară), rămânând tari în Hristos. El ne dă pacea Sa.

Să urmărim pacea în familie. Importanța păcii în familie este foarte mare. Înțeleptul Solomon subliniază aceasta în cuvintele: *“Mai bine o bucată de pâine uscată cu pace, decât o casă plină de cărnuri, cu ceartă!”* (Prov. 17:1)

Să urmărim pacea în Biserica din care facem parte. Și aici este nevoie de har și pace. Acolo unde sunt certuri sau neînțelegeri, se macină și se distruge biserica.

Să urmărim pacea în societate, cu concetățenii, cu vecinii, la locul nostru de muncă. Cât depinde de noi să trăim în pace cu toți oamenii.

Să urmărim pacea între națiuni.

Să ne lăsăm călăuziți de Duhul lui Dumnezeu care ne conduce la pace și sfințire.

Trăiți în pace

“Urmăriți pacea!”. Ce trebuie să facem?

Să ducem peste tot vestea Evangheliei păcii îndemnând, după cuvântul apostolului Pavel: *“Împăcați-vă cu Dumnezeu”* (2Cor. 5:20) prinindu-L pe Hristos ca Mântuitor și Domn, prin credință.

Să lucrăm la creșterea spirituală a noastră și a altora.

Să trăim în dragoste.

Să fim toleranți. Să iertăm pe cel ce ne greșește. Să nu ne răzbunăm.

Să nu facem rău. *“Cei răi n-au pace”* (Isaia 48:22)

Să facem binele.

Să prevenim conflictele făcând uz de toată înțelepciunea divină de care avem parte prin Duhul Sfânt.

“Ferice de făcătorii de pace căci fii ai lui Dumnezeu se vor numi!” (Mat. 5:9)

“Urmăriți pacea cu toți ... fără care nimeni nu va vedea pe Domnul” (Ev. 12:14)

“Trăiți în pace și Dumnezeul dragostei și al păcii va fi cu voi” (2Cor. 13:11)

Cereți Domnului

Într-o lume a durerii
Când se bat neîncetat
Conducătorii puterii
Pentru pacea unui stat,

Nu e zi senină, parcă,
Lăsată de Dumnezeu,
Să nu plouă cu suspine
Și lacrimi ce curg mereu.

Curge și ploaia din cer
Când sufletu-i mohorât
Da'n rugăciune eu cer
Să plece gândul urât.

Cereți toți, în orice loc,
Domnului să poruncească
Norilor să se-mprăstie,
Soarelui să strălucească.

- aprilie 1999 -

Dor de mamă

Mă culc plângând
Cu mama-n gând;
Nu-i dusă de demult.
Deși curând
Plecată-n lumea celor drepti,
Mi-e greu că nu mai vine niciodată.

Azi veni sora sa la noi
Eram la poartă s-o deschid
Mătușa mea a tresărit
Gândind la sufletul ce-i dus
Și chinul care l-a răpus.

Eu n-am știut
Cum să-mi ascund
O lacrimă.
Ce n-aș fi dat
Să fi intrat
Mămica mea
În locul său,
S-aline dorul meu.

- iunie 1995 -

Lecția de religie

Schimbul de experiență realizat în școala Poienarii Rali (jud. Prahova) în acest semestru, la disciplina "Religie", cu tema *"Interdisciplinaritatea - formă a cooperării dintre religie și celelalte discipline"*, arată că școala și biserica reprezintă instituțiile cele mai legitime pentru educarea tinerei generații. Cu acest prilej, în sala de festivități a școlii s-a amenajat expoziția de pictură a doamnei Ioana Grămescu, ale cărei lucrări au fost inspirate din natură și lăcașuri de cult. Harul celor ce sădesc în inimile copiilor învățătura moral-creștină este mai presus decât toate mijloacele de popularizare în masă. Din discuțiile purtate s-a desprins concluzia că este necesar un efort comun al tuturor creștinilor de bună credință pentru a influența benefic spiritul în formare al celor mici, pentru a-i îndepărta de imaginile, uneori obscene, transmise la televizor. Arta decadentă distruge tot ce se clădește în instituțiile de cultură recunoscute de secole întregi în toată lumea.

"Taina pocăinței" a fost titlul lecției realizate cu elevii clasei a IV-a, de profesorul Florin Stan, dar și un mesaj adresat tuturor în preajma Sfințelor Sărbători de Paști. (12 aprilie 1999)

În această rubrică se dezbate:

- probleme deosebite privind sfârșitul (Ω): sfârșitul lumii, moartea și sufletul după moarte;
- probleme prioritare privind mântuirea sufletului: mijloacele de mântuire (Biserica și Sfintele Taine, Sfânta Scriptură, postul și rugăciunea neîncetată, iubirea și jertfa creștină, părintele duhovnic, etc.) și **piedicile din calea mântuirii** omului ca persoană și ca neam.

Subiectele Ω rămân deschise. Așteptăm completări și de la cititori.

Sfârșitul lumii - Sfârșitul răului (2)

Când vorbim despre sfârșitul lumii trebuie să știm că nu este vorba de sfârșitul Creației lui Dumnezeu, căci Dumnezeu a creat lumea din preaplinul iubirii Sale, deci nu spre a o distruge ci spre a o iubi și îndumnezei. Prin sfârșitul lumii se înțelege sfârșitul răului din lume, urmarea fiind înnoirea Lumii iar nu sfârșitul ei ("un cer nou și un pământ nou" - ziua a 8-a), transfigurarea ei, schimbarea ei la față, din stricăcioasă devenind nestricăcioasă (căci lumea - incluzând aici și omul și natura - s-a stricat odată cu păcatul adamic și cu izgonirea din rai). Deci este vorba doar de sfârșitul lumii păcatelor, a acelei lumi în care este stăpân Satana, Cel Rău. Despre această lume se spune în Sfânta Scriptură: "Nu iubiți lumea și cele ce sunt în ea", "Ei nu sunt din lume dar în lume sunt", "Nu pentru lume Mă rog".

- Redacția -

Sfârșitul lumii

Pr. prof. Dionisie Stamatoiu

Proorocii (neîmplinite) ale sfârșitului lumii

În ultimele două milenii omenirea a fost avertizată cel puțin o dată într-un secol să fie pregătită pentru a întâmpina "sfârșitul lumii". Anii care au cunoscut febra și spaima "sfârșitului lumii" au fost, mai ales, următorii: 500, 1000, 1033, 1198 apoi 1843, 1874, 1900, 1946. Cel mai înfricoșat an se pare că a fost anul 1000, când se împlinea un mileniu de la nașterea Mântuitorului, urmându-i anul 1033, când se împlineau 1000 de ani de la înălțarea la cer a Domnului. Credința că "sfârșitul lumii" era apropiat devenise quasi-generală. Mai multe Carte (constituții) începeau cu aceste cuvinte: "Termino mundi appropinquante" ("sfârșitul lumii care se apropie").

Pe la anul 960, un călugăr din Turingia, Bernard, luând ca teme cuvintele enigmatice din Apoc. XX, 7-8, că "la sfârșitul celor 1000 de ani, Satana va fi dezlegat din închisoarea lui și va amăgi popoarele", a anunțat public

sfârșitul lumii. El a fixat și anul, 992, dar catastrofa nu s-a produs. Un alt călugăr, Deuthman, a anunțat distrugerea Terrei pentru 25 martie 1000. Spaima a fost atât de mare că poporul, în orașe, a mers să se închidă în acea zi în biserici, lângă relicvele sfinților și a rămas acolo până la miezul nopții, pentru a aștepta semnalul judecății de apoi și a muri la picioarele Crucii. Din epocă datează un mare număr de donații; mulți lăsau ca moștenire moșii și alte bunuri mănăstirilor, care le acceptau, predicând în același timp sfârșitul apropiat al lucrurilor.

Ni s-a păstrat din acele vremuri grele o cronică autentică, scrisă pe la anul 1000, de către un călugăr, Raoul Glaber. Autorul, contemporan și martor ocular la multe fapte pe care le istorisește, își începe cronică cu aceste cuvinte: "Satana va fi curând dezlănțuit, după profeția lui Ioan, mia de ani fiind împlinită. Tocmai despre acești ani vom vorbi noi". Cronicarul

istorisește despre o serie întreagă de nenorociri,

între anii 980-1040: epidemii, foamete, năvălirea ungurilor, care au reînnoit ororile lui Attila. Castel după castel, provincie după provincie erau devastate. Copiii își ucideau părinții pentru a-i mânca; mamele își devorau pruncii. De foame, oamenii mâncau reptile, animale dezgustătoare, carne umană. Sfârșitul unei lumi atât de mizere era în același timp speranța și groaza acestei înfricoșătoare epoci.

Totuși anul 1000 a trecut ca și anii precedenți și lumea a continuat să existe. Profetii se înșelaseră. Iisus fiind crucificat la vârsta de 33 de ani, mia de ani a creștinismului ne conducea mai degrabă la anul 1033? Și cum tocmai în acel an, la 29 iunie, avut loc o mare eclipsă de soare, toți așteptau catastrofa generală. Sfârșitul lumii nu a venit însă. Din această epocă datează construcția acelor magnifice catedrale care au traversat epocile și constituie admirația secolelor. Daruri imense erau împărțite cu dărnicie clerului, donații, moșteniri, continuau a-l îmbogăți. După anul 1000, scrie Raoul Glaber, bazele sacre au fost reconstituite din temelie în aproape toată lumea, mai ales în Italia și Franța, deși majoritatea erau încă destul de solide pentru a nu cere reparații. Dar popoarele creștine păreau a rivaliza între ele în somptuozitate, ridicând biserici unele mai elegante decât altele.

În sec. XII, astrologii au înspăimântat Europa, anunțând o conjuncție a tuturor planetelor, în constelația Balanței. Aceasta a avut loc, într-adevăr, la 15 septembrie 1186, când toate planetele s-au găsit reunite între 180 și 190 grade longitudine. Dar sfârșitul lumii nu a sosit. Celebrul alchimist Arnaud de Villeneuve l-a anunțat pentru 1335. În 1406, sub Carol al VI-lea, o eclipsă de soare, la 16 iunie, a produs panică generală. Vincent Ferrier a scris în 1491 un tratat intitulat: "De la fin du monde et de la science spirituelle"; el dă umanității creștine atâția ani de trăit câte versete-s în Psaltire: 2537.

Un astrolog german, Stöffler, a anunțat la rândul său, pentru 20 februarie 1524 un potop universal ca urmare a conjuncției planetelor. Panica a fost generală. Proprietățile situate în văi, pe malurile fluviilor, în vecinătatea mării, au fost vândute pe preț de nimic unor oameni mai puțin creduli. Un doctor din Toulouse, numit Auriol, și-a construit o arcă pentru el, familia sa și prietenii săi. Termenul fatal a sosit și ... a trecut. Acest lucru n-a fost o piedică de a fi anunțate noi

pronosticuri apocaliptice: pentru 1532, 1584, 1588. Se găsesc în cărțile epocii, îndeosebi în *Chronique des prodiges*, publicată în 1557 de Conrad Lycosthenes, o cantitate cu adevărat fantastică de descrieri și de figuri, care pun în evidență toate aceste spaime ale Evului mediu: comete, soldați în nori, lupte în cer etc., totul descris ca fiind cu certitudine văzut de toți spectatorii.

Desigur, nu putea lipsi de aici celebrul ghicitor Nostradamus – pe numele adevărat Michel de Nostre-Dame, astrolog și medic francez (1503-1566), autor al unei culegeri de "profeții". Lui i se atribuie catrenul următor, care a făcut obiectul multor comentarii:

Quand Georges Dieu crucifferra
Que Marc le ressuscitera
Et que Saint Jean le portera,
La fin du monde arrivera.

Vrea să spună că atunci când Paștile vor cădea la 25 aprilie (sărbătoarea Sfântului Marcu), Vinerea sfântă va fi pe 23 (sărbătoarea Sfântului Gheorghe) și Fête-Dieu va cădea pe 24 iunie (Sfântul Ioan Botezătorul) atunci va veni sfârșitul lumii. Acest catren nu era lipsit de malițiozitate, căci în timpul lui Nostradamus (el a murit în 1566), calendarul nu era încă reformat (acest lucru s-a întâmplat abia în 1582) și Paștile nu puteau să cadă pe 25 aprilie. În sec. XVI, 25 aprilie corespundea cu 15. După reforma gregoriană, Paștile pot ajunge la 25 aprilie; este data sa extremă și în această zi au căzut sau vor cădea în anii: 1666, 1734, 1886, 1943, 2038, 2190 etc., fără ca această coincidență să aibă ca rezultat sfârșitul lumii.

O altă prezicere astrologică este aceea a lui William Miller, întemeietorul sectei adventiste, care a anunțat pe baza unor calcule complicate, sfârșitul lumii la o dată precisă: 21 martie 1843. În urma "profeției" lui, în Statele Unite s-a produs o agitație teribilă, care a cuprins mase largi de oameni. Au apărut ziare de "specialitate" în care se descria evenimentul și se speculau idei de tot felul. S-au deschis magazine speciale în care se vindeau haine numai de culoare albă pentru cei ce urmau să urce la cer – deci, în ultima clipă a sfârșitului, profiturile magazinelor respective nu dezmințeau spiritul comercial, chiar dacă nu mai rămânea nimeni care să folosească dolarii. Dar ... întrucât profeția nu s-a împlinit conform prognozei, a fost amânată pentru 21 octombrie 1844. Lipsind și de data

aceasta efectul profeției, s-au tras concluzii care nu mai legau evenimentul de o dată precisă sau de un an anume. S-a convenit așadar că judecata de apoi începuse deocamdată în Ceruri, iar după ce se va încheia acolo, va începe și pe pământ.

Tot în Statele Unite, “Martorii lui Iehova” au așteptat sfârșitul lumii în anul 1847, fenomenul reactualizându-se cu întregul cortegiu de disperări și spaime. Dar nu s-a întâmplat nimic. S-a spus atunci că omenirea a scăpat de primejdie prin amânarea sfârșitului pentru anul 1914. Izbucnirea primului război mondial a adus multă popularitate sectei, profeția fiind considerată bună.

Au mai fost “prevăzuți” ca ani ai “sfârșitului lumii” – dar cu mai puțin ecou în conștiința publică – anii 1946 și 1992, prin tot felul de “prevestiri” vehiculate la vremea respectivă de unele ziare “de senzație”, pentru cel de al doilea punând în circulație chiar unele prevestiri atribuite Sfântului Nifon și Sfântului Calinic de la Cernica. De altfel, în perioadele tulburi, mai ales, de după războaie și revoluții, n-au lipsit deloc “vizionari”, care să-și ofere confesiunile tiparului, deci cunoașterii publice, dându-se drept “mesageri ai voinței divine” și vizând fie destinul României la acest sfârșit de mileniu, fie destinul întregii planete în același răstimp, ceea ce reclamă, desigur, circumspecție și luciditate.

S-au făcut pe seama sfârșitului acestui mileniu atâtea “proorociri”, au circulat și circulă atâtea ipoteze, încât am putea spune că există la ora aceasta o întreagă literatură a “sfârșitului lumii”, căreia nu-i scapă nici un detaliu catastrofic, nici o nuanță din marele colaps prefigurat! Niciodată ca azi, într-o lume culturală, cu acces firesc la lectură și avidă de cunoaștere și informare, Apocalipsa Sfântului Ioan n-a fost mai pasionat actualizată, mai permeabilizată la analogii dintre cele mai consternante și mai libere în curaj, acestea toate în ciuda interdicției, exprimate în special în Apocalipsă, privindu-i pe răstălmăcitorii textului biblic (vezi: Apoc. XXII, 18-19). S-au emis cele mai înfricoșătoare ipoteze, s-au făcut calcule subtile și evaluări stresante, n-au lipsit din “cercetare” nici computerele și alte tehnologii de vârf, s-au efectuat analogii istorice, de evenimente, dar și morale, între realități socio-politice și textele din Apocalipsă.

Știința despre sfârșitul lumii

Intuițiile vizionare ale oamenilor de știință confirmă, și ele, posibilitatea “sfârșitului lumii” prin: catastrofe ecologice, schimbări climatice, epidemii, foamete, războaie nimicitoare, cutremure planetare, valuri uriașe, erupții vulcanice și altele. Un același deznodământ l-ar putea avea planeta noastră Terra din ciocnirea cu asteroizii de mari dimensiuni. “*A sosit momentul – avertizează învățații – să ne privim pe noi înșine dincolo de învelișul material al existenței în trup, să ne înțelegem că suntem ființe care aparținem acestui cosmos. Să conștientizăm faptul că civilizațiile sistemului nostru planetar au fost realități ale timpului în evoluția noastră și că există o ordine divină implacabilă, în care ne înscriem și noi*”.

Constatăm deci, că asupra celei de a doua veniri a Domnului Hristos s-au făcut atâtea preziceri senzaționale – care nu s-au adeverit, încât mulți privesc acest fapt cu neîncredere și sunt înclinați să nu-i mai acorde importanță; pe de altă parte, însăși știința, prin observațiile și previziunile sale indică mijloacele posibile ale “sfârșitului lumii” și afirmă că starea actuală a acesteia nu este veșnică și ca atare trebuie să aibă un sfârșit. Este de remarcat și faptul că știința, în ipotezele sale, independent de Sfânta Scriptură, a ajuns aproape la aceleași concluzii, care fuseseră revelate cu milenii mai înainte de cuvântul lui Dumnezeu. Această remarcabilă concordanță se poate sesiza atât în indicarea fenomenelor fizice premergătoare și concomitentul actului final al lumii, fenomene de care vorbește Mântuitorul însuși, în cuvântarea eshatologică (Matei XXIV 6, 7, 29 și locurile paralele), dar și în aceea că, după opinia multor învățați, lumea și în special pământul nu va pieri cu desăvârșire, nu se va întoarce în neant, ci se va transforma într-o “*stare nebuloasă subtilă*” din care va ieși “*cer nou și pământ nou*”.

Ipotezele științifice despre sfârșitul lumii se repetă astfel, ca un ecou minunat, ceea ce cu mii de ani mai înainte a grăit Dumnezeu prin aleșii Săi. Sfânta Scriptură vorbește într-o limbă simplă, obișnuită, nu întrebuințează termeni științifici. Proorocii și Apostolii au fost, în cea mai mare parte oameni simpli, nu știau astronomia sau alte științe mai noi. Proorocirile lor despre sfârșitul lumii au fost rostite atunci când însăși astronomia nu

dădea nici cel mai mic punct de reazem, ca să considere ca posibilă o asemenea catastrofă. Fără îndoială, știința, perfecționându-se tot mai mult, ca găsi noi puncte de legătură cu Sfânta Scriptură în dezvoltarea întrebării despre soarta finală a lumii. Dar oricât ar progresa știința, oricare noi orizonturi ar descoperi, ea nu va putea liniști agitata și strădania minții omenești, care tinde să pătrundă în viitorul tainic; niciodată știința nu va prinde în inima omului raza credinței și a speranței într-o altă viață, dincolo de moarte, mai bună, mai dreaptă. Știința ne spune: va veni sfârșitul lumii și al întregii omeniri, fie de la cunoscutele forțe ale naturii, fie din eventualele circumstanțe ce o înconjoară. Dar privind înainte, omul fără voie se va întreba: pentru ce există el, de ce există pământul? De la știință nu va primi nici un răspuns.

Revelația divină despre sfârșitul lumii

Răspuns satisfăcător pentru mintea și inima omului la neliniștitorul “de ce?”, ne dă numai Revelația divină. Afirmând idea de nemurire, ea ne spune că, după înviere și judecata obștească, împărăția lui Dumnezeu, pe care o descrie cu atâta entuziasm Apostolul Neamurilor (I Cor. XV, 52-56; I Tes. IV, 13-17 etc; a se vedea și Apoc. XXI-XXII), se va instaura pe deplin; ea va însemna însă pentru cei drepti o stare de fericire de negrăit, iar pentru cei păcătoși osândirea la focul veșnic (I Cor. II, 9; II Tes. I, 5-9). Ambele stări sunt însă condiționate de starea morală a omului în timpul vieții sale pământești.

Când vor fi toate acestea? Răspunsul ni l-a dat însuși Domnul nostru Iisus Hristos, când a zis: *“Iar de ziua și de ceasul acela, nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, fără numai Tatăl”* (Mt. 24: 36-39; vezi și Fp 1, 7). Una putem însă afirma cu certitudine și anume că istoria, pas cu pas, merge spre deznodământ și că acest deznodământ se pregătește în ea treptat și pe cale naturală, așa încât sfârșitul lumii va fi ca un fruct copt al istoriei de mii de mii de ani. În Sf. Scriptură sfârșitul lumii se numește “seceriș” (Mt. 13: 30, 39), cuvânt care caracterizează cum nu se poate mai bine sfârșitul; lumea singură merge spre sfârșit, “se coace”, cum se coc holdele petru vremea secerișului, care vine la timpul lui, cum vine primăvara, toamna, bătrânețea, moartea ... (Mt. 24: 32-33). Se poate vorbi și aici de o “plinire a vremii” (Gal. 3: 4).

Biserica, cu înțelepciune și experiență de-a lungul veacurilor și urmând cu fidelitate învățătura și porunca Domnului nostru Iisus Hristos, când a zis Apostolilor Săi: *“Nu este al vostru a ști anii și vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa”* (Fapte I, 7), nu a fixat niciodată “termene și soroace” pentru cea de a doua venire a Domnului și pentru sfârșitul acestei lumi. Ea socotește această amânare a “împlinirii făgăduinței venirii Lui” (II Petru III, 4), ca “îndelungă răbdare” a lui Dumnezeu în vederea mântuirii noastre (II Petru III, 15), de vreme ce anii nu se măsoară în planul divinității cu unități de timp omenești (II Petru III, 8). Trebuie ca mai întâi să se împlinească, în chip desăvârșit, binecuvântarea, cu caracter și de poruncă, pe care Ziditorul lumii a adresat-o, la creație, protopărinților neamului omenesc și tuturor urmașilor acestora, când le-a spus: *“Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți...”* (Fac. I, 28). Cine ar putea susține, în deplină cunoștință de cauză, că neamul omenesc a crescut deja până la măsura plinătății capacității sale, că și-a îndeplinit ori este pe punctul de a-și îndeplini menirea de *“a supune pământul și a stăpâni peste pești mări și peste păsările cerului, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ, peste ierburile și peste toți pomii”* (Fac. I: 28-30). Mările și oceanele alcătuiesc, precum se știe, un izvor uriaș și practic inepuizabil de resurse de alimente și de bogății, dintre cele mai prețioase, care până acum nu au fost puse la dispoziția omului decât într-o măsură cu totul neînsemnată.

Aceste considerații teologice și raționale ne întăresc credința și nădejdea noastră în pronia și bunătatea divină, privind destinul nostru și al întregului univers. “A cugeta cineva despre sfârșitul lumii poate avea și folos și pagubă, în raport cu starea sa intelectuală, după cum și sabia se poate întrebuința spre apărare de dușmani sau spre vătămarea aproapelui. Că de începe cineva a cugeta de sfârșitul lumii, îndată ajunge la sfârșitul vieții sale și la înfricoșata judecată ce va să fie, la munca cea veșnică a celor răi și la răsplătirea ostenețelor celor buni”. Un cuget al unui sfârșit ca acesta, este cu adevărat de mare folos omului... așa cugeta proorocul și împăratul David, zicând: *“Spune-mi, Doamne, sfârșitul meu și care este numărul zilelor mele... Cugetat-am la zilele cele de demult și de anii veșniciei mi-am adus aminte”* (Ps. 38, 5-6; 76. 5; 101, 24-25). Iar

cugetând cineva de sfârșitul tainei celei neștiute și din veac ascunsă și cerând cu iscodire cele ce vor să fie la sfârșit și ispitind cu mintea cea deșartă și neavând cheia înțelegerii a deschide și a intra în cortul tainelor celor ascunse, unde nu este nimănui slobod de a intra, fără numai unuia, Arhiereul bunătăților ce vor să fie, a cugeta deci în acest fel la sfârșitul lumii este cu totul nefolositor omului și este chiar păcat. Căci, precum cartea împărătească (scrisoarea pecetluită cu pecetea împărătească) de ar fi îndrăznit cineva să rupă pecețile ei, neavând puterea aceasta, într-adevăr ar fi greșit și acea îndrăznire nu i-ar fi fost fără primejdie, tot așa și aici se cade a înțelege: că taina Domnului cea ascunsă este cartea Împăratului ceresc, cu 7 peceti pecetluită, despre care vorbește Sf. Ioan Teologul în Apoc.5: 1-5 și pe care nimeni n-o poate deschide fără numai Mielul lui Dumnezeu.

Biserica învață că viața pământească a omului este un preludiu și o premisă a celei cerești; că orice gând, vorbă și faptă își vor primi dreapta răsplată în viața viitoare; că moartea fizică este doar o despărțire vremelnică a sufletului de trup și că, prin învierea morților și prefacerea viilor, la a doua venire a lui Hristos, toți credincioșii vor intra într-o stare nouă, neschimbătoare și fără sfârșit. Este firesc deci ca, în preocupările eshatologice ale creștinului, să intre mai întâi grija pentru *sfârșitul apropiat al vieții sale pământești*; decesul fizic, pe care Sfânta Scriptură în consideră pedeapsă și urmare a păcatului strămoșesc (Rom. 5: 36). De aceea, este mai potrivit pentru creștin ca, mai înainte de a se preocupa de venirea a doua a Domnului și de judecata de apoi, să se îngrijească de cel mai apropiat moment eshatologic: cel individual, care este totodată și cel mai important moment de răscruce din viața fiecăruia, și anume de despărțirea sufletului de trup și de întâlnirea cu Hristos la *judecata particulară*, care urmează îndată după moarte (Ev. 9: 27).

Sfârșitul lumii – astăzi!

Există multe similitudini, multe puncte comune, între preocupările de ordin spiritual ale omului contemporan și cele ale lumii vechi, între acelea ale creștinilor zilelor noastre și cele ale primilor cititori ai epistolei pauline, de la începuturile creștinismului, cu toate că nici râvna, nici virtutea, nici dragostea și nici solidaritatea creștină nu mai sunt aceleași. Apele fluviilor sunt

cu atât mai mari, cu cât se apropie de câmpie, dar sunt cu atât mai curate și mai repezi, cu cât sunt mai apropiate de izvorul de munte din care-și iau începutul. Același lucru se poate spune și despre dezvoltarea creștinismului de-a lungul veacurilor. Aceste similitudini sunt nu numai cu caracter general, de vreme ce omul de astăzi, ca și cel de totdeauna, își desfășoară viața, între leagăn și mormânt, în aceleași limite ale condiției umane, de aceea și întrebările privind marile taine ale existenței sale rămân aceleași; dar ele pot fi sesizate și sub unele aspecte particulare. Asemenea unora dintre tesaloniceni care, socotind că a venit sfârșitul lumii, își părăseau îndeletnicirile zilnice, umblând fără nici un rost și căutând apoi cele necesare pentru a trăi în truda altora, tot așa mulți rătăciți din zilele noastre, în numele vestirii Parusiei Domnului, cutreieră pe la casele creștinilor noștri și, prin prozelitism sectar, seamănă în suflete teamă și dezorientare, dar urmărind de fapt nu trezirea conștiinței creștine, ci sfâșierea Bisericii lui Hristos și a ființei neamului nostru românesc.

Cea de-a doua Epistolă către tesaloniceni a readus, cum știm, în sânul acestei comunități creștine, echilibrul și calmul. Atât pentru creștinii din Tesalonic, cât și pentru cei din zilele noastre care s-ar comporta în același fel, rămân normative, adică principii călăuzitoare, aceste cuvinte ale Sfântului Apostol Pavel: *“În privința venirii Domnului nostru Iisus Hristos și a adunării noastre împreună cu El, vă rugăm, fraților, să nu vă clintiți degrabă cu mintea, nici să vă înfricoșați, cum că Ziua Domnului ar fi și sosit...”* (Tes.3, 1-2). El fixează anumite semne prevestitoare: *marea apostazie și ivirea lui Antichrist*, care vor premerge celei de a doua veniri. Apostazia este un fenomen religios care va precede venirea lui Antichrist - “omul păcatului” și va ajunge apogeul în acest om. “Sfârșitul lumii fiind o pedeapsă, nu trebuie să survină decât după o creștere a răului, ajuns la capătul evoluției sale. Trebuie ca lumea să devină “coaptă” pentru pieire sau după cuvântul Domnului, păcatele reunite ale părinților și ale copiilor să umple măsura (Mt.13, 32). În vederile lui Pavel, sfârșitul lumii nu poate să vină înainte ca răul să fi atins limita sa extremă.

Actualitatea Epistolei către Tesaloniceni apare evidentă nu numai sub raport doctrinar, teoretic, dar și sub latura învățăturilor practice. Ea ne îndrumă la o *viață ordonată* și la *muncă*. Viața creștină este, după pilda Mântuitorului și

a Sfinților, o împletire armonioasă a activității spirituale și a muncii manuale. Rugăciunea și munca sunt permanent recomandate de către Sfântul Apostol Pavel, cu cuvântul, cât și prin exemplul personal. Atunci când acei credincioși din Tesalonic, socotind că se apropie sfârșitul lumii, credeau că munca nu mai e necesară, Apostolul condamnă această rățacire scriind: *“Vă poruncim, fraților, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriți de orice frate care umblă fără rânduială și nu după învățătura pe care ați primit-o de la noi... Căci și atunci când ne aflam la voi, v-am dat porunca aceasta: cine nu vrea să lucreze, acela să nu mănânce. Auzim însă că unii de la voi umblă fără rânduială, nelucrând, ci iscodind. Unora ca aceștia le poruncim și îi rugăm în Domnul nostru Iisus Hristos, ca lucrând în liniște, să-și mănânce pâinea de ei agonisită. Iar de nu ascultă cineva de cuvântul nostru, prin epistolă, pe acela să-l însemnați și să nu mai aveți cu el nici un amestec, ca să se rușineze”* (2 Tes.3:6, 10-14). Munca devine astfel principiu de viață și unul din criteriile de judecată asupra sincerității credinței membrilor comunității creștine. Credința este verificată în muncă. Când un frate vine din altă parte, poate fi găzduit două-trei zile, pe urmă este îndrumat să muncească spre a-și câștiga pâinea cea de toate zilele. Cel ce nu vrea să muncească este eliminat din comunitate ca un neguțător de credință, căci s-a făcut creștin spre a putea trăi fără muncă. Ajutorarea milostivă își are limitele în datoria fiecăruia de a munci.

Atitudinea aceasta a comunității creștine a avut ca efect generalizarea muncii și înlăturarea oricăror încercări de sustragere de la această obligație. Biserica este o comunitate de muncitori, ce contribuie la progresul permanent al omenirii. Viața creștină e viață de muncă. Pe bună dreptate, s-a zis: *“creștinismul este religia muncii”*. El stă la temelia culturii și a civilizației noastre. Pe pragul creștinismului, istoria a descoperit niște unelte de dulgher și de “făcător de corturi”. Dacă Mântuitorul a sfințit munca, Sfântul Apostol Pavel este cel ce a înnobilit-o. El întrupează în sine pe muncitorul care prin truda brațelor produce bunuri materiale și prin truda minții produce bunuri spirituale, fără a se rușina de munca manuală sau a se mândri cu cea spirituală. El poate fi pus în galeria marilor muncitori și marilor realizatori ai

omenirii. Iar la lumina învățăturii pauline se luminează peste veacuri credința și conduita creștină, pentru că în fond este aceeași cu învățătura evanghelică, este lumina lui Hristos (In.8:12; 9:5).

Parusia Domnului.

Semne și evenimente

Noul Testament vorbește de două venituri ale lui Hristos. Cea dintâi este venirea Lui în lume, prin întruparea Sa ca Fiul lui Dumnezeu, de la Duhul Sfânt și din Sfânta Fecioară – luând trup omenesc (cf. Luca I, 26-27, 30-35; Ioan I, 13-14). Această venire a Fiului în trup sau întrupare o numește Apostolul Neamurilor “*deșertare*”, nu de dumnezeirea Sa, ci de slava ei, sau smerire (N.R.:*kenoză*: golire, deșertare; Filip. II, 6-8). Această primă venire a lui Hristos sau întruparea Lui o tăgăduiau unii eretici, pe care Sfântul Ioan Evanghelistul îi numește “*antihriști*” (I Ioan II, 18, 22; IV, 3; II Ioan, 7). După acești eretici, nici vorbă nu poate fi de a doua venire a Domnului.

Dacă prima Lui venire a fost smerită, cu trupul – în care S-a tăiat împrejur, S-a botezat, cu care a activat propovăduind, făcând minuni, alungând demoni, înviind morți, a pătimit, a fost răstignit pe Cruce, S-a îngropat și cu care a înviat și apoi S-a înălțat la cer – *a doua Lui venire va fi întru slavă și cu putere, venind la sfârșit anunțat de trâmbița arhanghelului, pe norii cerului, înconjurat de sfinții îngeri și întâmpinat de toți îngerii și sfinții* (Matei XXIV, 30; XXV, 31; I Cor. XV, 51-52; I Tes. III, 13; IV, 17). Atunci *El va veni ca Împărat și Judecător al lumii, Care va judeca viii și morții înviați* (Matei XXV, 31-46; Ioan X, 22-27; Fapte X, 42; II Tim. IV, 1; I Petru IV, 5; Apoc. XX, 10-15).

...Ceea ce Mântuitorul a voit să ne descopere cu anticipație, au fost doar unele indicații generale cu privire la câteva din semnele premergătoare parusiei Sale; unele din aceste semne sunt anterioare, altele sunt concomitente.

Anterioare sunt:

- *predicarea Evangheliei la toate popoarele* (Matei XXIV, 14);
- *ivirea de prooroci, taumaturgi și hristoși mincinoși* (Matei XXIV, 24);
- *înmulțirea fărădelegii și răcirea iubirii frățești între creștini* (Matei XXIV, 10, 12).

Semne concomitente sunt:

- întunecarea soarelui,
- căderea astrilor,
- perturbări grave în legile naturii (Matei XXIV, 7, 29),
- arătarea pe cer a "semnului Fiului Omului" (Matei XXIV, 30), adică a Sfintei Cruci.

La aceasta, Apostolul neamurilor, după revelația dată lui, adaugă:

- convertirea lumii și a poporului evreu (Rom. XI, 25-26),
- lepădarea de credință sau apostazia quasi-generală (II Tes. II, 3) și
- activitatea desfășurată de un personaj religios sinistru, numit "omul păcatului", "fiul pierzării", "cel fără de lege", "potrivnicul", care va săvârși minuni false, se va instala la cârma Bisericii și se va da pe sine drept Dumnezeu suprem, cerând credincioșilor adorare (II Tes. II, 3-10).

Fără a mai reveni asupra diversității opiniilor și interpretărilor date de către exegeți, în decursul timpului, cu privire la acest personaj, desemnat îndeobște ca Antihrist (cât și cu privire la acel plin de mister "cel care împiedică" și "ceea ce împiedică" și întârzie ivirea lui Antihrist) de această dată reamintim, în mod succint, că mulți comentatori au exprimat ideea că aceasta va fi o persoană din afara Bisericii și ostilă ei. Putem

observa, însă, din I Ioan II, 18, 22; IV, 3 și II Ioan 7, că numele de "antihrist" este dat de Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan dochetilor, cerintienilor și nicolaiților – eretici de la finele veacului apostolic, adică unor oameni dinăuntrul Bisericii (vezi I Ioan II, 18-19), nu din afara ei.

Apostolul Neamurilor vorbește, de asemenea, de "taina fărădelegii" care lucrează neîncetat (II Tes. II, 7), după cum și Mântuitorul însuși a vorbit despre "înmulțirea fărădelegii", din pricina căreia iubirea multora se va răci (Matei XXIV, 12). Prin fărădelege se înțelege împotrivirea față de legea divină, prin urmare păcatul, ca o revoltă față de legea lui Dumnezeu. Taina fărădelegii care lucrează în lume este influența lui satan, care activează prin ispitele sale și dă naștere la tot felul de păcate. Este numită "taină", pentru că lucrează în chip tainic, adică în ascuns și de către cei mai mulți nesesizată și se află, potrivit limbajului paulin, în opoziție cu "taina dreptei credințe" sau a creștinătății (I Tim. III, 16)... Ceea ce se împotrivesc influențelor lui satan și care acum se opune acțiunilor lui Antichrist – după opinia exegeților – este opera predicatorilor creștini și a tuturor creștinilor, care prin vorba și fapta lor contribuie la întărirea credinței creștine.

(din lucrarea "Actualitatea Epistolei a II-a către Tesaloniceni)

Bebelușul Satanei

Atenție! Anti-Christ este viu și crește puternic într-o suburbie bogată din Chicago, pretinde revista "Sun". Șocanta naștere a fiului Satanei confirmă o profeție puțin cunoscută din Documentele de la Marea Moartă care spune că el se va naște în mijlocul vânturilor, zăpezii și al gheții, pe un pământ nordic, unde 50 de regate fac unul singur". Îngrozitorul adevăr a fost verificat de mai mulți experți, printre care și un lider evanghelic.

Publicația "Sun" urmează să verifice următoarele informații:

- un copil s-a născut pe 6 ianuarie, într-o casă de 1,5 milioane dolari dintr-o suburbie bogată a orașului Chicago;
- o stea neagră - ca o parodie obscenă a nașterii sacre de la Bethleem - a apărut deasupra casei în care s-a născut copilul;
- experții, din Documentele de la Marea Moartă, anticipaseră nașterea Diavolului din iunie 1996;
- numărul 666 a apărut pe talpa piciorului stâng al copilului, imediat după nașterea sa și acest semn al Necuratului devine din ce în ce mai clar;
- copilul s-a născut cu toți dinții deja implantați și suge de la mama sa lapte amestecat cu sânge;
- identitatea mamei este necunoscută, deși se pare, mai mult ca sigur, că este o satanistă.

Surse informate au spus că mama a dispărut posibil după ce a devenit prima ființă umană sacrificată pentru fiul său și pentru Satana. Sursele mai spun că au mai fost sacrificate cel puțin încă 12 persoane, majoritatea adolescenți. CIA a fost informată despre eveniment și "monitorizează situația". Tatăl

este... Satan, desigur, spune pastorul Damian Younger. El mai zice că de la mijlocul lui ianuarie un grup de ieziți trimiși de la Vatican, sub pretextul recrutării de preoți, urmărește îndeaproape evoluția copilului care va conduce lupta Răului contra Creștinismului. "Mi s-a spus că sunt cel puțin 200 de ieziți. Vaticanul se așteaptă ca jumătate din ei să devină martiri în următorii câțiva ani, fiind distruși de adepții copilului-demon", susține Younger.

De fapt, ieziții au descoperit nașterea, Documentele de la Marea Moartă au indicat locul, data exactă și ora când se va naște. Pastorul Younger mai spune: "Când o nouă constelație va apărea deasupra orașului Bethleem, aceasta va marca întoarcerea Domnului nostru Iisus Hristos. În câțiva ani, nu mai târziu de primăvara lui 2005. El se va arăta în glorie și va conduce forțele Binelui către Armageddon și către ultima mare bătălie a umanității". Pastorul Younger afirmă că după nașterea Anti-Christului, pe Giugiul Sfânt de la Torino va apărea semnul Crucii, cu o inscripție latină care înseamnă "În numele acestui semn veți învinge". "Semnul crucii ne va conduce la victoria finală asupra Diavolului", subliniază pastorul. (România Liberă, 15.03.1997)

Nota redacției: prin acest articol am dat un exemplu de rătăcire, pornind de la fapte reale. Menționăm că un caz asemănător a fost descoperit și în Italia. Sfânta Scriptură nu ne spune însă că Antihrist va fi descoperit de prunc. Apoi trebuie să avem în vedere că în afară de Antihristul propriu-zis, de-a lungul istoriei au existat și vor mai exista alți "antihriști" mai mici.

A doua venire a lui Hristos

Arhim. Teofil Părăian

Crezul și Sfânta Liturghie despre a doua venire a lui Hristos

Ca să putem vorbi despre a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos vom porni de la învățătura Bisericii noastre, cuprinsă în *Simbolul Credinței* și în *Sfânta Liturghie*, în care sărbătorim cu anticipare a doua venire a Domnului Hristos. Acestea sunt monumente ale culturii teologice, Simbolul Credinței ca teorie iar Sfânta Liturghie ca practică a Bisericii noastre în legătură cu oricare din învățăturile Bisericii.

Când vrem să știm ce spune Biserica despre oricare adevăr de credință ne gândim și cum se manifestă această învățătură în cuprinsul slujbelor, pentru că trăirea adevărată ortodoxă o cuprinde slujbele dumnezeiești ale Bisericii noastre. Biserica noastră este o biserică prin excelență a slujirii liturgice. Fără această slujire liturgică nu există ortodoxie. În ceea ce privește a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos, ea este mărturisită în noi de fiecare dată când spunem Simbolul Credinței, Crezul. După ce mărturisim că Cel prin care toate s-au făcut, s-a făcut om, pentru noi și pentru a noastră mântuire, după ce mărturisim că Fiul lui Dumnezeu, care s-a făcut om, s-a răstignit pentru noi în vremea lui Ponțiu Pilat, după ce mărturisim că a fost înmormântat și a înviat a treia zi, “după Scripturi”, mărturisim că s-a înălțat la ceruri. Apoi spunem că de acolo, din cer, din dreapta Tatălui, “iarăși va să vină, cu mărire, să judece vii și morții, a cărei împărăție nu va avea sfârșit”.

Nu pot să nu aduc în fața înțelegerii noastre de acum, o alcătuire de la sărbătoarea Înălțării Domnului nostru Iisus Hristos, în care se pun în valoare toate acele adevăruri mărturisite în Simbolul Credinței, într-un chip deosebit. Și anume: “Născutu-Te-ai precum Însuși ai voit, arătat-Te-ai precum Însuși ai socotit, pătimit-ai cu trupul Dumnezeul nostru. Din morți ai înviat călcând moartea, înălțatu-Te-ai întru slavă, Cea ce toate le împlinești și ne-ai trimis nouă pe dumnezeiescul Duh că să lăudăm și să mărim dumnezeirea Ta”. Este o alcătuire pe care o trecem de obicei cu vederea, dar care spune foarte multe în legătură cu prezența Domnului nostru Iisus Hristos în această lume și mai presus de lume.

Deci “Te-ai născut așa cum însuși ai voit”. S-a întrupat de la Duhul Sfânt, s-a născut mai presus de fire.

“Te-ai arătat precum Însuși ai socotit”. Am avut de curând sărbătoarea arătării Domnului nostru Iisus Hristos, sărbătoarea botezului, care este sărbătoarea în care s-a arătat Mântuitorul în fața oamenilor și cu ceva din cât puteau oamenii să înțeleagă atunci din dumnezeirea Sa. “În Iordan botezându-te Tu Doamne,

Închinarea Treimii s-a arătat” spunem noi la sărbătoarea Botezului Domnului. Cum anume? “Că glasul Părintelui a mărturisit Ție, Fiu iubit pe Tine numindu-te, și Duhul în chip de porumbel a adevărit întărirea cuvântului. Cel ce Te-ai arătat Hristoase Dumnezeule și lumea ai luminat, mărire Ție”. Arătarea Mântuitorului (la Botezul Mântuitorului) s-a făcut așa cum spunem în alcătuire, alcătuire în care vorbim cu Iisus Hristos și aceasta așa vrea să vi se împlante în minte, că *la slujbele noastre noi nu studiem ci avem o raportare directă, vorbim cu Iisus Hristos*. Nu zicem, în Iordan s-a botezat Domnul Hristos”, ci “În Iordan botezându-Te Tu Doamne”.

“Răstignindu-Te-ai cu trupul, Dumnezeul nostru”. Pentru că dumnezeirea nu poate pătimi (e nepătimitoare), s-a răstignit Domnul Iisus Hristos cu firea omenească, dar în firea omenească legată de firea dumnezeiască.

“Înviat-ai din morți, călcând moartea, Înălțatu-Te-ai întru slavă Cea ce toate le împlinești”. Și acum urmează punctul culminant al alcătuirii: “Și ne-ai trimis pe dumnezeiescul Duh”. De ce? “Ca să lăudăm și să mărim dumnezeirea Ta”. Toate acestea s-au petrecut în vremea când a fost Domnul Hristos și se petrec pentru fiecare dintre noi, în măsura în care participăm la aceste evenimente pe care le sărbătorim și pe care le trăim în rezumat în cuprinsul Sfintei Liturghii? Sfânta Liturghie este un rezumat al evenimentelor ce s-au petrecut la vremea când a propovăduit Domnul Hristos, când s-au lucrat cele ale mântuirii oamenilor. Toate acestea le avem rezumate în Sfânta Liturghie.

Dar în Sfânta Liturghie avem și ceva ce nu s-a întâmplat, dar urmează să se întâmple și anume când pomenim despre așezarea Sfintelor Taine, a Sfintei Liturghii, zicem cuvintele “Luați mâncați, acesta este trupul Meu, și beți dintru acesta toți, acesta este sângele meu” (cuvintele de la cina cea de taină) și “Aceasta să faceți întru pomenirea mea” (1Cor.11; Lc.12). Deci Domnul Hristos a rânduit să ne pomenească “Cina cea de taină”, să ne pomenească jertfa Lui, anticipată prin cuvintele “Luați, mâncați, acesta este trupul Meu și beți ntru acesta toți, acesta e sângele Meu” realizată și pe cruce și completată prin înviere și prin înălțarea la cer.

După aceea preotul zice: “Aducându-ne aminte de această poruncă mântuitoare și de toate cele ce s-au făcut pentru noi (și le numim): “de cruce, de groapă, de învierea cea de a treia zi, de suirea la cer, de șederea de-a dreapta Tatălui și de cea de-a doua slăvită iarăși venire”. Amintim deci și de ceea ce urmează să facă pentru noi, deci pomenim și de a doua venire pe care

o mărturisim în crez, când zicem “și iarăși va să vină, cu mărire, să judece vii și morții, a Cărui Împărăție nu va avea sfârșit.

Domnul Hristos este și acum cu noi

În Biserica noastră nu se face foarte mult caz de a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos, așa cum fac anumite grupări creștine neortodoxe care mereu fac pronosticuri privind anul venirii lui Hristos, mereu spun că trebuie să fim gata căci trebuie să vină Domnul Hristos.

Noi nu facem acest lucru, ci anticipăm a doua venire a Domnului Hristos la liturghie, în înțelesul acesta că *sărbătorim încă de acum cea de-a doua venire*, care e sigură pentru noi, poate mai sigură decât pentru cei care fac atâta caz de a doua Lui venire. Când ești cu Domnul Hristos, când îl ai pe Domnul Hristos în suflet, când îl auzi pe Domnul Hristos vorbindu-ți din Sfânta Evanghelie (cu cuvântul de care ne spune Domnul Hristos “Cerule și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece”) *nu se mai pune atât de mult problema venirii Domnului Hristos căci ești cu El.*

Biserica a propovăduit a doua venire a Domnului Hristos pe baza cuvintelor Domnului Hristos care a spus că va veni și a răspuns ucenicilor la întrebarea “Când vor fi acestea?”. Dacă vrea cineva să cunoască cuvintele Domnului Hristos în legătură cu cea de-a doua venire e bine să citească din Matei 24 și 25, Marcu 13, Luca 17 (a 2-a jumătate) și 21; 1 Tes. 4; 1 Cor 15; 2 Pet. 3 și din Apocalipsă. Apocalipsa a fost primită de Biserica noastră cu rezervă, astfel încât în nici o slujbă a bisericii noastre nu se citește din Apocalipsă. De ce? Pentru că e greu de interpretat, nu e la îndemâna tuturor acest lucru. Nouă ne e de ajuns să știm că va fi o a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos. Când anume? Nu știm și nu putem ști pentru că nu ne-a descoperit Domnul Hristos lucrul acesta. Domnul Hristos a zis că “de ziua și ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl”. Creștinii întotdeauna au trăit cu impresia că apropiata venire a Domnului Hristos se va realiza în generația lor, în timpul în care trăiesc ei, în rândul de oameni în care trăiau ei.

Sf. Ap. Pavel de pildă zice (1 Tes.) că “Noi cei vii, care vom fi rămas la a doua venire nu vom întrece pe cei adormiți, ci împreună cu ei ne vom răpi în nori, întru întâmpinarea Domnului în văzduh și așa pururea cu Domnul vom fi”. Dar a doua venire nu s-a întâmplat să o vadă apostolul Pavel în viața sa. A fost un gând al lui care nu s-a realizat așa curând cum se credea, pentru că, zice Sfântul Apostol Petru că înaintea oamenilor 1000 de ani e 1000 de ani, dar înaintea lui Dumnezeu 1000 de ani e ca ziua de ieri care a trecut, ca o strajă de noapte.

Unii spun că venirea Domnului Hristos va fi în anul 2000. Să știți că anul 2000 a trecut. De ce? Pentru că număratoarea noastră e greșită cu 4 ani. În sec al VI-lea, un călugăr, Dionisie Exiguu, un călugăr deștept

într-adevăr, s-a gândit că ar fi bine că era noastră, pentru că e marcată de prezența Mântuitorului nostru Iisus Hristos, să fie cu o număratoare creștină, anii să fie numărați de la nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Și gândiți-vă, după 500 de ani care trecuseră, el a socotit că anul de la începutul erei creștine (pentru că și până atunci se numărau anii, anul la întemeierea Romei) ar fi anul 753 de la întemeierea Romei. Dar cei ce s-au ocupat de această chestiune, după aceea, și-au dat seama că în anul 753 de la întemeierea Romei nu mai trăia Irod. Și atunci cum putea exista nașterea Domnului Hristos cu prigonirile lui Irod, dacă Irod nu mai exista? Și și-au dat seama că anul nașterii lui Hristos a fost de fapt 749 de la întemeierea Romei, deci anul 2000 a fost în 1996. Astfel că în anul 2000 va fi de fapt 2004.

Dar noi nu ne orientăm după zicerile unora și altora. Pentru noi important este că Domnul Hristos “iarăși va să vie cu mărire să judece vii și morții”. E un lucru de care nu ne îndoim câtuși de puțin. Când va fi aceasta?: “Iar de ziua și ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl”. Și atunci cum să vină omul să zică: “Nu știu îngerii dar știu eu, nu știe Fiul, dar știu eu”. Nu se poate. Dacă zice cineva că știe, să știe că nu știe.

Cât privește semnele premergătoare celei de-a doua veniri, sunt semne foarte generale. Lucruri de felul acesta au fost întotdeauna: războaie, vești de războaie, încălcări ale drepturilor oamenilor, zbuciume, cutremure. Ni se pare că acum sunt mai multe pentru că știm noi de mai multe. Acum există posibilitatea de informare, care odinioară nu exista. Acum se află repede unde a fost cutremur, unde e război, unde-s alte catastrofe; sau împrăștierea credinței, ea n-a început de acum, din '45 să zicem. Sau homosexualitatea, nu e de acum, ci de când Sodoma și Gomora. Acum oamenii fac mai mult caz de lucrul acesta, acum sunt mijloace de răspândire a păcatelor. Sunt oameni care se uită la televizor la toate spurcăciunile și apoi le “filmează” din nou în conștiința lor. Și în fața lui Dumnezeu, când se roagă, le vin în minte toate spurcăciunile, pe care dacă nu le-ar fi văzut nu le-ar fi avut nici în minte, nici în conștiință, nici în simțire.

“A doua venire” din noi

A doua venire a Domnului Hristos poate fi aproape, în fiecare din noi, în felul acesta că la trecerea din viața aceasta ne vom întâlni fiecare cu Domnul Hristos. Nu se poate să nu ne întâlnim cu El. Dar venirea a doua va fi în evidența tuturor, astfel încât nu va putea nimeni să nu își dea seama de prezența Mântuitorului. Așa cum fulgerul care se ivește la răsărit se vede până la apus, tot așa și la a doua venire, Domnul Hristos, existența lui, va fi de evidența tuturor. Fiecare, unde se va găsi, îl va vedea pe Domnul Hristos prezent. Îl vor vedea, scrie în Apocalipsă, și cei care l-au străpuns cu sulita.

Să ne gândim că noi suntem cu dreapta credință, cu dreapta mărire. Nu trebuie neapărat să vină Domnul Hristos într-o mărire, pentru ca să îl preamărim. Îl preamărim înainte de a veni El la a doua venire.

Iisus Hristos va veni pe norii cerului, vom vedea semnul Fiului omului pe cer. Dar semnul Fiului omului care va fi pe cer (crucea Domnului Hristos), noi îl avem mereu în vedere, în conștiința noastră. Apoi, noi îl putem purta pe Domnul Hristos în sufletul nostru, prin venirea cea dinlăuntrul nostru. Prin faptul că își face locaș în noi, după cum a spus El însuși, e tot un fel de a doua venire pentru noi. Dacă avem noi această conștiință, n-avem motive să ne gândim că "oare vine, ori nu vine, sau când vine, că de ce nu mai vine?".

Ceea ce ne interesează pe noi este ceea ce spune Domnul Hristos: "*Privegheați și vă rugați, că nu știți când va fi venirea Fiului omului*". Deci o pregătire continuă, o viață corectă. Cine duce o viață corectă acela se poate întâlni cu Domnul Hristos oricând. Cine nu duce o viață corectă n-are ce aștepta pentru că Domnul Hristos când va veni îi va despărți pe cei buni de cei răi, cum desparte păstorul oile de capre și va zice celor de la dreapta: "*Veniți binecuvântații Tatălui Meu*". Deci ca să fim în legătură cu Domnul Hristos trebuie să fim "binecuvântații Tatălui". Ori nu orice fel de viață o binecuvântează Dumnezeu. Dumnezeu binecuvântează o viață curată. Și ajută la o viață curată. Cu ajutorul lui Dumnezeu, omul poate face mult mai mult și mai bine ceea ce face. Nu-i cere Dumnezeu omului, lucruri pe care nu le poate face.

Când e vorba de binecuvântarea lui Dumnezeu, Dumnezeu nu cere niște performanțe, niște lucruri pe care nu le poate face omul, ci dă *dar* omului, în condițiile lui, la măsurile lui, la capacitatea lui. "*Veniți binecuvântații Tatălui Meu, de moșteniți împărăția cerului*". Să ducem o viață în așa fel încât să fim sub binecuvântarea lui Dumnezeu, să ne recunoască

Dumnezeu ca ai Săi. Să nu zică așa cum a zis Mirele către fecioarele cele neînțelepte: "*Nu vă știu pe voi*", ci să spună că suntem ai Lui, cu pecetea *darului* Lui. Asta înseamnă gândul la a doua venire, un gând stimulator pentru mai bine, pentru mai corect, pentru mai curat, pentru mai sfânt, pentru mai bun, pentru ceva ce așteaptă Dumnezeu de la om. Altfel putem noi să tot calculăm când va fi a doua venire.

Ceea ce ne interesează pe noi este să ducem o viață corectă astfel încât să putem să ne întâlnim cu Domnul Hristos și înainte de venirea Lui și în venirea cea din suflet și oricând să ne întâlnim și să ne bucurăm de prezența Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

N-are importanță când vine Domnul Hristos. Are importanță să ne găsească curați, să ne găsească doritori de bine, să ne găsească doritori de a ne întâlni cu El, să ne găsească cu nădejde, să ne găsească cu bucurie, să ne găsească cu încredere, cu simțământul că ne întâlnim cu Tatăl nostru, cu Dumnezeu nostru, cu cel ce ne iubește, cu Cel ce ne primește, cu cel ce ne dorește. Să ne gândim la lucruri de felul acesta și atunci fie voia Domnului când va fi a doua venire. Pentru noi am putea spune că și este și dacă nu este va fi, iar dacă nu va fi altădată, sigur va fi atunci când ne vom întâlni cu Domnul Hristos la trecerea din această viață, la *judecata particulară*.

Vă doresc spor în viață și în credință. Și atunci, va fi și a doua venire a Domnului Hristos pentru noi, când va rândui Dumnezeu să fie. În orice caz, faptul că suntem în legătură cu Domnul Hristos nu ne mai angajează în strădania de a ne întâlni cu El. Dacă ne-am întâlnit cu Domnul Hristos știm că ne-am întâlnit și nu mai așteptăm o altă întâlnire, chiar dacă știm că va mai fi și o altă întâlnire, o întâlnire mai deplină, cum zicem noi când ne împărtășim cu dumnezeieștile taine: "*Dă-ne nouă mai adevărat a ne împărtăși întru Tine în ziua cea neînserată a împărăției Tale*". Dumnezeu să ne ajute.

“Pregătiri” pentru sfârșitul lumii la Ierusalim

“Creștinii neliniștiți” și sfârșitul lumii

Poliția israeliană a anunțat arestarea a opt membri ai unei secte milenariste americane, bănuți de intenții sinucigașe, precum și de organizarea unor acțiuni violente pe străzile Ierusalimului, la sfârșitul anului 1999 pentru ca astfel “să declanșeze un proces care să ducă la revenirea lui Iisus”. Instalați, încă din luna noiembrie, în Ierusalim, cei opt adulți originari din Denver (Colorado) sunt membri ai sectei “creștinii neliniștiți”.

Se așteaptă ca ei să fie expulzați în SUA, împreună cu cei șase copii ai lor. Americanii nu munciau ci trăiau din economii și din donații primite din străinătate. “Gurul” sectei este un oarecare Monte Kim Miller. Conform “profețiilor” sale, uciderea sa la Ierusalim, în decembrie 1999, va marca sfârșitul apocaliptic al celui de-al doilea mileniu. Miller

considera că “oițele” sale trebuiau să se instaleze la Ierusalim, pentru că “sfârșitul lumii” va avea loc la sfârșitul anului 1999. Poliția precizează însă că la ora actuală Miller nu se află în Israel.

Pregătiri pentru “sfârșitul lumii”

Forțele de securitate israeliene au alcătuit o unitate specială formată din polițiști și agenți ai serviciilor secrete, care au sarcina de a preîntâmpina eventualele atacuri teroriste legate de începutul noului mileniu. Sute de mii de pelerini sunt așteptați să viziteze Țara Sfântă în anul 2000, iar printre aceștia ar putea exista și unele persoane stăpânite de fantezii “apocaliptice”. Aproximativ 100 de fanatici s-au mutat în Ierusalim, sperând să asiste personal la întoarcerea lui Hristos.

ACTUALITATEA RELIGIOASĂ

Pregătirea celui de-al VIII-lea Mare Sinod al Bisericii Ortodoxe

În perioada 28 februarie - 2 martie, la Chambesy - Geneva (Elveția) s-au desfășurat lucrările comisiei interortodoxe pentru pregătirea celei de-a 4-a conferințe panortodoxe presinodale, ultima înainte de convocarea celui de al VIII-lea Sfânt și Mare Sinod al Bisericii Ortodoxe (după cel din anul 787 de la Niceea). La încheierea lucrărilor comisiei, Secretariatul pentru pregătirea Sfântului și Marelui Sinod a dat publicității următorul comunicat:

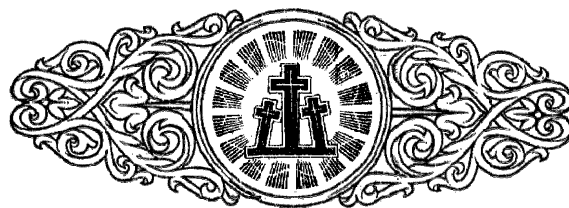
“Comisia interortodoxă pregătitoare s-a reunit la Centrul ortodox al Patriarhiei ecumenice de la Chambesy, lângă Geneva, pentru a dezbată probleme încă neexamine, care figurează pe ordinea de zi a Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe.

Pe parcursul discuțiilor, delegația Sfintelor Biserici autocefale au constatat, în urma propunerii unora dintre ei, că, din cauza în primul rând a perioadei de pregătire pentru Sfintele Paști, comisia interortodoxă în prezenta reuniune n-ar dispune de timpul necesar pentru a finaliza examinarea problemelor ce figurează în ordinea de zi. Prin urmare, s-a considerat a fi mai constructivă o nouă reuniune a Comisiei, la o dată dorită într-un viitor apropiat.

De asemenea, în timpul dezbaterilor, toți delegații Sfintelor Biserici Ortodoxe au constatat și și-au manifestat dorința comună de a finaliza, cât mai curând posibil, lucrările pregătitoare privind teme Sfântului și Marelui Sinod, astfel încât acesta să poată fi reunit în zorii mileniului al III-lea și pentru a face mai manifestă mărturia ortodoxă în lumea modernă. Convocarea viitoare a reuniunii a Comisiei interortodoxe pregătitoare va fi hotărâtă de Sanctitatea Sa Patriarhul Ecumenic, după consultarea Prea Fericirilor Lor Primații Sfintelor Biserici Ortodoxe locale”. (*Viața Cultelor*; nr. 306/1999)

Biblia în China

Peste 200 de milioane de Biblii au fost publicate în China, începând cu anul 1998. Acestea au fost tipărite și distribuite cu aprobarea guvernului, spre deosebire de perioada Revoluției Culturale, când Bibliile erau distruse. Oricine dorește este liber să cumpere Biblia fără a fi chestionat sau înregistrat. Prețul de vânzare al unui exemplar este de 1,5 dolari iar cererea de carte este din ce în ce mai mare. Acest lucru se datorează atât creșterii numărului de creștini chinezi, cât și ridicării standardelor educaționale. (*Religion Today*, 25 martie 1999)

Biblia în Cuba

Mii de Biblii au fost arse de către armată, săptămânile trecute, în Cuba. Containerele cu cărți au fost transportate la o bază militară situată într-o suburbie a capitalei, unde au fost incinerate. Un martor al scenei citează afirmația unui soldat care a spus că bibliile au fost arse întrucât acestea ar fi reprezentat “material subversiv”. Bibliile respective au fost trimise de către o organizație din afara Cubei și aveau ca titlu “Cuba pentru Hristos” (*Religion Today*, 8 febr. 1999)

Monahismul feminin în Grecia

Știm că dacă intrăm într-o biserică (oricare ar fi aceasta) vom vedea că numărul femeilor este mult mai mare decât al bărbaților. Mai știm însă că numărul călugărilor este mai mare decât al călugărițelor. Dar ... într-un interviu, Mitropolitul Meletie al Nicopolei arată că monahismul feminin a ajuns să constituie 2/3 din populația monastică a Greciei. Și, cu toată această creștere, nivelul de spiritualitate din mănăstirile feminine grecești rămâne remarcabil, afirmă Mitropolitul Meletie.

Monahismul feminin catolic

În Franța sunt 47.487 de religioase și monahii (religioasele aparțin unor Ordine active, nefiind propriu-zis monahii) în 336 Congregații și în 6422 de comunități. Deși numărul poate părea mare, statisticile arătând vârsta și numărul vocațiilor vorbesc despre o mare criză: 34.714 dintre ele au depășit vârsta de 65 de ani și doar 1.797 au sub 50 de ani; de asemeni, în noviciat se găsesc doar 270 de tinere, din care 128 nu sunt franțuzoaice...

Din sutele de Congregații feminine existente în lumea catolică, astăzi doar câteva mai sunt în dezvoltare, marea lor majoritate nemaiprimind noi postulate de zeci de ani!

Pe întreaga lume catolică, numărul de monahi (atât călugări, cât și religioși din ordine active) este de 877.477, în scădere cu 1,7% față de anul precedent.

(*Vatican Information Service*, 4 martie 1999)

Despre vizita Papei

Deși programul vizitei a fost stabilit, 36 de senatori și deputați greco-catolici, ortodocși, evangheliști, luterani (Dan Amadeo Lăzărescu, Wolfgang Wittok, Tănase Tăvală, Iftene Pop, Liviu Maior, Lia Galic, etc), aparținând tuturor formațiunilor politice din parlament, au cerut ÎPS arhiepiscop Ioan Robu ca Papa să poată vizita și Blajul.

Și premierul Ungariei (Viktor Orban) a insistat pentru acest lucru, ceea ce de fapt se cheamă “amestec în treburile interne”.

“La 15 iunie 1389 s-a dat la Kosovo – ‘‘Câmpia Mierlelor’’ – marea luptă între oastea creștină a țarului Lazăr și armile păgâne ale sultanului Murad. Cântecul popular sârb ne spun că, în ajunul bătăliei, a zburat de la Ierusalim la Kosovo un șoim ținând în gheare o rândunică; dar nu e o rândunică, ci chiar o scrisoare de la Maica Domnului! Ea îl pune pe Lazăr să aleagă între împărăția lumească și cea din ceruri, câștigată cu prețul martiriului. Lazăr a ales. Înainte de luptă, evlaviosul domn s-a împărțit împreună cu toată oștirea și așa au mers cu toții la sigură pieire. Însă locul unde a curs, împotriva lepădării de Hristos, atâta sânge creștin, nu este locul unei înfrângerii, ci al unei jertfe – pecetea libertății în duh, nepieritoare, a Serbiei ortodoxe’’. (Episcop. N. Velimirovici)

(N. Red.: Pe Monumentul de la Kosovo, închinat celor ce au luptat împotriva otomanilor, este scris un cuvânt al lui Lazăr: “Orice sârb care nu vine să lupte la Kosovo, va avea numele blestemat atât timp cât vor trăi urmașii lui”)

Scrisoare deschisă adresată lui Bill Clinton

de către ÎPS Pavlos – Mitropolitul Bisericii Ortodoxe Grecești pe Stil Vechi

din America de Nord și de Sud

= extrase =

Dragă domnule Președinte,

... În calitatea mea de cetățean american sunt indignat de acest atac planificat și dezaprobat în totalitate această acțiune. Ca ființă umană sunt revoltat și ofensat, iar în calitatea mea de creștin sunt adânc mâhnit.

...Kosovo a fost parte a Serbiei de când există Serbia. În urmă cu aproape 1000 de ani împăratul roman al Constantinopolului, Constantin Porphyrogenitos, este cel care a stabilit capitala Regatului Sârb în Kosovo. **Credința, cultura și civilizația sârbă se bazează pe civilizația grecească a Constantinopolului. Bizanțul este piatra de temelie și modelul de bază al tuturor națiunilor creștine.** Trebuie să înțelegeți că provincia Kosovo nu este importantă doar pentru poporul sârb ci pentru toți Creștinii Ortodocși și în special pentru Creștinii Ortodocși Greci. Kosovo este inima și sufletul Civilizației Ortodoxe Sârbe, cele mai străvechi monumente religioase și culturale ale acestei civilizații sunt regăsite în Kosovo.

Faptul că majoritatea populației momentane din Kosovo este formată din altă etnie este irelevant. Când **Musulmanii** constituiau populația majoritară a Ierusalimului, Sfântul Oraș era venerat și iubit de Creștini ca și de Iudei deopotrivă. Aspectele cantitative nu ar trebui să constituie un criteriu al unor preconizate acțiuni în Kosovo. Grupul terorist **Armata pentru Eliberarea Kosovo-ului** și-a specificat clar scopul: ruperea provinciei Kosovo din teritoriul Serbiei-mamă, acest lucru ar fi ca și cum s-ar smulge inima Serbiei. Nimeni nu spune că nu s-au întâmplat lucruri oribile în Kosovo, ceea ce nu este clar însă este cine și de ce comite aceste crime.

Este cumva rolul SUA și a NATO de a fi “politiștii” lumii?, de a feri lumea de toate ororile? Dacă răspunsul este DA, atunci întrebarea care urmează este dacă NATO este pregătită pentru a bombarda Turcia? Dacă NATO e pregătită pentru a bombarda Marea Britanie, Indonezia și China?

Turcia a distrus peste 2000 de sate ale kurzilor în ultimii 10 ani. În aceeași perioadă în Turcia au fost omorâți peste 30.000 de oameni, cea mai mare parte dintre aceștia fiind civili kurzi (uciși de armata turcă). Spre deosebire de albanezii din Kosovo, kurzilor din Turcia nu li se permite să vorbească limba lor nativă. Regimul turc nici nu recunoaște existența poporului kurd, care ajunge la aproximativ 10 milioane de oameni. Guvernul turc se referă la această populație ca fiind “Turci de la Munte”! Kurzii reprezintă mai mult de 20% din populația Turciei. Albanezii din Kosovo reprezintă doar 2% din populația Iugoslaviei.

Turcia continuă să ocupe ilegal 1/3 din Republica Cipriotă, la 24 de ani după invazia brutală și ilegală contra

Ciprului. Are de gând NATO să atace Turcia? Nu sunt cumva prietenii mei creștini ortodocși din Cipru demni de atenția ce li se acordă albanezilor din Kosovo?

Marea Britanie continuă să ocupe șase județe din Irlanda. Da, Statele Unite îi ajută să “păstreze” această pace în cele șase județe, numindu-i **teroriști** pe cei care luptă pentru drepturile lor. Cu toate acestea mă îndoiesc că NATO va întreprinde vreo acțiune împotriva britanicilor.

Forțele militare **indoneziene** au ucis sute de mii de oameni, civili, din Timorul de Est, pe parcursul ultimilor 20 de ani. Nimeni nu recunoaște drepturile acestei populații. Are de gând NATO să bombardeze cel mai mare partener comercial al Statelor Unite din regiune?

Ceea ce **China** a făcut și continuă să facă în Tibet este binecunoscut. Cultura tibetană este aproape dispărută mulțumită faptului că SUA a acordat Chinei statutul de “țara cea mai favorizată”, statut care se oferă țărilor care respectă drepturile omului. Nu cred că NATO ar îndrăzni să atace China.

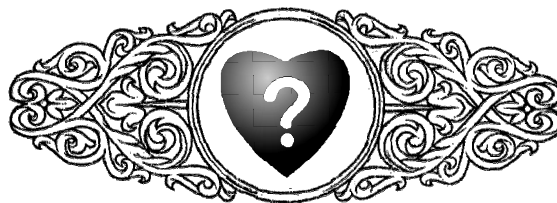
Și atunci apare întrebarea: De ce există standarde duble? Cred că cunoașteți răspunsul la această întrebare mai bine decât oricine, domnule Președinte. De fapt sunt sigur că știți răspunsurile la toate întrebările din această scrisoare. Aș vrea să vă amintesc că deși Serbia nu este la fel de importantă pentru SUA precum sunt Turcia, Marea Britanie, Indonezia și China, ea a luptat într-un mod leal, galant și curajos, ca aliat al Americii în toate războaiele majore ale acestui secol. În ambele războaie mondiale Serbia a pierdut 2/3 din tinerii săi.

Serbia nu este poate la fel de importantă și puternică ca și țările mai sus menționate. Dar am ajuns noi, ca oameni, atât de cinici încât să ne cântărim prietenii după cât de importanți și cât de puternici sunt?...

În final, vă voi aminti că Serbia este în cele din urmă o națiune Creștin Ortodoxă. Ca lider spiritual al Bisericii Ortodoxe Grecești pe Stil Vechi din America, sunt extrem de perturbat de acest revoltător și nejustificat atac militar împotriva prietenilor mei Creștini Ortodocși! Sunt împotriva acestei acțiuni NATO cu toată inima și gândul meu. Fiecare creștin ortodox din această țară și din lumea întreagă va fi ofensat de un atac asupra Iugoslaviei.

Valorile creștine sunt cele care stau la baza acestei țări mărețe care este SUA. Acțiunile dumneavoastră de acum ar trebui să fie luate pe baza acestor valori creștine. Vă implor să luați toate măsurile care vă stau în putere pentru a împiedica un atac NATO asupra Iugoslaviei.

Fie ca Dumnezeu să aibă milă de toți.

Ne răspunde părintele... *Teofil Părăian*

Cum explicați faptul că Iisus i-a zis tâlharului de pe cruce "Azi vei fi cu Mine în rai" dar el a stat 3 zile în mormânt?

Răspuns: Cine este Domnul Hristos? El este Dumnezeu adevărat și om adevărat. *Cu dumnezeirea el a fost pretutindeni, întotdeauna, iar când a fost pe Pământ, om și Dumnezeu, n-a fost numai pe Pământ ci și în cer. Când a fost înmormântat, Domnul Hristos a fost așezat cu trupul îndumnezit, deci cu trupul și dumnezeirea în mormânt, iar cu sufletul și dumnezeirea s-a pogorât în iad* (Epistola Sfântului Apostol Petru). Cu dumnezeirea a fost în cer și pretutindeni (N. Red.: deci și în rai). Deci Domnul Hristos nu a fost numai într-un anumit loc, ci noi zicem așa la slujbă: „În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul și în Rai cu tâlharul, ca un Dumnezeu ... Pe scaun ai fost cu Tatăl și cu Duhul, toate umplându-le, Cela ce ești necuprins“.

Părinte, ne povestești ceva despre părintele Arsenie?

Răspuns: Eu pe părintele Arsenie l-am văzut ca pe un om într-adevăr deosebit, deosebit prin înzestrarea lui, prin structura lui. Eu cred că părintele Arsenie orice ar fi fost, ar fi fost un om deosebit în branșa respectivă. Dacă ar fi fost doctor, dacă ar fi fost profesor, dacă ar fi fost inginer nu ar fi fost un om de rând. A avut de la Dumnezeu o înzestrare pe care n-o poți câștiga. La noi la mănăstire este o lucrare a părintelui Arsenie, o pictură, o icoană cu adormirea Maicii Domnului, care impresionează în general pe vizitatori. Chiar dacă nu le atragem atenția asupra ei, ei văd că e ceva deosebit. În fața acestei icoane stăteam de vorbă cândva cu un cadru universitar din Sibiu. I-am spus de cine e lucrată și i-am spus și despre părintele Arsenie ceva și i-am spus că eu cred că părintele Arsenie e un geniu. Iar respectivul zice: „părinte, asta înseamnă că are o cultură perfectă și încă ceva“. Atunci i-am spus: „nu știu dacă are o cultură perfectă, dar sunt sigur că pe lângă cultura pe care o are, are încă ceva“. «Încă ceva», asta a fost convingerea mea dintotdeauna, încă de când l-am cunoscut pe părintele Arsenie în 1942. Părintele a avut de la Dumnezeu un dar deosebit în însăși ființa lui, în structura lui. Cultură poți să ai, poate mai multă decât părintele, intuiții poți să ai, dar dacă nu ai înzestrarea aceea, nu ai fondul acela, nu poți ajunge la ceea ce a făcut părintele. Asta-i convingerea mea despre el.

Este corect să spui că Maica Domnului este ocrotitoarea isihasmului?

Răspuns: Despre Maica Domnului, poți să spui orice când e vorba de binele omului; poate să fie ocrotitoarea isihasmului, însă cred că pe Maica Domnului noi trebuie s-o ținem în cinstirea noastră acolo unde este ea de fapt, unde ne-o arată Biserica. Unde-i Maica Domnului? Acolo unde-i Domnul Iisus Hristos. Dar nu-i mai mult decât Domnul Hristos; în special femeile se roagă mai mult Maicii Domnului decât Domnului Hristos; nu e corect; nici femeile, nici bărbații nu trebuie să cinstească pe Maica Domnului înaintea de Hristos sau la egalitate cu Hristos, deci locul ei este după Domnul Hristos. Bineînțeles că noi nu facem niște categorisiri, dar în orice caz nu putem face niște mutații. Așa că dacă cineva zice că Maica Domnului este ocrotitoarea isihasmului, atunci trebuie să implice pe Maica Domnului în isihasmul însuși, ori lucrul acesta este mai greu de realizat, chiar dacă unii propun să zică „Doamne Iisuse Hristoase, pentru rugăciunile Maicii Preacurate, miluiește-mă pe mine păcătosul“ —deja nu mai e rugăciunea aceea care mai poate fi ritmizată.

Isihasmul este o practică ascetică sau o practică a dragostei de Dumnezeu?

Răspuns: E o practică ascetică, cel puțin în faza incipientă. Nu se poate ajunge la isihasm fără o asceză a isihasmului; trebuie să faci un efort, să te obișnuiești cu gândurile lui Dumnezeu. Bineînțeles astea toate le faci pentru dragostea de Dumnezeu însă ca să devii *Teofil* (adică iubitor de Dumnezeu), întâi trebuie să fii *Teopist* (credincios lui Dumnezeu), apoi trebuie să devii *Teodul* (rob al lui Dumnezeu), trebuie să fii *Teognost* (cunoscător de Dumnezeu) și după aceea vii la starea de *Teofil* - e o cale destul de lungă. După teofil poți ajunge la situația de *Macarie* (fericit). Deci se poate vorbi de o angajare din dragoste de Dumnezeu pentru isihasm. De obicei omul pornește cu ce are el, cu ce poate porni și dragostea vine pe măsura împlinirii voii lui Dumnezeu, pe măsura credinței, pe măsura supunerii, pe măsura cunoștinței de Dumnezeu și atunci ajungi la iubirea față de Dumnezeu, din care poate izbucni apoi o altă formă de isihasm. Cum zice Sfântul Apostol Pavel în epistola către romani: „Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Iisus?“ Pe noi însă ne despart multe de dragostea lui Hristos.

Poșta redacției

Am spicuit pentru dumneavoastră câteva din aprecierile primite la redacție, privind ultimele numere ale revistei:

Pr. Ilea Vasile – Sălciua de Jos (Alba): Cu deosebită apreciere și dragoste frătească, vă adresăm cele mai calde urări de bine, *multumiri și binecuvântare* de la Dumnezeu, în toată activitatea frațiilor voastre.

Înalta tinută a revistei, calitatea celor spuse aici și participarea unor slujitori ai sfințelor altare, plini de harul dumnezeiesc, la luminarea mintilor creștinilor noștri în lumina adevărului divin, ne determină să așteptăm cu sufletul la gură fiecare apariție a revistei.

Comandant Colonel Ion Chiriac – Penitenciarul Tulcea: *...Purtându-vă aleasă pretuire și exprimându-ne mulțumirea pentru dumnezeiescul rol împlinit în viața cadrelor și a deținuților prin cuprinsul revistei pe care ne-o dăruiti, vă adresăm cele mai calde urări de bine, rugându-L pe Iubitorul îndumnezeirii oamenilor să vă inunde sufletele de negrăita bucurie a împlinirii Poruncii Iubirii.*

Arhim. Ioanichie Bălan – Mănăstirea Sihăstria: *Mă bucur că vă aduceți aminte de noi și ne mai scrieți. Ne bucurăm la fel, că faceți și difuzați reviste duhovnicești la credincioși. Au nevoie de toate și mai ales de sfătuire și de rugăciune. Sunt frumoase revistele dumneavoastră.*

Constantin Tiron – Pașcani: *Revista pe care o editați este un mijloc de aleasă educație creștinească, bună și pentru cei cu studii teologice dar și pentru creștinii fără prea multe studii. Eu fiind un om care nu citesc, nu mă abonez și nici nu cumpăr ziare și reviste (m-am convins cât de educative sunt), revista editată de colectivul dumneavoastră mi-a trezit interes. Sunt creștin ortodox și mă interesează îndeosebi probleme de isihasm, ecumenism și altele, pe care nu le pot afla din presă sau predicile preotului paroh.*

Dr. Vasiliu Emanoil - medic primar - Constanța: *Am citit cu deosebită plăcere revista "Porunca Iubirii". Regret că am făcut cunostință cu dumneavoastră atât de târziu.*

Munteanu Camelia - Sebeș: *As vrea să vă mulțumesc pentru acest lucru deosebit pe care îl faceți prin publicarea revistei "Porunca Iubirii". E de un foarte mare folos.*

Florin - Vaslui: *Am avut onoarea să citesc rândurile revistei dumneavoastră. M-am bucurat enorm de mult știind că această revistă se poate citi de la mic la mare. Am cules roade duhovnicești foarte frumoase și foarte utile pentru zilele de azi.*